

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

FILOZOFICKÁ FAKULTA

KATEDRA ŽURNALISTIKY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

LEXIKÁLNÍ VÝRAZY V HUDEBNÍCH RECENZÍCH



JAN FALTÝNEK

VEDOUCÍ PRÁCE: Mgr. MILOŠ MLČOCH, Ph.D.

OLOMOUC 2013

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vytvořil samostatně s využitím zdrojů,
které jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Olomouci, dne 24. března 2013

Jan Faltýnek

Poděkování

Rád bych tímto poděkoval vedoucímu bakalářské práce Mgr. Miloši Mlčochovi, PhD., za odborné vedení a cenné rady, které mi velice pomohly při psaní této práce.

Anotace

Tato bakalářská práce se zabývá jazykovými prostředky hudebních recenzí. Pro účely této práce excerpoval definoval autor charakteristické jazykové prostředky na základě studia odborné literatury a následně zjišťoval, zda a v jaké míře se vyskytují v hudebních recenzích deníku Mladá Fronta DNES v průběhu měsíců února a března 2013. V závěru autor srovnává četnost výskytu jednotlivých jazykových prostředků.

Klíčová slova

hudební recenze, psaná žurnalistika, jazykové prostředky, lexikální výrazy.

Annotation

This bachelor's thesis deals with linguistic means of music reviews. For this purpose, the author defined characteristic linguistic means based on research of professional literature and subsequently the author investigated if and to what extent these were used in music reviews in the daily Mladá Fronta DNES in February and March 2013. In the conclusion, the author compares the number of occurrences of particular linguistic means.

Key words

musical critical review, written journalism, linguistic agents, lexical expressions.

Počet znaků: 74 271

1	Úvod.....	7
2	Teoretická část.....	8
2.1	Zpravodajství a publicistika	8
2.2	Recenze	9
2.3	Mladá fronta DNES.....	10
2.4	Lexikální prostředky	11
2.4.1	Lexikální prostředky nespisovné.....	11
2.4.1.1	Slova obecné češtiny a slova hovorová.....	12
2.4.1.2	Žurnalistický slang	12
2.4.2	Lexikální jednotky cizí.....	14
2.4.2.1	Cizí slova.....	14
2.4.3	Termíny	15
2.4.4	Lexikální prostředky s dobovým příznakem.....	16
2.4.4.1	Archaismy	16
2.4.4.2	Historismy	17
2.4.4.3	Neologismy	17
2.4.5	Lexikální prostředky slohově zbarvené.....	18
2.4.5.1	Publicismy a klišé.....	18
2.4.5.2	Knižní výrazy	19
2.4.6	Lexikální prostředky expresivní.....	19
2.4.6.1	Lexikální jednotky s pozitivním expresivním příznakem	20
2.4.6.2	Lexikální jednotky s negativním expresivním příznakem	20
2.4.7	Prostředky nepřímé nominace.....	21
2.4.7.1	Metafora	21
2.4.7.1.1	Typy metafor	23
2.4.7.1.2	Typy metafor podle druhů slov	23
2.4.7.2	Personifikace	25
2.4.7.3	Metonymie	25
2.4.7.3.1	Podtypy metonymie podle druhů slov.....	26
2.4.7.4	Přirovnání	27
2.4.7.4.1	Přirovnání názorná	27
2.4.7.4.2	Přirovnání intenzifikační	28
2.4.7.4.3	Přirovnání expresivní	28
2.4.7.5	Frazeologismy	29
3	Empirická část.....	31
3.1	Cíl výzkumu	31
3.2	Výzkumný postup	32
3.3	Výzkumný vzorek	32
3.4	Mladá fronta DNES.....	34
3.5	Zkoumané jazykové prostředky	35
3.5.1	Výrazy obecné češtiny	35
3.5.2	Výrazy hovorové	35
3.5.3	Slang.....	36
3.5.4	Cizí slova.....	36
3.5.5	Termíny	37
3.5.6	Archaismy	38
3.5.7	Historismy	38
3.5.8	Neologismy	38
3.5.9	Publicismy a klišé.....	39
3.5.10	Výrazy knižní	40

3.5.11	Expresiva.....	40
3.5.12	Metafory.....	41
3.5.13	Metonymie.....	43
3.5.14	Přirovnání.....	44
3.5.15	Personifikace.....	45
3.5.16	Frazeologismy.....	46
4	Závěr.....	48
	Použitá literatura.....	49
	Seznam příloh.....	53

1 Úvod

Hudba je součástí života většiny lidí na světě. Slyšíme ji z rádií, v televizi a můžeme si o ní i číst v médiích nebo na internetu. Koncerty, nové alba nebo další hudební události hodnotí hudební recenze. Tento publicistický žánr má jistá specifika. Autoři v nich užívají informačních, persvazivních jazykových prostředků, aby mohli čtenáře oslovovat, podat jim informace a vyjádřit svůj názor na recenzované dílo. Hlavní součástí hudební recenze je kritická analýza. Recenzent má za úkol hudební dílo zhodnotit, a přitom se snaží logicky argumentovat a využívat jazyk srozumitelný pro recipienta.

Jak ukážeme v této bakalářské práci, autoři hudebních recenzí užívají specifické lexikální prostředky. A to především slangových výrazů a hudebních termínů a dalších slov cizího původu. Pro tyto komunikáty je také typické užívání nepřímých pojmenování. Typické je užívání frazeologismů. Můžeme zde zaznamenat i neologizmy, které většinou vycházejí z pojmenování hudebních stylů žánrů, způsobů hraní apod. Hudební recenze mají za cíl informovat čtenáře a doporučit nebo kritizovat hudební díla a události.

Cílem této práce je klasifikace a analýza lexikálních prostředků ve vybraných hudebních recenzích publikovaných v MFD. Cílem teoretické části je stručně popsat a charakterizovat recenzi a jazykové prostředky, které jsou ve sledovaných komunikátech frekventované. Budeme se zabývat především příznakovými prostředky. Ta aktualizují sdělení nebo jsou typická pro recenzi či publicistický žánr obecně. Úkolem tohoto výzkumu je nalézt v textech slova obecné češtiny, výrazy hovorové, slangismy, cizí slova, termíny, archaismy, historismy, neologismy, publicismy a klišé, knižní výrazy, expresiva, metafory, metonymie, přirovnání, personifikace a frazeologismy. Budeme zkoumat celkově 16 recenzních textů od dvou autorů, Jana Vedrala a Ondřeje Bezra. Od každého jsme vybrali 8 článků z období únor až březen 2013. Množství nalezených výrazů porovnáme a zjistíme, které výrazy autoři používají ve větší či menší míře.

Práce obsahuje také 35 příloh, které přinášejí přehledné tabulky uvádějící výskyt sledovaných lexikálních prostředků a také kopie jednotlivých recenzí.

2 Teoretická část

2.1 Zpravodajství a publicistika

Žurnalistika zastřešuje pojmy zpravodajství a publicistika. Posláním zpravodajství je informovat o aktuálních událostech.¹ Stojí na informacích a faktech, které vyhledává, shromažďuje, třídí, vybírá a interpretuje. Má být pokud možno přesné, vyvážené, nepředpojaté, poctivé ve výběru, zpracování a prezentaci. Důležitá je také nestrannost, aktuálnost, včasnost a srozumitelnost. Na rozdíl od publicistiky nemá obsahovat novinářův názor, pouze tlumočit fakta.² Slovní zásoba zpravodajství má být spisovná a významově určitá. Téměř polovina slovníkových jednotek ve zprávách je monosémní: označuje konkrétní osoby, místa, data, názvy institucí, určitá čísla a další polo odborné a odborné pojmy.³

Publicistika (název z latinského *publicus* = obecní, státní, veřejný, úřední) je označením žurnalistické tvorby i části žurnalistické produkce, také se tímto termínem označuje činnost zaměřená k veřejnosti, určená ke zveřejnění.⁴ Publicistický styl má za cíl rychle, výstižně a co nejúčinněji informovat adresáty nejrůznějšího sociálního zařazení, věku a vzdělání, zprostředkovávat myšlenky s maximální srozumitelností a sémantickou jednoznačností, bezprostředností a přesvědčivostí, získávat čtenáře nebo posluchače pro přístup k problémům odpovídajícímu názoru, který publicistický orgán prezentuje.⁵ Publicistika je tedy charakteristická názorem, hodnocením a subjektivním přístupem. Její součástí jsou pojmy, soudy, postoje, kombinuje analytický a syntetický přístup, jejím výsledkem je poznání a eventuálně přesvědčení a získání recipienta. Obsahuje jak racionální prvky, tak i prvky, tak i prvky emotivní. Využívá jazykové a kompoziční postupy literární (například metafory), různé jazykové vrstvy včetně nespisovných.⁶ Kromě české slovní zásoby se zde objevují i internacionalismy. A to i tehdy, kdy se pro komunikaci nabízejí české protějšky zcela běžně užívané v jiné komunikační sféře.

Bartošek uvádí: „*Publicistické texty vyjadřují především postoj autora sdělení a jsou emotivní (expresivní), tudíž směřují k dojmu jisté emoce (pravdivé či fingované) zaměřené na*

¹ Bartošek, 2002, s. 50.

² Osvaldová, Halada, 1999, s. 214.

³ Bartošek, 2004, s. 58–59.

⁴ Osvaldová, Halada, 1999, s. 146.

⁵ Srov. Čechová, M. 2003, s. 208.

⁶ Osvaldová, Halada, 1999, s. 146.

recipienta.“⁷ Doménou publicistiky je hledání souvislostí, zveřejňování názorů, komentářů a stanovisek. V publicistice převládá abstraktně deduktivní přístup.⁸

Publicistickému stylu se v České stylistice věnuje také J. V. Bečka v rámci kapitoly o funkčních stylech. Zařazuje ho mezi funkční styly pragmatické. Popisuje ho jako „styl masových sdělovacích prostředků s funkcí dokumentárně informativní a s funkcí občansky a politicky výchovnou, formativní (publicistickou v užším smyslu)“⁹. Publicistický styl autor rozděluje na žurnalistiku (tj. především denní tisk) a publicistický tisk periodický (tj. žurnalistiku v širším smyslu).

2.2 Recenze

Recenzi řadíme mezi texty publicistické stylové oblasti, ale svým zaměřením ji můžeme zařadit také k žánrům odborným, protože část užívaných výrazových prostředků pochází právě ze stylu odborného. „Hudební recenze v MFD jsou veřejně psané projevy, které jsou předem připravené, sdělovací, monologické a s nepřímým kontaktem se čtenářem.“¹⁰

Recenze (z latinského *re-censeo* = přehlížet, posuzovat, uvažovat) je zhodnocením a posudkem uměleckého díla, zároveň také druhem publicistického textu, jenž má za úkol především informovat a představit veřejnosti toto dílo (knihu, film, hudební produkt atd.) v hlavních rysech. Vzhledem k jejímu nevelkému rozsahu se soustřeďuje pouze na hodnocení výrazně kladných či výrazně záporných hodnot. Zároveň stručně představuje tvůrce, genezi díla a zařazuje ho do kontextu umělecké činnosti.¹¹ Od jiných úvahových útvarů se recenze liší zejména tím, že její autor by měl svá hodnocení zakládat na znalosti zásad umělecké tvorby, jimiž by měl také ve svém hodnocení argumentovat.¹² Přímo o hudební recenzi píše Jan Vičar ve své práci *Hudební kritika a popularizace hudby*. Recenze má podle něj „některé typické znaky (...). Jejich vždy jedinečné skloubení vytváří onu dynamickou rovnováhu, která může vtisknout recenzi obsažnost a čtivost a tím i výstižný způsob hodnocení“¹³. Vičar poté přibližuje znaky hudební recenze. Patří mezi ně informovanost, komplexnost, stručnost,

⁷ Bartošek, 1997, s.56.

⁸ Osvaldová, 2001, s.14–15.

⁹ Bečka, 1992, s. 33.

¹⁰ Havlová, 2010, s.8.

¹¹ Osvaldová-Halada, 2002, s 150.

¹² Bečka, 1986, s. 199.

¹³ Vičar, 1997, s. 168.

žánrová čistota, cílenost, objektivnost, argumentace a odbornost, odpovědnost, osobitost, přehlednost stavby, přiléhavost názvu, srozumitelnost, výstižnost a ladnost jazyka.¹⁴

2.3 Mladá fronta DNES

Deník Mladá fronta DNES (dále MF DNES) patří do mediální skupiny MAFRA. Ta sdružuje produkty ze všech oblastí mediálního trhu. MF DNES je největší seriózní celostátní deník v České republice. V současnosti má 819 000 čtenářů. Cílem listu je zprostředkovávat recipientům pravdivý a plnohodnotný obraz o světě, ve kterém žijí. Deník se snaží podávat aktuální

a kvalitní zpravodajství stejně jako servisní informace či oddechové čtení ve specializovaných přílohách.¹⁵

Strukturně se MF DNES dělí do čtyř základních samostatných sešitů, jež jsou spojeny seřazením a ohnutím. V prvním sešitu čtenář nalezne zpravodajství z domova a ze světa, včetně komentářů. Druhý sešit poskytuje rozšířené zpravodajství z regionu. Třetí sešit je zaměřen na ekonomické zpravodajství a obsahuje rovněž pravidelné denní přílohy. Například pondělní vydání nabízí magazín *Ona Dnes* (zajímavosti a novinky ze světa moderní ženy), v úterním vydání vychází rozšířená příloha *Peníze* (radí, jak nejlépe hospodařit s financemi) a v pátečním vydání je pro čtenáře nachystána příloha *Zdraví a Kam na* a také příloha *Věda*. Ve čtvrtém sešitu se nachází televizní program a zpravodajství ze sportu a kultury.¹⁶ Pro naši práci je důležitý právě tento sešit, v jehož kulturní rubrice se nacházejí recenze.

V MF DNES nalezneme recenze zaměřené:

- na hudbu
 - vydaná CD, konané koncerty, muzikály, festivaly;
- na filmovou tvorbu
 - novinky z české a světové filmové produkce uváděné do českých kin, odvysílané televizní pořady;
- na literární tvorbu
 - nově vyšlé knihy i ukázky z nich, žebříček nejprodávanějších knih;
- výtvarné umění

¹⁴ Višar, 1997, s. 168–171.

¹⁵ Mafra, O společnosti, 2013.

¹⁶ Mafra, MF DNES, 2013.

- pořádané výstavy, obrazy;
- divadlo
 - divadelní festivaly, odehraná divadelní představení, hudební divadlo, divadelní přehlídky.

Všechny recenze v MF DNES (tedy i ty hudební) mají podobnou strukturu. Grafická stránka recenzí (maximálně čtyři druhy písma) je vybeavena fotografií a popisem autora recenze. Často je doplněna i fotografií a popisem recenzovaného díla. Informace o díle (název, autor, cena atd.) najde recipient většinou hned na začátku recenze. Ta pokračuje vlastním textem recenzenta, ve kterém objektivně popisuje dané dílo. V závěru recenze najde čtenář fotografii autora, stručný popis autora a procentuální zhodnocení.

2.4 Lexikální prostředky

2.4.1 Lexikální prostředky nespisovné

„Naprostou většinu slovní zásoby spisovného jazyka tvoří slova s funkcí pojmenovávací bez zvláštních vedlejších příznaků. Možno jich použít v různých oblastech vyjadřování, jsou to slova neutrální. Menší počet slov má vedle své pojmenovávací funkce další příznaky slohové nebo citové, jiná se cítí jako zvláštní pro svůj původ, příslušnost k jiným útvarům národního jazyka, nebo z hlediska dobového.“¹⁷ Ve slovní zásobě proto existují vrstvy, které jsou charakterizovány příslušností k jiným útvarům národního jazyka (slova nářeční, obecná, slangová a argotická), původem (slova cizí a přejatá), časovou platností (archaismy, historismy a neologismy), slohovými (slova knižní, hovorová, poetismy, termíny) a citovostí (slova s kladnými a zápornými citovými příznaky – expresiva).¹⁸ V této práci se budeme zabývat právě lexikálními jednotkami příslušnými ke zmíněným vrstvám národního jazyka.

¹⁷ Hauser, 1980, s 18.

¹⁸ Hauser, 1980, s.18–19.

2.4.1.1 Slova obecné češtiny a slova hovorová

Všechny vrstvy národního jazyka mají společnou část slov slovní zásoby, kterou označujeme jako slova obecná. Patří sem nejvíce frekventovaná slova, tvořící základ slovní zásoby jazyka. „Tato složka – vedle shod v gramatické stavbě – zajišťuje srozumitelnost téměř všech projevů v příslušném jazyce, i když je to v některých případech (např. ve vědeckých textech) srozumitelnost jen povšechná a obrysová.“¹⁹ Do této kategorie řadíme například slova: *chleba, dechovka, montérky*.²⁰

Ve slovnících bývají tato slova často označena jako slova obecná a hovorová. Představují celonárodní vrstvu nespisovnou.²¹

Potom existují slova obecné češtiny, která jsou užívána omezeně a za hovorová je nepovažujeme. Patří sem např: *baštit, ceknout, citovka, flákač, frajer, kapánek, kafe, nátřesk, mindrák, padavka*. Jiná jsou i původu cizího: *furt, akorát, šuple*. Některá slova do obecné češtiny přecházejí ze slangu a mívají citový příznak: *citlivka, fajnovka, flákat se, hecovat někoho, podraz, marodit*.

V hovorové vrstvě můžeme vydělit část nespisovnou a část spisovnou, složenou z pojmenování obecné češtiny a slangů, jež sem stále pronikají. Proto není hranice mezi hovorovou vrstvou a obecnou češtinou pevná. Některá slova pak můžeme považovat jako hovorová i jako obecná nebo slangová.²² V publicistických textech jsou hovorové obraty užívány záměrně ve snaze upozornit na něco, zesílit význam či demonstrovat pozitivní či negativní vztah k dané skutečnosti. Hovorovou češtinu můžeme v podstatě považovat za jazyk spisovný, ale ve zjednodušené podobě, bez prvků příliš vzdáleným lidovému úzu i bez prvků zastaralých. Není zcela ustálena, mísí se do ní i různé druhy jazyka lidového.²³

2.4.1.2 Žurnalistický slang

Slang řadíme k nespisovným útvarům národního jazyka podobně jako třeba slova nářeční. „*Slangem se rozumí soubor jistých speciálních názvů a obrátů, kterých se užívá v běžném styku mezi členy pracovního nebo zájmového společenství kromě příslušné*

¹⁹ Bečka, 1992, s. 71.

²⁰ Hauser, 1980, s. 21.

²¹ Hauser, 1980, s. 21.

²² Hauser, 1980, s. 30.

²³ Bečka, 1992, s. 9.

*terminologie. Tyto speciální názvy a obraty (...) vznikají z důvodů věcných i expresivních a na rozdíl od běžného výraziva se ve společenském styku mimo dané společenství (často vázané i na specifické prostředí) neuplatňují buď vůbec a nebo jen velmi omezeně.*²⁴ Pojmenování vznikají například z důvodu potřeby dát název novým jevům či skutečnostem nebo aktualizovat již existující výrazy.

Hlavními aspekty slangu jsou: „*Nespisovnost, komunikativní funkčnost a využívání produktivních pojmenovávacích (onomaziologických) postupů při tvoření, systémovost, snaha o pojmovou diferenciaci, stav odborné terminologie, vyjadřování expresivity a vhodnost pro mluvené jazykové projevy.*“²⁵

Slangové názvy se nejčastěji tvoří:

- odvozováním – a to téměř výhradně příponovým. Patří sem například slova: *mazák, spodák, očařka, třídnice, nalejvárna* atd.;
- skládáním – to je méně častý způsob tvoření slangových názvů. Sem řadíme například: *fotosnímek, reprobedna* atd.;
- zkracováním – *palpost, deska, cvičko, chemika* atd.;
- metaforickým tvořením – *berany, šibenice, syreček* atd.;
- metonymizací – *muška* (muší váha), *obrysy* (obrysová světla) atd.;
- pojmenování víceslovná – *žíznivá čára, skalní kuň* atd.;
- přejímání slov z cizích jazyků – *forvard, debl* atd.²⁶

Slangové výrazy využívají rovněž novináři i další pracovníci médií. Za slang pracovníků médií můžeme považovat slang novinářský, rozhlasový, televizní a také internetový. Důležité je ovšem říci, že do kategorie žurnalistického slangu nepatří výrazivo, jež slouží jako prostředek stylizace reportáží a dalších útvarů.²⁷

Mezi výrazy novinářského slangu patří například slova: *armáda, časák, krajánek, vata, vodárna, nájezd* atd.²⁸

V hudebním slangu můžeme najít řadu výrazů, které mají mnoho společného se slangem divadelním. Slovník nespisovné češtiny uvádí výrazy jako: *dixál, držák, luft pauza, ságo, švindlgrify, valdhorna, škopky, forzírovat, bicák, dechárna, altka* atd.²⁹

²⁴ Hubáček, 1979, s. 9.

²⁵ Hubáček, 1979, s. 22.

²⁶ Hubáček, 1988, s. 14–20.

²⁷ Hugo, 2006, s. 35.

²⁸ Hugo, 2006, s. 35.

²⁹ Hugo, 2006, s. 35.

2.4.2 Lexikální jednotky cizí

2.4.2.1 Cizí slova

„Přejímání je důsledkem kontaktů jazyků a jejich vzájemné ekonomické, politické a kulturní situace, důsledkem poznávání cizích skutečností a potřeby pojmenovat je.“³⁰ Cizí vlivy ovlivňují slovní zásobu hlavně v terminologii. To můžeme sledovat i v kulturní žurnalistice. Jak píše Chloupek, styl odborného jazyka se stal postupně významným i pro rozvoj jazyka spisovného, protože jeho vyjadřovací postupy jsou impulzem pro rozvoj inventáře spisovných prostředků. Dnes je tato role přejímána především stylem publicistickým, jehož výhodou je kontakt s velkým počtem uživatelů národního jazyka, a tak může snadno a účinně formovat jejich jazykové povědomí a jazykovou kulturu obecně.³¹ V publicistice se tak objevují i některé principy odborného stylu. Důsledkem toho je vyšší frekvence cizích slov, což je diskutovaným problémem. Kritikové namítají, že výskyt slov cizího původu je vyšší, než je žádoucí.

Podle Hausera se cizí lexikální prvky nacházejí na ose, kde můžeme najít dva okraje, a to slova nepřizpůsobená a slova přizpůsobená – zdomácnělá. U těch si už ani neuvědomujeme, že se jedná o slova cizí (*škola, kalendář, cihla*). Čermák a Filipec je řadí mezi „slova a slovní slova přejatá“ a do podkategorie „slova vžitá“. Patří sem například lexikální jednotky jako *sobota, pohan*, která jsou přejatá ze staroslověnštiny nebo z latiny (*kostel*). Jedná se i o slova přejatá z němčiny (*clo, rada, rytíř*) a z řečtiny a latiny (*akademie, katedra*). Nechybí ani slova přejatá z ruštiny (*bodrý, něžný, sloh, nozdry*). Do této skupiny ale ještě řadíme slova „dosud pocíťovaná jako cizí“.³²

Česká lingvistika dále dělí slova cizího původu na „slova a slovní spojení citátová, kalky a sémantické kalky“.³³ U prvního typu myslíme lexikální jednotky přenesené do jazyka a užívané v něm v určitém okruhu. Zůstává jim původní pravopis, někdy i výslovnost a mají odlišný morfologický systém (např. *computer, show, science fiction*).

Kalky dělíme na:

- slovotvorné: *prvo – rozený (primo- genitus), s – vědomí (con – scientia)*;

³⁰ Černák, Filipec, 1985, s.120.

³¹ Chloupek, 1990, s.186.

³² Černák, Filipec, 1985, s.121–122.

³³ Černák, Filipec, 1985, s.122.

- frazeologické: *udělat něčemu konec (Ende machen)*;
- hybridní slova: *vědátor (vědec a explorátor)*, *nadace (nadání a fundace)*.

Mezi sémantické kalky patří: *proud* (v angličtině, němčině i češtině).³⁴

Velkou mírou pronikají do češtiny z cizích slov také **anglicismy**. Anglická slova nalezneme v názvosloví sportovním (*tenis*), v oblasti výpočetní techniky (*software*), filmové (*happy end*, *dabing*), v technických oborech (*buldozer*, *radar*), a samozřejmě také v oblasti hudby (*hit*, *big beat*, *techno*, *superstar*, *trailer*). „Čeština (...) je pod trvalým tlakem cizích jazyků. V současnosti je zřejmý silný vliv angličtiny, přenášené do odborných výrazů i do běžné mluvy. Často se tak děje z prózy, ze snahy odlišit se, projevit znalosti nebo rádobu světovost.“³⁵

2.4.3 Termíny

Termíny bychom mohli považovat za lexikální jednotky cizí, ale protože vznikají i ryze domácí termíny, zařadíme je do zvláštní kapitoly. „Termín je lexikální jednotka (specifický lexikální znak) označující, popř. pojmenovávající pojem. Pro svůj pojmový vztah zaujímají termíny v lexikální zásobě mezní pozici. V jejich významu chybí, popř. je potlačena složka pragmatická, postojová, modální (...), což má důsledky pro specifickou stylistickou funkci termínů (...). Termín se vyznačuje maximální kontextovou autonomií.“³⁶ Z toho je patrné, že mezi termíny najdeme nejčastěji substantiva. Odlišují se od běžné spisovné lexikální zásoby tím, že v první řadě patří do složky odborného a funkčního stylu. Nevyskytuje se tedy u nich přenesené užití významu. Základní vlastností termínu je spisovnost. Uplatňují se nejen ve sféře odborné, ale taktéž ve sféře publicistické a v běžném dorozumívání. Se vzrůstem jejich podílu ve slovní zásobě souvisí rovněž proces terminologizace, respektive determinologizace.³⁷ Česká lexikologie poukazuje také na tvorbu domácích termínů. Podle autorů se v ní uplatňují slovtvorné procesy derivace (*dopravník*), kompozice (*štěrkopísek*) a tvoření zkratk (*PVC*), ale i terminologická sousloví (*katalog zboží*) a sémaziologicko-onomaziologická derivace (*kořen rovnice*).

V hudební sféře se termíny vyskytují ve velké míře a jsou různého původu. Některé si vyjmenujeme.

³⁴ Černák, Filipec, 1985, s.122.

³⁵ Mezulánik, 2006, s. 69.

³⁶ Černák, filipec, 1985, s. 94.

³⁷ Karlík, Nekula, Pleskalová, 2002, s. 488.

- Termíny řecko-latinského původu:
akustika, ambientní hudba, civilismus, dirigent, diskografie, dramaturgie, dynamika, estetika, experiment, etnomuzikologie, fantazie, formalismus, frázování, gotika, choreografie, imitace, improvizace, instrumentalizace, interpretace, kapela, klasifikace, legenda, melodika, motiv, muzikál, muzikologie, pantomima, postmoderna, recepcce, recitace, rotace, scéna, struktura, styl, symbolika, technika, televize, teorie, text, tón, video, vokální hudba.
- Termíny z francouzštiny:
amatér, akord, árie, avantgarda, balada, balet, estráda, festival, koláž, kabaret, koncert, ouvertura, režie, šanson, žánr.
- Termíny z italštiny:
fraška, intermezzo, recitativ, tempo, trio, opera buffa, virtuos.
- Termíny z němčiny:
kýč, šumař, šlágr, valčík.
- Termíny z angličtiny:
acid rock, all stars, band, beat, big beat, blues, combo, break, jazz, country pop, dancing, diskotéka, evergreen, folk rock, frázování, funky, vision, gospel songs, hard pop, hit, hit parade, chorus, indies, jam, keyboards, label, leader, mainstream, music hall, muzikál, night club, choir, pedál, playback, pop music, punk rock, retro, rock, rhythm and blues, rumba, samba, show, single, song, sound, soundtrack, spirituál, step, stoptime, twist, underground, voodoo, walking bass.

2.4.4 Lexikální prostředky s dobovým příznakem

2.4.4.1 Archaismy

„Archaismy jsou pojmenování vytlačovaná z užívání slovem běžným a živým. Představují tedy příznakové synonymum k synonymu neutrálnímu.“³⁸ Hauser dělí archaismy podle několika hledisek. Podle postupu zastarávání rozlišuje slova poněkud zastaralá, zastarávající a slova zastaralá. Z významového hlediska můžeme archaismy najít v různých tematických oblastech. Kromě pojmenování rozmanitých skutečností, vlastností a dějů se objevují archaismy i mezi spojkami: *anžto, ačkolivě, anobrž*, a citoslovci: *medle, namoutě*,

³⁸ Hauser, 1980, s. 41.

ajta. Podle jazykové struktury rozlišuje Hauser archaismy lexikální, hláskové, slovtvorné a sémantické. Lexikální archaismy mají v současném jazyce synonyma představovaná slovy nepřibuznými: *an* (který), *šuba* (kožich), *šlojíř* (závoj) *škorně* (vysoké boty). Hláskové archaismy jsou jen starými hláskovými variantami slov, která za archaismy nemusíme vždy považovat: *ohořalý*, *šenkář*, *tejně*, *mučedník*. Slovtvorné archaismy jsou tvořeny příponami u příslušného typu zastaralými. Náleží sem stará deminutiva: *kabátec*, *houftec*, *mlýnec*, *praporec*, *sýrec*, *truhlice*, *lahvice*. Archaická přípona *-stvo* v názvech vlastností: *přátelstvo*, *hrdinstvo*, *sobectvo*. Vedle toho jsou archaická jednotlivá slova: *mládec*, *dílnice* (dílňa), *měštěnin*. Sémantické archaismy jsou případy zastaralého významu mnohoznačných slov. Např. slovo *kus* je běžné v označení části, zastaralé ve významu *dělo*.³⁹

V současné době se archaismy v textech objevují sporadicky, knižní výrazy jsou častější a jsou součástí individuálního autorského slovníku.⁴⁰

2.4.4.2 Historismy

Za historismy považujeme lexikální jednotky označující věci, jevy, poměry již zaniklé. Užívá se jich vždy v kontextu příslušné doby, na kterou se váží. Můžeme jmenovat historismy římské: *atrium*, *falanx*, *prétor*, *liktor*, *circus*, *legie*, středověké: *purkmistr*, *cimbuří*, *parkán*. Historismy jsou dílem původu domácího: *vozataj*, *koloděj*, *parolod'*, dílem původu cizího: *rathaus*, *ungelt* (celnice), *krecht* (pacholek).⁴¹ Historismy se objevují v uměleckém stylu pro vytvoření dobového koloritu. Najít je ale můžeme i ve stylu odborném. A to jako základní pojmenování ve vědeckých pojmenováních historických, v učebnicích dějepisu, v populárně vědných dějepisných článcích atd.⁴²

2.4.4.3 Neologismy

Za neologismy můžeme považovat slova, která jsou zpočátku užívána menším okruhem uživatelů, někdy to může být pouze jejich autor. Postupně se ale mohou šířit a ztrácí

³⁹ Hauser, 1980 s. 41–42.

⁴⁰ Chloupek, 1990, s. 255

⁴¹ Hauser, 1980, s. 42.

⁴² Hauser, 1980, s. 43.

tak příznak novosti.⁴³ Podle Čermáka změna neologismů v lexikální jednotky běžného jazyka probíhá v několika etapách, jež můžeme stále považovat za platné:

- 1) „časový moment, kdy se nová jednotka objeví,
- 2) nová jednotka se užíje v projevu, textu, patří k periferii systému, není reprodukovatelná a má nízkou frekvenci,
- 3) jednotka se užívá, ale má příznak novosti, přechází z periferie k centru systému a je omezeně reprodukovatelná,
- 4) jednotka se užívá běžně, stává se jazykovou a společenskou hodnotou v komunikační praxi, je reprodukovatelná a frekventovaná.“⁴⁴

Hauser neologismy rozděluje na několik typů podle jejich tvoření: slovtvorné neologismy, souslovné neologismy, frazeologické neologismy a sémantické neologismy.⁴⁵

Neologismy jsou svým vznikem vázány na určitou dobu, bývají charakterizovány jako vrstva dobově příznakových prostředků současné slovní zásoby. Tím tvoří protipól slov zastaralých a archaismů. Při identifikaci neologismu vycházíme především z kritéria časového, jazykové vrstvy, v níž vzniká, kritéria lexikalizace a uzualizace. V některých koncepcích se klade důraz na pocitování novosti slova ze strany uživatelů.⁴⁶ Hodnocení neologismů je třeba brát pouze relativně, protože některé nové výrazy mohou rychle zobecnět (*dálnice, velín*).⁴⁷

Z hudebního odvětví můžeme ve slovníku neologismů najít výrazy jako *one-man show* nebo *globalní , party*. O těchto slovech se ale píše také ve slovníku cizích slov. Zde je proto patrná relativnost určování neologismů.

2.4.5 Lexikální prostředky slohově zabarvené

2.4.5.1 Publicismy a klišé

Vymezit publicismy není jednoduché. A to především proto, že neustále probíhá proces aktualizace a automatizace, jímž procházejí a jenž je pro publicistiku typický. Jako

⁴³ Hauser, 1980, s. 43–44.

⁴⁴ Čermák, Filippec, 1985, s. 100.

⁴⁵ Hauser, 1980, s. 46–47.

⁴⁶ Karlík, Nekula, Pleskalová, 2002, s. 284–285.

⁴⁷ Chloupek, 1990, s. 144.

publicismy obvykle určujeme alespoň částečně ustálená spojení (*bojovat o záchranu v lize, konzumní společnost*).⁴⁸

Výraz klišé platí pro výrazy otřelé, jejichž původní osobitá aktualizační hodnota se vytratila. Klišé bývá záporně hodnoceno jako slohová závada. V publicistice se na ně pohlíží méně přísným způsobem. Nejčastěji bývají klišé známa jako metafory, které ztratily svoji aktualizační hodnotu.⁴⁹ Tato vágní vyjádření jsou ovšem identifikovatelná pouze subjektivně. Co se jeví jednomu recipientovi jako klišovité, může druhý vnímat jako užitečnou či nutnou formuli.⁵⁰

2.4.5.2 Knižní výrazy

Knižní slova můžeme najít především v jazyku psaném, ale výjimkou nejsou ani mluvené projevy slavnostního rázu. Příznak knižnosti se podle Hausera často objevuje ve srovnání se synonymními prostředky neutrálními nebo hovorovými: *odvětit* - odpovědět, *praviti* – říci, *chutě* – rychle.⁵¹ Knižnosti využívají autoři často k vytvoření vyššího literárního vyjadřování.

2.4.6 Lexikální prostředky expresivní

K základnímu (nacionálnímu) významu určité vrstvy slov se přidává ještě příznak citový, volní (*spát – spinkat*). Taková slova označujeme jako expresivní. V lexikologii se zabýváme pouze těmi citovými příznaky, které jsou spjaty se slovem, mluvíme o expresivitě inherentní. Citovými příznaky, které vyplývají z užití slova, expresivitou adherentní, se zabývá analýza textu.⁵²

Hauser dělí podle způsobu vyjádření expresivitu na hláskovou, slovotvornou a lexikálně sémantickou.

- Expresivita hlásková

⁴⁸ Chloupek, 1990, s. 145.

⁴⁹ Bečka, 1992, s. 89–90.

⁵⁰ Karlík, Nekula, Pleskalová, 2002, s. 215.

⁵¹ Hauser, 1980, s. 32.

⁵² Hauser, 1980, s. 48.

Projevuje se hláskovou stavbou slova, zpravidla tím, že sestává z takových hláskových spojení, která nejsou běžná ve slovech neexpresivních. patří sem výrazy jako: *nekňuba, kňučet, ňouma, čumět, čučet, ťulpas, chlemtat, chrchlat*.

- **Expresivita slovo tvorná**

Sem řadíme například slova zdrobnělá (*tatínek, sluníčko*) a zveličelá (*psisko, čertisko*). Patří sem i adjektiva označující zesílení či zjemnění původní vlastnosti (*droboučký, maličký*). Záporný příznak mají názvy nositelů vlastností vyznačujících se nápadným znakem (*hlaváč, nosáč*). Často jsou to také přípony: *klid'as, kru'as, tlust'och*. Dalším typem jsou názvy osob se zápornou předponou (*nemluva, nemrava*).⁵³

Expresivní jsou i citoslovce vyjadřující emoce a vůli: *ach, fuj, br*, i citoslovce zvukomalebná *bú, krá, haf, frnk* a slova od nich odvozená *frčet, bučet, bručet*. Citový příznak se nachází rovněž ve významu slov označujících skutečnosti záporné, nelibé, nevhodné apod.: *hlupák, pitomec, blbec, hrabivec*.⁵⁴

2.4.6.1 Lexikální jednotky s pozitivním expresivním příznakem

Citově pozitivní příznak mají slova důvěrná, familiární (*drahoušek, srdíčko*), domácí slova, hypokoristika, laudativa (*tatínek, tetička, Mařenka*), dětská slova (*papat, hačat, bumbat*) a eufemismy. Eufemismy jsou slova nahrazující výrazy nepříjemné nebo ve společenském styku nevhodné. Mají funkci zjemňovací (*zesnul, nevidomý*).⁵⁵

2.4.6.2 Lexikální jednotky s negativním expresivním příznakem

Záporný citový příznak najdeme u slov hanlivých, pejorativních (*barabizna, křikloun*), zhrubělých, která označují skutečnost vzbuzující odpor, pohoršení (*kecat, žvanit*) a vulgárních (*chlastat, blít*). Vulgární jsou i takzvané dysfemismy, opak eufemismů, vyvolávající zesílení nepříjemných skutečností (*zdechl, žrát*)⁵⁶

⁵³ Hauser, 1980, s. 48–50.

⁵⁴ Hauser, 1980, s. 50.

⁵⁵ Hauser, 1980, s. 50.

⁵⁶ Hauser, 1980, s. 51.

2.4.7 Prostředky nepřímé nominace

Podle J. V. Bečky „je nepřímé pojmenování užití slova pro jinou skutečnost, než slovo běžně tj. ve svém lexikálním významu označuje. Vzniká na dvojím základě:

- a) na přímém vztahu skutečnosti, jež má být pojmenována, k jiné skutečnosti, a to na vztahu časovém, místním nebo příčinném (metonymie) anebo na vztahu části a celku (synkdocha)
- b) na základě podobnosti přímo vyslovené (přirovnání) nebo jen naznačené (metafora).⁵⁷

Hrabák odděluje přirovnání („prostředek, který zvyšuje názornost, ale současně má výraznou efektivní funkci“⁵⁸) od tropů („obrazná“ pojmenování nebo vyjadřování, prostředky přenášení významu, přenášky, zástupky).⁵⁹

Složitěji na nepřímá pojmenování pohlíží Česká lexikologie Filipce a Čermáka. Podle nich je „hlavní příčinou vzniku metaforických a metonymických derivátů snaha a úmysl mluvčího užít místo dosavadního pojmenování jiného, nového, aktuálnějšího ap. Prvotní je zde tedy označovací, onomaziologická funkce. Tyto postupy se realizují v mezích téhož slovního druhu, jde tedy o jeden lexém s dvěma koexistujícími významovými funkcemi, z nichž jedna se vnímá na pozadí druhé. Lexikální formy jsou potenciálně polyfunkční. Polyfunkčnost je nadřazena polysémii. Jde přitom o odraz dvojí skutečnosti ve vědomí, a tedy i o sekundární odraz“⁶⁰. Protože se jedná o pojmenovací jednotku ve vztahu se denotátem za spoluúčasti jiné jednotky, můžeme to nazvat nominací nepřímou.⁶¹

2.4.7.1 Metafora

Metafoře už se ve své Poetice věnoval Aristoteles. Ten ji chápe jako řečnickou ozdobu, nikoliv jako prostředek vyloženě básnický. Výstižná definice je od V. Krupy: „Základom metafory je usúvztažnenie dvoch pojmových domén A a B, ktoré sa spravidla nespájajú do jedného celku a ich spoločný výskyt v bežnej reči je nezvyčajný. Cieľom tohto spojenia je

⁵⁷ Bečka, 1992, s. 130.

⁵⁸ Hrabák, 1973, s. 119.

⁵⁹ Hrabák, 1973, s. 119.

⁶⁰ Čermák, 1985, s. 108.

⁶¹ Čermák, 1985, s. 108.

pomocou jendj domény (B) charakterizovať druhú doménu (A), a to tak, že se formálne medzi nimi konštatuje totožnosť. ⁶²

Jednodušeji popisuje metaforu Josef V. Bečka, podle kterého se jedná o pojmenování, kdy je užito jednoho slova pro označení jiné věci, která je podobná. „*Mezi dvěma pojmy, mezi pojmem, jehož slovní označení se bere za pojmenování (obraz metafory) a pojmem, jenž má být takto nepřímě pojmenován (základ metafory), je vztah podobnosti tedy vztah vnější (na rozdíl od metonymie a synekdochy, jejichž podkladem je vťah vnitřní). Podobnost může být různá, nápadná, nenápadná, může se týkat základních znaků pojmů, ale také znaků průvodních a třeba i náhodných.*“⁶³

Publicistická metafora bývá většinou spíše ustálená, protože autor musí dbát na čtenáře, aby porozuměl významu novinového textu. kromě toho „*je příčinou konvencionalizace a standardizace publicistického stylu jistě také opakovanost a frekvence událostí, jež publicista neustále jazykově ztvárňuje. opakovaný výskyt způsobuje lexikalizaci publicistických metafor*“⁶⁴.

V této práci se budeme řídit podle rozdělení metafor na druhy a typy dle Čermáka a Filipce:

- Metafora obrazná, aktuální

Tento druh metafory je často jevem jazyka uměleckého. Vyskytuje se ale i v hovoru, pokud je mluvčí jazykově tvůrčí, nebo v publicistice.

- Metafora lexikalizovaná, uzuální

Přenesenost těchto metafor už je společnosti známa a jsou součástí významových užití. Např.: *balvan ledu, dravčí povaha, zdvihnout ceny* atd.

Také mohou tyto metafory vytvářet sekundární významy polysémických lexémů: *koruna stromu, kořen rovnice, hluboký hlas, hodiny tlučou* atd.

- Synestézie

Zde máme na mysli přenášení z různých oblastí smyslového vnímání. Čermák a Filipce uvádí příklad, kdy pojmenování z oblasti hmatové se užije v oblasti čichové, vizuální nebo zvukové: *ostrá hrana – ostrá vůně – ostrý zrak – ostrý zvuk.*⁶⁵

Bečka ještě rozlišuje metafory lidové a slangové. Ty mají často charakter hanlivého označení (*husa, osel*). Jinak neutrální slovo v tomto případě nabývá negativní citovou

⁶² Krupa, 1990, s. 23.

⁶³ Bečka, 1992, s. 142.

⁶⁴ Srpová, 1998, s. 110.

⁶⁵ Čermák, 1985, s. 109–110.

expresivitu. V lidové řeči se užívají i dysfemismy (*kokos* = hlava, *natáhnout bačkory* = umřít). Dále rozlišuje metafory umělecké prózy a básnické.⁶⁶

2.4.7.1.1 Typy metafor

„Hlavní významové typy metafor se zakládají na podobnosti předmětů, vlastností a dějů, na přenášení mezi abstrakty a konkréty a na přenosu proprší, na jejich apelativizaci.“⁶⁷ Přenášení se nejvíce vyskytuje u šesti oblastí: neživá příroda, lidský výrobek, rostlina, živočišná oblast, lidská oblast, lidské a živočišné tělo.⁶⁸

2.4.7.1.2 Typy metafor podle druhů slov

- Substantiva

1) zakládající se na podobnosti tvaru předmětů

- pojmenování výrobků motivovaná pojmenováními částí lidského a živočišného těla: *břicho* (lodi), *čelo* (stolu);
- pojmenování výrobků motivovaná pojmenováními živočichů: *zebra* (přechod pro chodce), *bažant* (slangově nádoba).⁶⁹

Čermák tyto dva typy řadí mezi „nejproduktivnější podtypy“⁷⁰, což dnes již nemusí být zcela pravda. To ovšem není předmětem zkoumání naší práce. Jednoznačně však patří mezi produktivní. Dále sem můžeme zařadit další, např.: pojmenování výrobků motivovaná pojmenováním rostlin (*list - knihy*), nebo neživé přírody (*hrouda – máslo*). Méně produktivní už jsou pojmenování lidí motivovaná pojmenováními živočichů (*žirafa – vysoká žena*), pojmenováními výrobků (*bačkora – slaboch*) atd.⁷¹

2) zakládající se na podobnosti vlastnosti

Často používaný je podtyp:

⁶⁶ Bečka, 1992, s.142.

⁶⁷ Čermák, 1985, s.112.

⁶⁸ Čermák, 1985, s.112.

⁶⁹ Čermák, 1985, s.112.

⁷⁰ Čermák, 1985, s.112.

⁷¹ Čermák, 1985, s.112.

- pojmenování lidí a jejich povahových vlastností motivovaná pojmenováním živočichů: *beránek* (mírný), *lev* (silný), *mezek*, *osel*, *tele* (hloupý), *lvíce* (elegantní), *husa* (hloupá) atd.;
- dalšími podtypy jsou pak pojmenování lidí motivovaná pojmenováním neživé přírody (*hvězda*), pohádkových bytostí (*princ*), rostlin (*kvítka*).⁷²

- Adjektiva

U adjektiv je přenášení zastoupeno v menší míře, protože podobnost tu lze vytvořit slovotvorně, pomocí sufixů (přípon).

- adjektiva pojmenovávající lidské vlastnosti, motivované pojmenováními přírodních jevů. Např: *bystrý* (*proud – člověk*), *prudký* (*vítr- člověk*);
- motivující pojmenování výrobků: *hořká* (*chuť, hořký lék, hořký smích*);
- pojmenování vlastností lidí motivovaná pojmenováními z oblasti živočišné: *beránčí – mírný, lví – silný*;
- pojmenování z oblasti lidské motivovaná pojmenováními neživé přírody: *dřevěný* (*jazyk*), *kamenná* (*tvář*);
- adjektiva pojmenovávající barvy využitím oblasti rostlinné, popř neživé přírody a výrobků: *brčálový* (*zeleň*) *citrónový* (*žlutý*).⁷³

- Slovesa

Mezi produktivní řadí Čermák a Filipec podtyp sloves pojmenovávacích:

- zvukové projevy (mluvení) lidí motivované pojmenováními zvuků živočichů: *cukrovat* (*hrdlička*), *vrkat* (*holub*), *kvičet* (*sele*);
- pojmenování zvuků, pohybů, činností, stavů lidí motivovaná pojmenováními zvuků, pohybů, činností předmětů a jevů neživé přírody: *buráčet* (*hrom, člověk*);
- pojmenování pohybu lidí motivovaná pojmenováními pohybu živočichů: *letět* (*do práce*);
- pojmenování pohybů, činností a stavů neživých předmětů a jevů motivovaná pojmenováními pohybů, činností a stavů lidí, popř. zvířat: *běžet* (*stroj, čas*), *bodat* (*vítr*).⁷⁴

⁷² Čermák, 1985, s.113.

⁷³ Čermák, 1985, s.113.

⁷⁴ Čermák, 1985, s.114.

2.4.7.2 Personifikace

Personifikaci považujeme za zvláštní druh slovesných metafor. Neživým věcem se přisuzuje činnost živých bytostí, zejména lidí. Její funkcí je zživotnění, tedy zdynamičtění textu.⁷⁵ S její pomocí jsou připisovány lidské vlastnosti neživým věcem či nižším organismům (*louky šeptají*). Některé vlastnosti se běžně používají, a to ve všech literárních i stylistických útvarech (*chytrá liška*). Pokud přisuzujeme neživým věcem zvířecí vlastnosti, označujeme tento proces jako animizaci. Termín personifikace slouží jak k pojmenování procesů tvorby výrazu, tak k jejich výsledkům. Rozeznáváme personifikace aktualizované a lexikalizované. Automatizací vznikají lexémy nové, jež přispívají k polysémii slova.⁷⁶

2.4.7.3 Metonymie

Podle Josefa Hrabáka se metonymie „zakládá stejně jako metafora na využití konotovaných významů, jenže v tomto případě nejde o vztah podobnosti nýbrž o vztah souvislosti“⁷⁷. V tomto případě tedy nejde o vztah podobnosti, ale vztah kontinuity, souvislosti vnitřní, pojmové a věcné. Rozdíl mezi metonymií a synekdochou zase spočívá v tom, že synekdocha je založena výlučně na konfrontaci celku a jeho části, tedy kvantitativně. Podle Hrabákovy poetiky má metonymie řadu odrůd. Jednou z nich je i synekdocha.⁷⁸ Podobně se vyjadřuje i Čermák a Filipec, kde „synekdocha je kvantitativním druhem metonymie“⁷⁹.

V encyklopedickém slovníku češtiny nalezneme, že mezi různé druhy metonymie patří metonymie hodnoticí (*mám tě rád, potěšení moje*), metonymická dekonkretizace (*šumí stromy nad tichem vod*), metonymie symbolické (*klíč k srdci*) a převrácené metonymie (*roste tam deset pytlů jablek*). Běžné metonymie jsou lexikalizovány, rozšiřuje se jimi vhodně polysémie slov. Vzhledem k tomu, že metonymizace je otevřeným procesem, lze jen stěží určit hranici mezi aktualizovanými a automatizovanými metonymiemi.⁸⁰

Metonymií často užívají autoři ve filmových i hudebních recenzích proto, aby zestručnili výraz. Můžeme zde najít třeba výraz: promítání *Tarantina*.

⁷⁵ Bečka, 1992, s. 147.

⁷⁶ Karlík, 2002, s. 314.

⁷⁷ Hrabák, 1973, s. 135.

⁷⁸ Hrabák, 1973, s. 135.

⁷⁹ Čermák, 1985, s. 110.

⁸⁰ Karlík, 2002, s. 263.

Metonymie mohou být vyjádřeny substantivem, např. *Česko* produkuje méně filmů...
Tvoří se ale i adjektivem: *smrtná* rána české kinematografii, popř. slovesem.

Podrobnější rozdělení typů metonymií můžeme najít v České lexikologii Čermáka a Filipce.

2.4.7.3.1 Podtypy metonymie podle druhů slov

- Substantiva

1) Metonymické přenášení na základě činnosti:

- činnost- výsledek činnosti: *balet* (tanec), *kování*, *nákup*;
- činnost – předmět činnosti: *balení* (zboží ve dvojím balení).

2) Metonymické přenášení na základě předmětu:

- předmět (surovina, materiál) – výrobek *bronz* (socha z bronzu), *borovice*, *liška*;
- materiál – obraz: *olej*, *pastel*;
- tkanina – výrobek: *bavlna*, *flanel*;
- forma – obsah: *bábovka*, *balík*, *hrnec*.

3) Metonymické přenášení na základě místa: lidé pracující v: *divadle*, *škole*

4) Metonymické přenášení na základě vlastnosti a stavu: *dobrota* (máte tu plno dobrot)

5) Metonymické přenášení na základě části a celku: *bar* (pult – prodejna)

- Slovesa

1) Metonymické přenášení činnosti, pohybu, zvuku- působení činnosti, pohybu, zvuku:
kouřil cigaretu, *drkotá zuby*, *okna drnčí*

2) Přenášení činnosti týkající se části a celku předmětu: *látat (díru na punčoše-
punčochu)*, *prodřít ponožku*, *číst povídky Malostranské – Nerudu*, *stromy opadaly*

3) Přenášení mezi činnostmi bezprostřední a zprostředkovanou: *šít (šaty- šije v nejlepším
salóně)*

- Adjektiva

1) Adjektiva kvalitativní

Zde můžeme za produktivní považovat podtyp označující vlastnost člověka – vlastnost z ní vyplývající: *bystrý (člověk – úsudek)*, *čestný (člověk – jednání)*.

2) Adjektiva vztahová

Např. *jarní (doba – plášt')*, *lednový (den – ples)*, *bramborová (nať – bramb. salát)*.

3) Typ smíšený

Sem patří adjektiva vztahová i kvalitativní: *šedivý (šedivé vlasy – šedivý člověk)*.⁸¹

2.4.7.4 Přirovnání

Základním rozpoznávacím hlediskem pro přirovnání je podobnost. Ta se může projevat například v barvě, velikosti, tvaru, v činnosti nebo účinku atd. Může být obecná, ale také se může týkat přesně některého dílčího znaku.⁸² „*Přirovnání doplňuje nebo nahrazuje buď adjektivum, nebo příslovce, např:*

Je tichý jako pěna – doplňuje adjektivum

Je jako pěna – nahrazuje adjektivum

Sedí tiše jako pěna – doplňuje příslovce

Sedí jako pěna – nahrazuje příslovce.“⁸³

Přirovnání srovnává neznámé se známým, aby bylo dosaženo vyššího stupně názornosti.

V tomto případě se jedná o přirovnání názorné⁸⁴.

2.4.7.4.1 Přirovnání názorná

Hlavním účelem jejich užívání je názornost. Přirovnání tohoto typu nacházíme ve všech stylech, hlavně v popisech. Nejčastěji se názorně vyjádřená podobnost objevuje ve slohu populárně naučném a beletrizujícím slohu odborném. Bečka uvádí jako příklady:

„A viděli jsme (tj. v Egyptě) (...) jakési útlé, uhlazené ptáky, menší než čáp, bílé jako labuť a štíhlé jako plameňák.

(...) krátké dýky s rukojetí (...) zakončenou podkovovitě nebo ve tvaru U.“⁸⁵

Podle Srpové tato funkce pomáhá vysvětlovat jevy abstraktní nebo obtížně vysvětlitelné. Takováto přirovnání ve svém excerpovaném textu nachází především v populárně naučných člancích, kde vysvětlují analyzovaný jev a jeho podstatu.⁸⁶

⁸¹ Čermák, 1985, s. 119.

⁸² Bečka, 1992, s. 130.

⁸³ Bečka, 1992, s. 130.

⁸⁴ Srpová, 1998, s. 106.

⁸⁵ Bečka, 1992, s. 131.

Existují i přirovnání šíře rozvedená. Např: „*Stavební kameny uvnitř atomového jádra jsou lehčí, než když jsou volné. Jako by je stavitel musil přitesat, aby držely lépe pohromadě...*“⁸⁷

2.4.7.4.2 Přirovnání intenzifikační

Tato přirovnání jsou často frazeologizována. Mohou být i snadno zaměněna s přirovnáními názornými. Podle Bečky je zde však jeden zásadní rozdíl. „*Názorné přirovnání, má-li dobře plnit svůj úkol, je tvořeno vždy nově a nově, pro každý jednotlivý případ zvlášť. Intenzifikační mají tendenci se ustalovat, jejich názornost je často spíše symbolická než skutečná, např:*

Mám hlad jako vlk.

Dře se jako mezek.

Spal jako dudek.

... Suchý jak troud.“⁸⁸

Intenzifikační přirovnání najdeme nejčastěji v mluvené řeči. Využívají ji rovněž spisovatelé zaměřující se na beletrii a uměleckou literaturu. Dalšími důležitými rozdíly mezi přirovnáními názornými a intenzifikačními je to, že druhá jmenovaná mají celkem jednoduchou formu a jsou uvedena spojkou *jako*, větná přirovnání *jako když, jako kdyby, jako by*. Substantivum v přirovnání je často holé (líný *jak veš*) a pokud je rozvinuto, tak pouze jednoduchou determinací (*chudý jako kostelní myš*).⁸⁹ „*Větná přirovnání také bývají krátká a podmět mají neurčitý ve 3. osobě singularu, sloveso bývá na konci (Spali, jako když je do vody hodí.)*“⁹⁰

2.4.7.4.3 Přirovnání expresivní

Tato přirovnání se liší od obou předchozích druhů. Nacházíme je především v uměleckém stylu. Jejich úkolem je především „*vystihnout skutečnost v novém pohledu a v nových vztazích (...). Vystižení reálné skutečnosti se tu prostupuje se skutečností*

⁸⁶ Srpová, 1998, s.106.

⁸⁷ Bečka,1992, s. 131.

⁸⁸ Bečka,1992, s.132.

⁸⁹ Bečka,1992, s.133.

⁹⁰ Bečka,1992, s.133.

*fantazie*⁹¹. Důležité je říci, že někdy nemusí být rozdíl mezi přirovnáními expresivními a názornými nebo intenzifikačními vždy zcela jasný. Nicméně hlavním rozdílem podle Bečky je to, že „*přirovnání názorná a intenzivní nepřevádějí pozornost od základu k obrazu víc, než je nezbytně nutno. Přirovnání se zvýšenou výrazovou expresivitou (...) mají rozehrát obraznost čtenáře, přimět jej, aby se jimi zabýval, pochopení v základu má doznívat v představě a procítění obrazu.*“⁹².

2.4.7.5 Frazelogismy

Aby mohl recenzent psát poutavě, musí stále inovovat repertoár slovní zásoby. Mezi takové inovace patří kromě neologismů či metafor, také frazémy. Z lexikálního hlediska frazeologické jednotky studuje F. Čermák v České lexikologii. Ve snaze podat uspokojivou definici frazému konstatuje složitost a nesnadnou uchopitelnost tohoto jevu. „*Frazeologie a idiomatika je dnes samostatná jazyková disciplína zabývající se studiem, případně i popisem (...) svérázných jazykových jednotek různého typu a více úrovní, které dlouho vzdorovaly souvislému popisu. V běžném povědomí vystupují tyto jednotky, tj. frazém a idiom, nejčastěji jako sémanticky nerozložitelné.*“⁹³ Frazém zde můžeme považovat za formální stránku frazeologické jednotky a idiom za stránku významovou. Čermák dále píše, že idiom a frazém je jedinečné spojení minimálně dvou prvků, z nichž některý (popř. žádný) nefunguje stejným způsobem v jiném spojení. (resp. více spojeních), popř. se vyskytuje pouze ve výrazu jediném (resp. několika málo).⁹⁴

Podrobně se frazeologií zabývá také J. V. Bečka. V teoretickém úvodu Slovníku synonym a frazeologismů definuje frazémy jako „*slova spolu spjatá, která tvoří významový celek, předem ustálený, jenž umožňuje formulovat myšlenky výstižně s využitím jemných významových odstínů*“⁹⁵. Frazeologické obraty dále dělí na intenzifikační neboli zesilující (*hrobové ticho, lví podíl*), frazeologické obraty verbalizační neboli slovesné. kombinace se slovesy *míti, býti, dělati, upadnout do rozpaků* atd.), slovní nebo jiný projev a frazeologické obraty konkretizační neboli rčení (*být pátým kolem u vozu, mlátit prázdnou slámu*). V publikaci Jazyk a styl novin se zase můžeme dozvědět o existenci vzájemného těsného

⁹¹ Bečka, 1992, s. 133.

⁹² Bečka, 1992, s. 133.

⁹³ Čermák, 1985, s. 166.

⁹⁴ Čermák, 1985, s. 177.

⁹⁵ Bečka, 1982, s. 321.

vztahu mezi frazémy a obraznými vyjádřeními. Bečka píše, že mezi novinářskými metaforami, z nichž mnohé jsou otřelé, a ustálenými rčeními nemusí být zřetelný rozdíl, přecházejí do sebe splývavě. Současně upozorňuje na skutečnost, že ustálená rčení se neobjevují v novinách vždy ve své původní podobě, neboť novináři je různě obměňují nebo parafrázuji.

K typickým, i když ne zcela nutným znakům frazému můžeme zařadit metaforičnost a expresivnost (*udělat díru do světa, být v balíku, lézt někomu krkem*). Ve frazémech se často uchovávají lexikální a gramatické archaismy (*kout pikle, nemá kouska rozumu*). Objevují se v nich také prvky monokolokabilní, tj. takové, které se mimo konkrétní frazém v jazyce nevyskytují (*honit bycha, mít pré*).⁹⁶

Frazémy můžeme testovat pokusem o komutaci (záměnu) komponentu frazeologismu analogicky jiným. Patří mezi ně i přísloví, přirovnání a binominál (interakce stejného druhu dvou komponentů, např. *krev a mlíko*).⁹⁷

⁹⁶ Karlík, 1996, s. 71.

⁹⁷ Čermák, 2004, s. 189.

3 Empirická část

3.1 Cíl výzkumu

Cílem praktické části této bakalářské práce je klasifikace a analýza lexikálních prostředků ve vybraných hudebních recenzích publikovaných v MFD, a to především specifických prostředků, které jsou příznakové, aktualizují sdělení nebo jsou typické pro recenzi či publicistický žánr obecně. Úkolem tohoto výzkumu je nalézt následující lexikální prostředky v recenzních textech:

- 1) slova obecné češtiny
- 2) výrazy hovorové
- 3) slangismy
- 4) cizí slova
- 5) termíny
- 6) archaismy
- 7) historismy
- 8) neologismy
- 9) publicismy s klišé
- 10) knižní výrazy
- 11) expresiva
- 12) metafory
- 13) metonymie
- 14) přirovnání
- 15) personifikace
- 16) frazeologismy

Dalším cílem práce je kvantifikace sledovaných lexikálních prostředků v analyzovaných komunikátech a také porovnání výskytu konkrétních typů pojmenování u každého autora zvlášť. V této práci chceme zjistit, v jaké míře jsou jednotlivé lexikální prostředky využívány, zhodnotíme, zda jejich výskyt závisí na konkrétním autorovi ze dvou, jejichž recenze jsme zkoumali. Výsledky porovnáme na základě průměrné hodnoty, vzešlé z celkového srovnání všech zkoumaných recenzí.

3.2 Výzkumný postup

V této práci použijeme kvantitativní způsob analýzy jazykových projevů. Ten nám umožní především poznat rozložení lexikálních prostředků v různých funkčních stylech. Můžeme pomocí něj vysledovat mimo jiné i bohatost slovní zásoby či obraznost vyjadřování autorů. Lingvistická metodologie je deduktivně-empirické povahy, klade důraz na funkci jazykových prostředků.⁹⁸ Lexikální analýza má důležité postavení, protože základním předpokladem jazykové komunikace je pochopení významu a funkce lexikálních jednotek, které jsou nezbytným a velmi variabilním základem každého jazykového projevu. Lexikálního rozbor si klade za cíl objasňovat základní i druhotné významy lexikálních jednotek, tj. slov a ustálených slovních spojení, a postavení těchto jednotek v konkrétním užití.⁹⁹ Všech 16 recenzních textů jsme podrobili zkoumání. Některé výrazy, jako jsou například cizí slova nebo knižní slova, můžeme identifikovat bez ohledu na kontext. U jiných (metafory, frazeologismy) musíme ke kontextu alespoň částečně přihlédnout. Ve vybraných recenzích jsem provedl identifikaci hledaných kategorií jazykových prostředků. Pomohly nám k tomu slovníky a další literatura uvedená níže. Data jsou zaznamenána v tabulkách (viz přílohy)

3.3 Výzkumný vzorek

K výzkumu nám poslouží celkem 16 recenzí z Mladé fronty DNES, respektive z její internetové mutace iDnes.cz. Recenze jsme vybrali z období únor až březen 2013. Zaměřili jsme se na dva nejvíce publikované autory Jan Vedrala a Ondřeje Bezra. Tento výzkumný vzorek obsahuje 2 x 8 recenzí na tyto filmy:

Tabulka č. 1: *Seznam hudebních recenzí*

kód	Název hudební recenze
R1 Bezr	RECENZE: Gary Clark Jr. staré styly oživuje s invencí
R2 Bezr	RECENZE: John Cale v Roxy ukázal, jak dokonale hudebně stárnout

⁹⁸ Čermák, 2004, s. 96.

⁹⁹ Čechová, 1996, s. 21.

Bezr	R3	RECENZE: Hlasu Vlastimila Třešňáka je potřeba stále naslouchat
Bezr	R4	RECENZE: Hendrixovo další posmrtné album přináší hlušinu i pár objevů
Bezr	R5	RECENZE: Hana a Petr Ulrychovi jsou nejsilnější bez elektrických kytar
Bezr	R6	RECENZE: Slavní zpívají hity slavných. Dopadlo to však velmi neslavně
Bezr	R7	RECENZE: Clapton namíchal nové album z příliš mnoha přísad
Bezr	R8	RECENZE: The Strokes se obracejí trochu jinam než dřív: k nové vlně
Vedral	R1	RECENZE: Thom Yorke natočil bez Radiohead „veselou“ desku
Vedral	R2	RECENZE: Mumford & Sons ukázali, jak s bendžem rozeskákat plný sál
Vedral	R3	RECENZE: David Bowie se na desce The Next Day vrátil velkolepě
Vedral	R4	RECENZE: Justin Timberlake svůj návrat překombinoval
Vedral	R5	RECENZE: Nová deska Depeche Mode je drásavé elektroblues
Vedral	R6	RECENZE: Slash byl ve formě. Že těžší z Guns N' Roses, vůbec nevadilo
Vedral	R7	RECENZE: Kryštof na turné nabral na síle. Zpevnil si svaly na stadiony
Vedral	R8	RECENZE: Foals rostou mezi špičku ostrovních kapel s kytarami

3.4 Mladá fronta DNES

Deník Mladá fronta DNES patří do mediální skupiny MAFRA. Ta sdružuje produkty ze všech oblastí mediálního trhu. MF DNES je největší seriózní celostátní deník v České republice. V současnosti má 819 000 čtenářů. Cílem listu je podávat recipientům pravdivý a plnohodnotný obraz o světě, ve kterém žijí. Deník se snaží podávat aktuální a kvalitní zpravodajství stejně jako servisní informace či oddechové čtení ve specializovaných přílohách.¹⁰⁰

Strukturně se MF DNES dělí do čtyř základních samostatných sešitů, jež jsou spojeny seřazením a ohnutím. V prvním sešitu čtenář nalezne zpravodajství z domova a ze světa, včetně komentářů. Druhý sešit poskytuje rozšířené zpravodajství z regionu. Třetí sešit je zaměřen na ekonomické zpravodajství a rovněž obsahuje pravidelné denní přílohy. Například pondělní vydání nabízí magazín *Ona Dnes* (zajímavosti a novinky ze světa moderní ženy), v úterním vydání vychází rozšířená příloha *Peníze* (radí, jak nejlépe hospodařit s financemi) a v pátečním vydání je pro čtenáře nachystána příloha *Zdraví a Kam na* a příloha *Věda*. Ve čtvrtém sešitu se nachází televizní program a zpravodajství ze sportu a kultury.¹⁰¹ Pro tuto práci nás tedy zajímá tento sešit, v jehož kulturní rubrice se nacházejí recenze.

V MF DNES nalezneme recenze zaměřené:

- na hudbu (vydaná CD, konané koncerty, muzikály, festivaly);
- na filmovou tvorbu (novinky z české a světové filmové produkce uváděné do českých kin, odvysílané televizní pořady);
- na literární tvorbu (nově vyšlé knihy i ukázky z nich, žebříček nejprodávanějších knih)
- výtvarné umění (pořádané výstavy, obrazy);
- divadlo (divadelní festivaly, odehraná divadelní představení, hudební divadlo, divadelní přehlídky).

Všechny recenze v MF DNES (tedy i ty hudební) mají podobnou strukturu. Grafická stránka recenzi (maximálně čtyři druhy písma) je doplněna fotografií a popisem autora recenze. Často je doplněna i fotografií a popisem recenzovaného díla. Informace o díle (název, autor, cena...) nejde recipient většinou hned na začátku recenze. Ta pokračuje vlastním textem recenzenta, ve kterém objektivně popisuje dané dílo. V závěru recenze najde čtenář fotografii autora, stručný popis autora a procentuální zhodnocení.

¹⁰⁰ Mafra, O společnosti, 2013.

¹⁰¹ Mafra, MF DNES, 2013.

3.5 Zkoumané jazykové prostředky

V následujících kapitolách objasníme postup identifikace zkoumaných jazykových prostředků, a uvedeme použité slovníky a literaturu (podrobnosti o literatuře se nacházejí v bibliografickém záznamu). Jednotlivé kapitoly uvádějí konkrétní příklady užití těchto prostředků včetně kódu recenze, v níž se daný výraz nachází. Do tabulek jsem nezahrnul popis fotografií nebo obrázků. Recenze jsou kódovány dle tabulky č. 1, tedy R1 Bezr – R8 Bezr a R1 Vedral – R8 Vedral. Pokud identifikovaný výraz splňuje kritéria více kategorií, je zařazen a počítán do obou těchto kategorií.

3.5.1 Výrazy obecné češtiny

Identifikace slov v recenzních textech: Slova obecné češtiny jsme hledali dle Slovníku spisovné češtiny, Slovníku nespisovné češtiny i Nového akademického slovníku cizích slov.

Z hlediska fonologického a tvaroslovného lze konstatovat, že sledované texty jsou psány spisovným jazykem. Tento typ lexémů jsme v excerpovaném materiálu našli pouze v ojedinělých případech. Tyto výrazy se v textech objevovaly například proto, že byly součástí názvu písně. Např.: „*Zavolám kámošům a zajdem na pár piv...*“ (R5 Bezr). Dalším nalezeným slovem je slovo **kérka**, pocházející původně z argotu, ve větě: „...*jako by utekly rovnou z nějaké barevné hollywoodské kěrky.*“ (R6 Vedral). Malá frekvence využití těchto slov ukazuje na snahu autorů recenzí o odbornější vyjadřování a pro případ přiblížení textu čtenáři využívají spíše výrazy hovorové češtiny.

V excerpovaném textu jsme našli jen tři výrazy obecné češtiny, dva u Ondřeje Bezra a jeden u Jana Vedrala.

3.5.2 Výrazy hovorové

Identifikace slov v recenzních textech: Slova patřící do této skupiny a slova s příznakem hovorovosti jsme hledali ve Slovníku spisovné češtiny, Slovníku nespisovné češtiny i v Novém akademickém slovníku cizích slov.

Tento typ lexikálních výrazů jsme nacházeli pouze v menší míře. Jejich úkolem je více se přiblížit čtenáři, aktualizovat textovou modelovost či pobavit. Čtenář taková slova vnímá

neutrálně. V textech se objevují slova různého druhu často týkající se hudebního odvětví: „...*když se blýskl na památném bluesovém koncertě pro prezidenta Obamu...*“ (R1 Bezr), „...*proč se zde ocitl třeba nicneříkající fragment instrumentálky Villanova Junction Blue...*“ (R4 Bezr), „...*a budete ji brát jako svým způsobem druhou sólovku Thoma Yorkem...*“ (R1 Vedral), „...*i přes nepopiratelnou chytlavost pro mladou generaci...*“ (R4 Vedral), „...*a když k tomu nabude vrchu Ulrychova španělka...*“ (R5 Bezr).

Ve zkoumaných recenzích se nacházely v průměru téměř tři výrazy hovorové češtiny u Jana Vedrala a více než dva výrazy u Ondřeje Bezra.

3.5.3 Slang

Identifikace slov v recenzních textech: Slangové výrazy jsme hledali na základě Slovníku spisovné češtiny, Slovníku nespisovné češtiny, Nového akademického slovníku cizích slov a Encyklopedického slovníku češtiny.

Ve vybraných textech Mladé fronty DNES jsem zaznamenali několik slangových výrazů. Autoři se snaží o srozumitelnost pro širokou vrstvu čtenářů a tyto výrazy používají pouze sporadicky pro aktualizaci projevu a přiblížení čtenáře např. atmosféře koncertu apod. V recenzích se například nacházely tyto výrazy: „...*posluchač zaznamenal jednoznačně větší důraz na hudební ‚spodek‘, který určoval rytmický tah písní... Mistr sáhl po viole, přistoupil k mikrofonu, odklepl a nasadil jednu z nejoriginálnějších hudebních figur...*“ (R2 Bezr). Také se zde objevil slangový výraz současné mládeže úlet ve větě: „*Kromě těchto zjevných úletů je na albu pár skladeb...*“ (R4 Bezr). Objevily se ale i další případy slangových pojmenování: „...*budete ji brát jako svým způsobem druhou sólovku Thoma Yorkem...*“ (R1 Vedral). Z dalších slov to bylo výrazy jako například **kopák** (R2 Vedral), **dupárna** (R2 Vedral), **drnkálista** (R2 Vedral) nebo slangový výraz melodický **háček** a další.

V recenzích Jana Vedrala jsme našli v průměru více než jeden a půl slangismů v každém textu a v recenzích Ondřeje Bezra téměř dva tyto výrazy.

3.5.4 Cizí slova

Identifikace slov v recenzních textech: cizí slova jsme našli v *Novém akademickém slovníku cizích slov a Encyklopedickém slovníku češtiny*.

U všech substantiv, adjektiv, verb a adverbíí jsme provedli kontrolu jejich výskytu v *Novém akademickém slovníku cizích slov*. Všechna nalezená cizí slova jsme zaznamenali do tabulek v příloze.

Příklady cizích slov:

- *recenze, americký, kapela, studio, album, rock, debut, revival, styl, elektronický, publikum, kariéra, šok, deska, série* (R8 Bezr);
- *ikona, muzika, aura, balada, fanoušek, refrén, rytmus, barytonsaxofon, atmosféra, kabaret, dekadentní, aranžmá, detail kolekce* (R3 Vedral);
- *forma, sólo, koncert, energie, d'áblice, minimální, éra, riff, vizáž, legenda, tranz technika, drajv, klišé dynamika*.

3.5.5 Termíny

Identifikace slov v recenzních textech: termíny jsme vyhledávali na základě Slovníku spisovné češtiny, Slovníku nespisovné češtiny, Nového akademického slovníku cizích slov a Encyklopedického slovníku češtiny.

Jak už jsme napsali výš, termíny jsou pojmenování pojmů v systému vědního nebo technického oboru. Termín je také ukotven svou komunikační, resp. stylovou funkcí v lexikologii jazyka. Za základní vlastnost termínu se považuje spisovnost.¹⁰² Jako příklady vybíráme hudebné termíny:

- *tempo, album blues, soul, jazz hip hop, rock pop, rytmus* (R1 Bezr);
- *deska, kapela, frontman, baskytara, syntezátor, rytmika, sólo, vokál* (R1 Vedral);
- *koncert, country, pop, bluegrass, pauza, sound* (R2 Vedral);
- *balada, refrén, byrytonsaxofon, kabaret, kolekce, singl, groov, tempo* (R3 Vedral);
- *boyband, falzet, stopáž, harmonie, afrobeat* (R4 Vedral);
- *blues, elektroblues, hit, techno, gradace, frázování, trilogie* (R5 Vedral).

V excerpovaném materiálu se nacházelo celkem 842 použití cizích slov. Oba autoři měli ve svých recenzích přibližně stejný počet cizích výrazů.

¹⁰² Karlík, Nekula, Rusínová 1995, s. 488.

3.5.6 Archaismy

Identifikace slov v recenzních textech: K vyhledávání tohoto druhu lexikálních výrazů jsme použili Slovník spisovné češtiny, Slovníku nespisovné češtiny, Nový akademický slovník cizích slov a Encyklopedický slovník češtiny. Archaismus jsme v recenzních textech našli pouze jeden a to slovo *horákyně*. Důvodem je především to, že tato slova snižují přístupnost především mladší generaci čtenářů, která už jim nemusí rozumět. Má to souvislost i s celospolečenskou komunikací, hlavně v masových sdělovacích prostředcích.

3.5.7 Historismy

Identifikace slov v recenzních textech: historismy z excerpovaného textu jsme hledali ve Slovníku spisovné češtiny, Slovníku nespisovné češtiny.

V hudebních recenzích se objevují například slova jako *legie* (v metaforickém spojení s posluchači na koncertech) nebo také slovo *atrium*, *cirkus* a další. Ve vzorku recenzí v této práci jsme však žádné historismy nenašli.

3.5.8 Neologismy

Identifikace slov v recenzních textech: Novotvary jsem hledali ve dvou svazcích knihy *Nová slova v češtině – Slovník neologizmů* a také v Českém národním korpusu.

Určovat, co je a není neologismus, není jednoduché. Podle slovníku neologizmů mezi ně patří například slova jako *trailer* (nalezeno 177 výskytů ve veřejně přístupném českém národním korpusu), *comeback* (nalezeno 134 výskytů ve veřejně přístupném českém národním korpusu), *mix* (327), *summit* (307), *solitér* (45), *singl* (194), *sound* (74), *debut* (408) atd. Tyto lexémy jsme našli v excerpovaném textu. Jedná se o slova přejatá z cizích jazyků, především o anglicismy. Zařadit mezi neologismy už je však nyní není přesné. Jak už jsme napsali v teoretické části práce, neologismy jsou slova, která jsou zpočátku užívána menším okruhem uživatelů, někdy to může být pouze jejich autor. Postupně se ale mohou šířit a ztrácí tak příznak novosti.¹⁰³ A právě tato slova sem můžeme zařadit. Najdeme je v tištěných periodikách, na internetu a také je můžeme slyšet z úst moderátorů, hlasatelů nebo herců

¹⁰³ Hauser, 1980, s. 43–44.

například v televizi či v rozhlase. Tyto lexikální jednotky už se užívají běžně, stávají se jazykovou a společenskou hodnotou v komunikační praxi, jsou reprodukovatelné a frekventované.¹⁰⁴ Pak jsou ale slova, která se v korpusu nenacházejí vůbec nebo pouze omezeně a ty jsme v tabulkách zařadili mezi neologismy: *jazzování* (2) (R3 Bezr), *boyband* (0) (R4 Vedral), *afrobeatový* (0) (R4 Vedral), *funkující* (0) (R8 Vedral), *hendrixovský* (0) (R1 Bezr), *jamování* (12) (R6 Vedral), *riff* (14) (R6 Vedral), *elektrogospelový* (0) (R5 Vedral). Slovo, které můžeme považovat za neologismus, je například *groov* (0) (R3 Vedral).

Ve zkoumaném materiálu jsem našli celkem 26 použití neologismů. Oba autoři je použili třináctkrát.

3.5.9 Publicismy a klišé

Identifikace slov v recenzních textech: Enycklopedický slovník češtiny, Česká stylistika, Sloh žurnalistiky a Stylistika češtiny.

Za publicismy nebo klišé můžeme považovat následující slovní spojení z excerpovaného materiálu:

- *zjevný nesmysl, v širším slova smyslu, bylo řečeno, mít na to, při vši úctě, záchytné body* (vše R1 Bezr);
- *v mnoha ohledech, základní konstanty, v čistě hudebním smyslu, hudební členitost, vracet se k tématům, stav generace, tvůrčí báze, nový pohled, alfou i omegou* (vše R3 Bezr);
- *ve skutečnosti jde o, s trochou pomoci, pod hlavičkou kapely, nemít zapotřebí, písnička všedního dne, sólový titul, výrazná baskytara, metalově zkreslená* (R5 Bezr);
- *dopadlo to neslavně, o ničem takovém není ani řeč, nezbyvá než prohlásit, znít sektářsky, morální jistoty, spíš než cokoli jiného, na to se těžko říká ne, odnikud nikam, nechce se věřit, volají do nebe* (do nebe volající) (R6 Bezr);
- *natočit desku, mít na starost, na papíře to vypadá, první poslech, svým způsobem, je zřejmé, že, do značné míry, strhávat (na sebe) pozornost* (R1 Vedral);

¹⁰⁴ Čermák, Filipec, 1985, s. 100.

- *utáhnout (album), na výsledku je znát, dalo by se ilustrovat, kolekce písniček, prvotní nadšení, v době největší slávy* (R3 Vedral);
- *na jednu stranu, na první pohled, libivost se setkává s touhou, překombinovat návrat, ze světa filmu, proč si to nedovolit, v mnoha ohledech* (R4 Vedral);
- *ani zdaleka, ztrácet na tempu, s přehledem, úhel pohledu, nic víc a nic míň, těžít z něčeho, těžít ze sentimentu, stín popularity ho nepřekročil, spěje do finále, hrát naplno, zanechat v hluboké hanbě* (R6 Vedral);
- *nenechat se zmást, jak už je zvykem, zkraje roku, až přes míru, z povahy veselá, stojí to za (poslech), britský smysl pro přehánění, nadšené recenze, melancholická deska, vtipná deska, (rytmus) láká k poslechu* (R8 Vedral).

Publicismů a klišé se v textech nacházelo poměrně velké množství. A Jana Vedrala jsme jich našli 111 a u Ondřeje Bezra 88.

3.5.10 Výrazy knižní

Identifikace slov v recenzních textech: Výrazy knižní jsme hledali ve Slovníku spisovné češtiny, Slovníku nespisovné češtiny a v novém akademickém slovníku cizích slov.

V excerpovaném materiálu je můžeme najít pouze v malém počtu. Bývají využívány pro evokaci starých časů, ale někdy je autoři také záměrně spojují například s novotvory. Ve zkoumaném vzorku jsme našli například tato slova: „...**vznosný** a jaksí ušlechtilý art rock...“ (R2 Bezr), „...**instrumentalisty**, který se ve svém **versatilním** projevu převtěluje...“ (R2 Bezr), „...měl nakročenu daleko před všechny svoje **souputníky**...“ (R4 Bezr), „Jejich album Amok zní přes **pochmurný** zevnějšek **optimisticky**...“ (R1 Vedral), „...**Síla desky Delta Machine tkví** mnohem víc v její dobře promyšlené **vnitřní soudržnosti**...“ (R5 Vedral).

Celkově bylo ve zkoumaných recenzních textech 29 knižních výrazů. Tedy přibližně dva výrazy na jednu recenzi. Oba autoři jich použili téměř stejný počet.

3.5.11 Expresiva

Identifikace slov v recenzních textech: slova s expresivitou jsme identifikovali podle Slovníku spisovné češtiny, Slovníku nespisovné češtiny a Nového akademického slovníku cizích slov.

Slova expresivní mají v publicistických textech za úkol především aktualizovat projev. Ten je potom pro čtenáře přitažlivější a narušuje to neutralitu spisovného jazyka, který je základem publicistické tvorby. Je zajímavé, že autoři excerpovaných textů příliš expresiva nevyužívají. Přesto jsme jich ale několik našli. Např. hojně využívané: „...*po procítěně podané písni Mám jizvu na rtu publikum nadšením nemohlo přestat **vřískat**...*“ (R7 Vedral), Nejvíce expresiv jsme našli v jedné z recenzí Jana Vedrala: „...***narvaný** sál řval, jako by to byli minimálně samotní Guns N' Roses v původním složení... svaly **bouchače**, co vyrůstal a cvičil v Los Angeles.... nad pódiem se kolem kytary lascivně svíjela **d'áblice** se světící...*“ (R6 Vedral). Nejčastěji se v excerpovaném materiálu objevovalo slovo, které nahrazuje zpěv *vřískat*.

V textech jsme našli celkově 43 slov s expresivním příznakem. 24 jich bylo v recenzích Jana Vedrala a 19 v recenzích Ondřeje Bezra.

3.5.12 Metafory

Identifikace slov v recenzních textech: Tyto lexikologické výrazy jsem hledali na základě definic a příkladů z České lexikologie, ve Slohu žurnalistiky a v Encyklopedickém slovníku češtiny.

Metafory se v publicistickém stylu nachází velmi často. Pomáhají konkretizovat abstraktní pojmy. Také bývají základem frazeologismů. Metafory můžeme rozdělit na substantiva, adjektiva a verba. U obou autorů byly všechny tři typy velmi časté. Vybrali jsme některé příklady.

- Metafory substantivní:

„...*zaznamenal jednoznačně větší důraz na hudební "spodek", který určoval rytmický **tah** písni.*“ (R2 Bezr)

„...*i alternativní hudby, na jejíž **půdě** se částečně vždy pohyboval i Štolba, jsou podstatnými příměsemi.*“ (R3 Bezr)

„vybrali **hrst** písni ctihodných autorů k českému přezpívání.“ (R6 Bezr)

„...*(kytarový zvuk) ukázal však, že může i po elektronické **smršti** "devadesátek" fungovat na mladé a ještě mladší světové publikum.*“ (R8 Bezr)

„...*Je zřejmé, že zrovna Yorke se k žádnému výsledku neubírá po vyšlapaných **cestách** nezávislého rockového písničkářství...*“ (R1 Vedral)

„...Jdou na to totiž chytře, folkovou **duši** jejich písniček naživo obaluje poměrně striktní dupárna.“ (R2 Vedral)

...na druhou si je (zpěvák) dobře vědom **kořenů** žánru a zpěvem odkazuje na Stevieho Wondera, Curtise Mayfielda i Marvinu Gayeho.“ (R4 Vedral)

„...takže dynamiku večeru udával před **hradbou** sestavenou ze zesilovačů značky Marshall.“ (R6 Vedral)

- Metafory adjektivní:

„**Vznosný** a jaksi **ušlechtilý** art rock, kterým de facto tyto písně i ladění některých dalších čísel následujícího programu...“ (R2 Bezr)

„...ochránce Hendrixova dědictví a jistě také ten, koho kytarista na celý život nepřímo **bohatě** ‚zaopatřil‘.“ (R4 Bezr)

„A to nejen lidem v popbyznysu **neostříleným**, jako je Pavel Landovský nebo Jan Kačer...“ (R6 Bezr)

„Začíná to u zvuku, který je přesto, že se nahrávalo na **živé** nástroje, dokonale **umělohmotný, neživotný, bezpohlavní**.“ (R6 Bezr)

„Na pohled mohou Atoms for Peace vypadat jako superskupina pro vyznavače **nezávislé** hudby.“ (R1 Vedral)

„ukáže (zpěvák) vám svoji **vnitřní, křehkou** krásu...“ (R1 Vedral)

„...**vysoký** hlas a falzety vysílá vstříc na první pohled ne zcela **průhledným** aranžím...“ (R4 Vedral)

„Ale i přes pomoc několika producentů v čele s Timbalandem mu v **odvážně** rozvitých písničkách občas dochází dech.“ (R4 Vedral)

- Metafory verbální

„...mnohé **zarazil** prohlášením, že když mohli Pink Floyd nebo LedZeppelin experimentovat s desetiminutovými písničkami...“ (R4 Vedral)

„...Timberlake se na jednu stranu snaží **posunout** soulový zvuk..“ (R4 Vedral)

„...**(píseň)** která v nové, taneční úpravě, **rozeskákala** celou halu až do nevyšších sektorů.“ (R7 Vedral)

„...Nic proto nemůže **zbortit** dojem "velikosti", který za sebou kapela zanechala na každé zastávce turné.“ (R7 Vedral)

„Clapton **namíchal** nové album z příliš mnoha přísad“ (R7 Bezr)

„pedal steel kytarista Greg Leisz, který svým nástrojem krásně **barví** swingové a countryové songy“ (R7 Bezr)

„...kdy (interpreti) v akustické sestavě Javorů citlivě **propojili** folkovou kytaru kapelníka s nástroji klasické moravské cimbálovky...“ (R5 Bezr)

„...jeho hudba **nenese** ani náznak vši kýčovitě veteše tohoto stylu.“ (R2 Bezr)

V excerpovaném materiálu bylo celkově 261 metafor, tedy přibližně 16 na jednu recenzi. Velký počet metafor jsme zaznamenali především u Jana Vedrala (166). Jeho jazyk je tak více aktualizační.

3.5.13 Metonymie

Identifikace slov v recenzních textech: podle definic a příkladů v České lexikologii, v Encyklopedickém slovníku češtiny, ve Slohu žurnalistiky, České stylistice.

Podobně jako u metafor, metonymie se vyskytovali ve vybraném textu často:

„...(**album**), které ve světě vyšlo vloni v říjnu, ale do oficiální české distribuce se dostává až v těchto dnech, byly dva zásadní záchytné body.“ (R1 Bezr)

„I když nelze přehlédnout hudební hodnotu **Alter Ego**, pro Třešňáka je samozřejmě vždy tou nejpodstatnější verbální výpověď.“ (R3 Bezr)

„V poslední době se péče o kytaristův hudební odkaz zhostila **firma** Experience Hendrix, patřící jeho příbuzným...“ (R4 Bezr)

„...jehož mnohem zajímavější verzi vydala Hendrixova **rodina** před třemi lety na posmrtném albu *Valleys Of Neptune*.“ (R4 Bezr)

„Většinou umělecké **authority** jako Jan Kačer či Věra Špinarová se podílely na **desce** nazvané *Solitéri*.“ (R6 Vedral)

„Je však zajímavé, že se na **Old Sock** (album) kytarista po dlouhé době ve větší míře vrátil k reggae – v čisté formě...“ (R7 Bezr)

„**The Strokes** (kapela) se obracejí trochu jinam než dřív: k nové vlně...“ (R8 Bezr)

„Jejich **album** *Amok* zní přes pochmurný zevnějšek optimisticky.“ (R1 Vedral)

„Hvězdně obsazená **skupina** původně vznikla kvůli vydání Yorkeovy první sólové **desky** *Eraser*“ (R1 Vedral)

„(**deska**) vyniká střídáním nálad, způsobem uvažování o aranžích, filmovou atmosférou i zvraty ve stavbě jednotlivých písniček, pestrostí a detaily, které se objevují s každým novým poslechem.“ (R3 Vedral)

„Je to tedy **album**, jemuž nechybí experiment, silné melodie, žánrová hra, bouřlivá energie ani dojemné momenty“ (R3 Vedral)

„**Deska** *The Next Day* nabízí čistou radost z poslechu.“ (R3 Vedral)

„**Kapela**, jejíž barva je černá, vydává v roce 2013 své třinácté album a je na něm třináct písniček...“ (R5 Vedral)

„**kapela** vypustila (singl) už týdny před deskou spolu se vzkazem, že právě tato písnička je pro rozklíčování nové desky zásadní.“ (R5 Vedral)

„...V té ostravské zpěvák Richard Krajčo vykřikl: „Příště **na Bazalech!**“ Pražanům slíbil slávistický Eden.“ (R7 Vedral)

Také metonymii využívá Jan Vedral ve větší míře než Ondřej Bezr. Celkově ji použil ve 145 případech. Ondřej Bezr ve 71 případech. Na jednu recenzi vychází přibližně 14 metonymií.

3.5.14 Přirovnání

Identifikace slov v recenzních textech: Přirovnání jsme v textech vyhledali na základě definic v České stylistice a také v Encyklopedickém slovníku češtiny.

Přirovnání má za úkol označit nebo charakterizovat věc přeneseně, přirovnáním k jiné věci. Není zcela přesné, ale zvyšuje názornost a aktualizuje text. Základem přirovnání je podobnost v tvaru, barvě, duševní vlastnosti, činnosti apod. Podle Bečky může být podobnost celistvá, ale často se týká jen některého dílčího znaku. Může být rozpoznatelná hned, ale také se může skrývat, a nebo může být aktuální pouze pro určitou situaci. Přirovnání musíme chápat přibližně, mnohá z nich jsou prostředkem intenzifikace výrazu a citové expresivnosti.¹⁰⁵

V hudebních recenzích autoři využívají přirovnání především k ilustraci nějaké vlastnosti nebo intenzity. V textu jsme mohli najít přirovnání: Přitažlivost a dynamiku tvoří hlavně protiklady, **jako když** se v rozervaneckém refrénu *Out of the Woods* do tklivých smyčců pokradmu ozve z povahy veselá klávesová melodie a vybrnkávaná kytara.(R8 Vedral)

Další příklady přirovnání:

„...narvaný sál řval, **jako by** to byli minimálně samotní *Guns N' Roses* v původním složení.“ (R6 Vedral)

¹⁰⁵ Bečka, 1992, s. 130–131.

„vypadaly u toho, **jako by** utekly rovnou z nějaké barevné hollywoodské kérky.“ (R6 Vedral)

„...každopádně to nepůsobilo **jako** nástup nějakých drnkálistů na bendžo.“ (R2 Vedral)

„Když bezprostředně po sobě zní vyšlechtěná balada, odrhovačka jak z americké hospody...“ (R7 Bezr)

„...vokál, který stále zní **jako by** pocházel ze světa, v němž slovo melodie znamená trochu něco jiného než v tom našem.“ (R1 Vedral)

Přirovnání se v recenzních textech nacházela v menší míře než metafora a metonymie. celkově jsme jich zaznamenali 25. to znamená v průměru přibližně jedno a půl přirovnání na jeden zkoumaný text.

3.5.15 Personifikace

Identifikace slov v recenzních textech: podle definic a příkladů v České lexikologii, v Encyklopedickém slovníku češtiny, ve Slohu žurnalistiky, České stylistice.

Personifikace mají za úkol oživovat text, neživotné věci se chovají jako člověk či zvíře. Zvyšuje to obraznost výpovědi.

Příklady personifikací:

„Přestože zvukovou ambaláž písniček **tvorí** místo přímočaré harmoniky elektronické nástroje a staré syntezátory...“ (R5 Vedral)

„Ne náhodou je jejím (**deska**) **prvním slovem** ‚vítej‘ a posledním ‚sbohem‘.“ (R5 Vedral)

„svůj popově vysoký hlas a falzety vysílá vstříc na první pohled ne zcela průhledným aranžím, ve kterých **se líbivost potkává s touhou** po dobrodružství.“ (R4 Vedral)

„V té dodávají na síle Bowieho **hlasu, který už je přece jen věkem znavený a nevyšplhá** do někdejších výšek a výšin Ziggyho Stardusta...“ (R3 Vedral)

„A podle očekávání a nastavené laťky **fanoušky** z pražského koncertu **vyprovodila ven vlna nadšení a euforie**.“ (R2 Vedral)

„...než jak zní první **poslech, který** žádné převratné propojení světů členů na pohled nesourodé skupiny **nenabízí**.“ (R1 Vedral)

Personifikace se u obou autorů nacházely téměř v každém textu. U Jana Vedrala jsme jich našli 24, u Ondřeje Bezru 15. V recenzích byly téměř 2 a půl personifikace na jeden text.

3.5.16 Frazologismy

Identifikace slov v recenzních textech: podle definic v České lexikologii a v České stylistice.

Frazologismy už čtenář recenzí často ani jako frazeologická spojení nevnímá. Jsou ovšem v publicistických žánrech vítaná, dodávají ději větší dynamiku a hlavně lze pomocí nich uvést abstraktní pojmy do činnostních vztahů.

Uvádíme příklady frazeologismů nelezencých v recenzních textech:

*„A když hned jako druhá zazněl aktuální hit *I Will Wait For You*, v níž čtveřici podpořila dechová sekce, **byla** Lucerna **na spadnutí**.“* (R2 Vedral)

*„**Jdou na to** totiž **chytře**, folkovou duši jejich písniček naživo obaluje poměrně striktní dupárna.“* (R2 Vedral)

*„A podle očekávání a **nastavené laťky** fanoušky z pražského koncertu vyprovodila ven vlna nadšení a euforie.“* (R2 Vedral)

*„Tím, v jaké společnosti se dosud pohyboval, **nastavil** Gary Clark Jr. světu i médiím hodně ortodoxně bluesovou **tvář**.“* (R1 Bezr)

*„budete ji brát jako svým způsobem druhou sólovku Thoma Yorkea, **ukáže** vám svoji vnitřní, křehkou krásu a až překvapivě pozitivní vyznění teprve **časem**.“* (R1 Vedral)

*„Je zřejmé, že zrovna Yorke se k žádnému výsledku **neubírá po vyšlapaných cestách** nezávislého rockového písničkářství...“* (R1 Vedral)

*„Když totiž David Bowie v lednu v den svých šestašedesátých narozenin po deseti letech nečinnosti nečekaně vypustil nostalgickou baladu *Where Are We Now?*, v níž se obrací ke svému slavnému berlínskému období, **chytlo to fanoušky za srdce** z mnoha důvodů.“* (R3 Vedral)

*„V té **dodávají na síle** Bowieho hlasu, který už je přece jen věkem znavený a nevyšplhá do někdejších výšek a výšin Ziggyho Stardusta...“* (R3 Vedral)

*„Ale i přes pomoc několika producentů v čele s Timbalandem mu v odvážně rozvitých písničkách občas **dochází dech**.“* (R4 Vedral)

V excerpovaném materiálu jsme objevili celkem 48 frazeologismů. Jan Vedral jich použil 26 a Ondřej Bezr 22. Tedy přibližně stejný počet.

4 Závěr

Naše bakalářská práce si kladla dva cíle. Prvním cílem v teoretické části bylo popsat a zhodnotit recenzi jako publicistický žánr a charakterizovat jednotlivé lexikální prostředky, jako jsou slova obecné češtiny, výrazy hovorové, slangismy, cizí slova, termíny, archaismy, historismy, neologismy, publicismy a klišé, knižní výrazy, expresiva, metafory, metonymie, přirovnání, personifikace a frazeologismy. Využili jsem k tomu odbornou literaturu a sborníky.

Následovala empirická část, ve které jsme popsané lexikální výrazy hledali v šestnácti recenzních textech Mladé fronty DNES autorů Ondřeje Bezra a Jana Vedrala. Mladá fronta DNES je největší seriózní celostátní deník v České republice. Vybrané recenzní texty pocházejí z období únor až březen 2013. Cílem empirické části bylo najít vybrané lexikální prostředky a porovnat jejich četnost u obou jmenovaných autorů. Nejdříve jsme našli lexikální výrazy v textech Ondřeje Bezra a výsledky jsme pro přehlednost zařadili do tabulek. Stejně jsme postupovali i u druhého autora Jana Vedrala. Zaznamenali jsme rovněž celkový zkoumaných lexémů v tabulce. U Jana Vedrala jsme postřehli, že ve větší míře využívá metafor a metonymií. Jeho texty jsou tak jazykově bohatší a atraktivnější pro čtenáře. Zbylé zkoumané lexémy, tzn. slova obecné češtiny, výrazy hovorové, slangismy, cizí slova, archaismy, historismy, neologismy, publicismy a klišé, knižní výrazy, expresiva, přirovnání, personifikace a frazeologismy, využívají autoři přibližně ve stejné míře. V textech Ondřeje Bezra jsme našli větší množství termínů.

Oba hlavní cíle předložené bakalářské práce, tj. charakteristika jednotlivých lexikálních prostředků a klasifikace a analýza lexikálních prostředků ve vybraných hudebních recenzích, publikovaných v Mladé frontě DNES, považujeme v rámci našich možností za splněné.

Vzhledem k rozsahu této práce jsme se zaměřili výhradně na lexikální prostředky. Bylo by jistě možné zabývat se také například syntaktickou výstavbou sledovaných komunikátů a jejich titulků.

Použitá literatura:

Literatura:

BARTOŠEK, Jaroslav. *Jazyk žurnalistiky*. In DANEŠ, František et al. *Český jazyk na přelomu tisíciletí*. Vyd. 1. Praha: Academia, 1997. 292 s. ISBN 80-200-0617-6.

BARTOŠEK, Jaroslav. *Základy žurnalistiky*. Vyd. 1. Zlín: Univerzita Tomáše Bati, 2002. 109 s. Učební texty vysokých škol. ISBN 80-7318-059-6.

BEČKA, Josef Václav. *Česká stylistika*. 1. vyd. Praha: Academia, 1992. 467 s. ISBN 80-200-0020-8.

BEČKA, Josef Václav. *Sloh žurnalistiky*. 1. vyd. Praha, 1986.

BEČKA, Josef Václav. *Slovník synonym a frazeologismů*. 3. vyd., upr. a dopl. Praha, 1982.

ČERMÁK, František. *Jazyk a jazykověda: přehled a slovníky*. Vyd. 4., V Karolinu 2., dopl. Praha: Karolinum, 2004 380 s. ISBN 978-80-246-1946-0.

ČERMÁK, František, FILIPEC, Josef. *Česká lexikologie*. 1. vyd. Praha, 1985.

DANEŠ, František et al. *Český jazyk na přelomu tisíciletí*. Vyd. 1. Praha: Academia, 1997. 292 s. ISBN 80-200-0617-6.

HAUSER, Přemysl. *Nauka o slovní zásobě: Učeb. pro vys. šk.* 2. vyd. Praha, 1986.

HAVLOVÁ, J. Výrazové prostředky v hudebních recenzích Mladé Fronty Dnes. Brno, 2010. Magisterská práce. Masarykova univerzita v Brně, Filozofická fakulta, ústav jazykovědy a baltistiky

HRABÁK, J. Literární komparatistika. Praha: Československý spisovatel, 1976

HRABÁK, J. Poetika. Praha: Československý spisovatel, 1973, ISBN 22-058-73

HUBÁČEK, Jaroslav. *Malý slovník českých slangů*. Vyd. 1. Ostrava, 1988.

HUBÁČEK, Jaroslav. *O českých slanzích*. 1. vyd. Ostrava: Profil, 1979. 170, [1] s.

HUGO, Jan, ed. *Slovník nespisovné češtiny: argot, slangy a obecná mluva od nejstarších dob po současnost: historie a původ slov*. 2., rozš. vyd. Praha: Maxdorf, ©2006. 460 s. ISBN 80-7345-098-4.

HUGO, Jan, ed. *Slovník nespisovné češtiny: argot, slangy a obecná mluva od nejstarších dob po současnost: historie a původ slov*. 2., rozš. vyd. Praha: Maxdorf, ©2006. 460 s. ISBN 80-7345-098-4.

CHLOUPEK, Jan aj. *Stylistika češtiny: nár. vysokošk. učebnice pro stud. filoz. a pedagog. fakult studijních oborů Český jazyk a literatura a Filologie*. 1. vyd. Praha: SPN, 1991. 294 s. Učebnice pro vysoké školy. ISBN 80-04-23302-3.

KARLÍK, Petr, ed. et al. *Příruční mluvnice češtiny; editor*. Vyd. 2., opr. Praha: Lidové noviny, 1996. 799 s. ISBN 80-7106-134-4.

KARLÍK, Petr, NEKULA, Marek, PLESKALOVÁ, Jana. et al. *Encyklopedický slovník češtiny*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2002. 604 s. ISBN 80-7106-484-X.

KRUPA, Viktor. *Metafora na rozhraní vědeckých disciplín*. 1. vyd. Bratislava: Tatran, 1990. 180 s. ISBN 80-222-0130-8.

MARTINCOVÁ, Olga a kol. *Nová slova v češtině: slovník neologizmů*. 1. vyd. Praha: Academia, 1998. 356 s. ISBN 80-200-0640-0.

MARTINCOVÁ, Olga a kol. *Nová slova v češtině: slovník neologizmů*. 2. vyd. Praha: Academia, 2004.

MEZULÁNÍK, R. Novinář ve společenském styku. In: *Z vůle médií: stati k novinářské teorii a praxi*. Vyd. 1. Praha: Hermés, 2006. viii, 183 s. ISBN 80-903852-0-6.

OSVALDOVÁ, Barbora a kol. *Praktická encyklopedie žurnalistiky a marketingové komunikace*. 3., rozš. vyd. Praha: Libri, 2007. 263 s. ISBN 978-80-7277-266-7.

OSVALDOVÁ, Barbora. *Zpravodajství v médiích*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2001. 155 s. ISBN 80-246-0248-2.

SRPOVÁ, Hana. *K aktualizaci a automatizaci v současné psané publicistice*. Vyd. 1. Ostrava: Ostravská univerzita, 1998. 168 s. Spisy Filozofické fakulty Ostravské univerzity; č. 110. 1998. ISBN 80-7042-490-7.

VIČAR, Jan. *Hudební kritika a popularizace hudby*. 1. vyd. Praha: Koniasch Latin Press, 1997. 183 s. ISBN 80-85917-27-0.

Internetové zdroje:

Mafra , O společnosti. *MF Dnes* [online]. 2013 [citace 15. března 2013]. Dostupné z: http://www.mafra.cz/cs/default.asp?y=mafra_all\cs_o-spolecnosti_portret-spolecnosti.htm

Mafra, MF Dnes. *MF Dnes* [online]. 2013 [citace 15. března 2013]. Dostupné z: http://www.mafra.cz/cs/default.asp?y=mafra_all\cs_produkty-a-sluzby_mlada-fronta-dnes.htm&menu=

RECENZE: The Strokes se obrací trochu jinam než dřív: k nové vlně [online]. [cit. 2013-03-25]. Dostupné z: http://kultura.idnes.cz/the-strokes-recenze-alba-comedown-machine-f19-/hudba.aspx?c=A130326_120134_hudba_ob

RECENZE: Clapton namíchal nové album z příliš mnoha přísad [online]. [cit. 2013-03-25]. Dostupné z: http://kultura.idnes.cz/eric-clapton-recenze-old-sock-dja-/hudba.aspx?c=A130325_100857_hudba_ob

RECENZE: Slavní zpívají hity slavných. Dopadlo to však velmi neslavně [online]. [cit. 2013-03-25]. Dostupné z: http://kultura.idnes.cz/recenze-alba-soliteri-0ty-/hudba.aspx?c=A130320_100649_hudba_ob

RECENZE: Hana a Petr Ulrychovi jsou nejsilnější bez elektrických kytar [online]. [cit. 2013-03-25]. Dostupné z: http://kultura.idnes.cz/recenze-hana-a-petr-ulrychovi-bratr-sestry-f2o-/hudba.aspx?c=A130319_094842_hudba_ob

RECENZE: Hendrixovo další posmrtné album přináší hlušinu i pár objevů [online]. [cit. 2013-03-25]. Dostupné z: http://kultura.idnes.cz/hendrix-nove-album-0n5-/hudba.aspx?c=A130312_095958_hudba_ob

RECENZE: Hlasu Vlastimila Třešňáka je potřeba stále naslouchat [online]. [cit. 2013-03-25]. Dostupné z: http://kultura.idnes.cz/vlastimil-tresnak-recenze-noveho-alba-dx6-/hudba.aspx?c=A130311_084925_hudba_ob

RECENZE: John Cale v Roxy ukázal, jak dokonale hudebně stárnout [online]. [cit. 2013-03-25]. Dostupné z: http://kultura.idnes.cz/recenze-koncertu-johna-calea-dg6-/hudba.aspx?c=A130301_104252_hudba_ob

RECENZE: Gary Clark Jr. staré styly oživuje s invencí [online]. [cit. 2013-03-25]. Dostupné z: http://kultura.idnes.cz/gary-clark-jr-neni-novy-hendrix-dmw-hudba.aspx?c=A130228_172909_hudba_ob

RECENZE: Foals rostou mezi špičku ostrovních kapel s kytarami [online]. [cit. 2013-03-25]. Dostupné z: http://kultura.idnes.cz/recenze-nalba-holy-fire-od-skupiny-foals-fdk-/hudba.aspx?c=A130221_173526_hudba_jaz

RECENZE: Kryštof na turné nabral na síle. Zpevnil si svaly na stadiony [online]. [cit. 2013-03-25]. Dostupné z: http://kultura.idnes.cz/recenze-krystof-turne-inzerat-dzm-/hudba.aspx?c=A130223_015600_hudba_vdr

RECENZE: Slash byl ve formě. Že těžší z Guns N' Roses, vůbec nevadilo [online]. [cit. 2013-03-25]. Dostupné z: http://kultura.idnes.cz/slash-recenze-koncertu-07s-/hudba.aspx?c=A130212_094947_hudba_vdr

RECENZE: Nová deska Depeche Mode je drásavé elektroblues [online]. [cit. 2013-03-25].
Dostupné z: http://kultura.idnes.cz/depeche-mode-delta-machine-recenze-dre-hudba.aspx?c=A130322_172801_hudba_vha

RECENZE: Justin Timberlake svůj návrat překombinoval [online]. [cit. 2013-03-25].
Dostupné z: http://kultura.idnes.cz/recenze-justin-timberlake-dca-hudba.aspx?c=A130320_184705_hudba_vha

RECENZE: David Bowie se na desce The Next Day vrátil velkolepě [online]. [cit. 2013-03-25]. Dostupné z: http://kultura.idnes.cz/david-bowie-the-next-day-0s6-hudba.aspx?c=A130308_132347_hudba_vdr

RECENZE: Mumford & Sons ukázali, jak s bendžem rozeskákat plný sál [online]. [cit. 2013-03-25]. Dostupné z: http://kultura.idnes.cz/recenze-koncert-mumford-sons-djq-hudba.aspx?c=A130307_094851_hudba_vdr

RECENZE: Thom Yorke natočil bez Radiohead „veselou“ desku [online]. [cit. 2013-03-25].
Dostupné z: http://kultura.idnes.cz/atoms-for-peace-thom-yorke-deska-amok-dsd-hudba.aspx?c=A130301_154334_hudba_jaz

Seznam příloh:

- Příloha 1 Bezr:** RECENZE: Gary Clark Jr. staré styly oživuje s invencí
- Příloha 2 Bezr:** RECENZE: John Cale v Roxy ukázal, jak dokonale hudebně stárnout
- Příloha 3 Bezr:** RECENZE: Hlasu Vlastimila Třešňáka je potřeba stále naslouchat
- Příloha 4 Bezr:** RECENZE: Hendrixovo další posmrtné album přináší hlušinu i pár objevů
- Příloha 5 Bezr:** RECENZE: Hana a Petr Ulrychovi jsou nejsilnější bez elektrických kytar
- Příloha 6 Bezr:** RECENZE: Slavní zpívají hity slavných. Dopadlo to však velmi neslavně
- Příloha 7 Bezr:** RECENZE: Clapton namíchal nové album z příliš mnoha přísad
- Příloha 8 Bezr:** RECENZE: The Strokes se obracejí trochu jinam než dřív: k nové vlně
- Příloha 9 Vedral:** RECENZE: Thom Yorke natočil bez Radiohead „veselou“ desku
- Příloha 10 Vedral:** RECENZE: Mumford & Sons ukázali, jak s bendžem rozeskákat plný sál
- Příloha 11 Vedral:** RECENZE: David Bowie se na desce The Next Day vrátil velkolepě
- Příloha 12 Vedral:** RECENZE: Justin Timberlake svůj návrat překombinoval
- Příloha 13 Vedral:** RECENZE: Nová deska Depeche Mode je drásavé elektroblues
- Příloha 14 Vedral:** RECENZE: Slash byl ve formě. Že těžší z Guns N' Roses, vůbec nevadilo
- Příloha 15 Vedral:** RECENZE: Kryštof na turné nabral na síle. Zpevnil si svaly na stadiony
- Příloha 16 Vedral:** RECENZE: Foals rostou mezi špičku ostrovních kapel s kytarami
- Příloha 17:** Počty nalezených výrazů v recenzích Ondřeje Bezra
- Příloha 18:** Počty nalezených výrazů v recenzích Jana Vedrala
- Příloha 19:** Počty nalezených kategorií výrazů celkově v obou recenzích
- Příloha 20:** RECENZE: Gary Clark Jr. staré styly oživuje s invencí
- Příloha 21:** RECENZE: John Cale v Roxy ukázal, jak dokonale hudebně stárnout
- Příloha 22:** RECENZE: Hlasu Vlastimila Třešňáka je potřeba stále naslouchat
- Příloha 23:** RECENZE: Hendrixovo další posmrtné album přináší hlušinu i pár objevů
- Příloha 24:** RECENZE: Hana a Petr Ulrychovi jsou nejsilnější bez elektrických kytar
- Příloha 25:** RECENZE: Slavní zpívají hity slavných. Dopadlo to však velmi neslavně
- Příloha 26:** RECENZE: Clapton namíchal nové album z příliš mnoha přísad
- Příloha 27:** RECENZE: The Strokes se obracejí trochu jinam než dřív: k nové vlně
- Příloha 28:** RECENZE: Thom Yorke natočil bez Radiohead „veselou“ desku
- Příloha 29:** RECENZE: Mumford & Sons ukázali, jak s bendžem rozeskákat plný sál
- Příloha 30:** RECENZE: David Bowie se na desce The Next Day vrátil velkolepě
- Příloha 31:** RECENZE: Justin Timberlake svůj návrat překombinoval
- Příloha 32:** RECENZE: Nová deska Depeche Mode je drásavé elektroblues
- Příloha 33:** RECENZE: Slash byl ve formě. Že těžší z Guns N' Roses, vůbec nevadilo

Příloha 34: RECENZE: Kryštof na turné nabral na síle. Zpevnil si svaly na stadiony

Příloha 35: RECENZE: Foals rostou mezi špičku ostrovních kapel s kytarami

Příloha č. 1

příloha č. 1	RECENZE: Gary Clark Jr. staré styly oživuje s invencí		
cizí slova	hovorová slova	slang	expresivní
styl, něm.,fr. 3	blýsknout se		papouškovat
invence, lat.	šuplík	neologismy	obrovský (význam)
v médium, angl. 2	slova obecné češtiny	hendrixovský	neuvěřitelným (tempem) NE
kytara, kytarista, ř. 4			blýskl se
papouškovat, st.fr.	publicismy, klišé	synekdocha	
vizionář, lat. 2	zjevný nesmysl		frazeologismy
tempo, it., lat,	v širším slova smyslu	archaismy	snaží se chytit na jednu
debutový, fr.	patřit do šuplíku		udici moc ryb. (modifikace frazému
album, lat. 2	bylo řečeno	metafory substantiva	honit hodně zajíců najednou)...
oficiální, něm.,fr., lat.	mít na to	podporuje zkreslení nástroje	nastavit světu tvář
distribuce, lat.	při vší úctě	výčet stylů NE	
bod, lat.	záchytné body		metonymie
tradice, tradiční, lat. 2	ani jedno z toho	metafory adjektiva	blues či soul nejsou podle pravidel
summit, angl.	debutové album	obrovský význam	album vyšlo (loni)
blues, ový, am. angl. 4	sám sebe přesvědčit	neuvěřitelným tempem	hudební myšlení
prezident, něm.,fr. Lat.	svádět k představě	černá hudba (černošská)	neortodoxní zvuk
ortodoxní, ř. 2	význam byl v tom	metafory verbální	kytarový rukopis
žánr, fr., lat. 2	současná hudební scéna	oživovat styly	
americký, angl.	rostoucí popularita	papouškovat	přirovnání
soul, angl. 2	velkým dílem	blýsknout se	
jazz, angl		obhospodařovat styly	slova knižní
hip hop, angl.	termíny	podkládat struktury rytmy	
rock, angl.	kytara	balit struktury do..	
pop, angl.	tempo	oživovat zájem	
udice, pol. rus.	album		
existovat, lat.	blues		
zvuk, pol.rus.	soul		
aplikovat, lat.	jazz		
šuplík, něm.	hip hop		
revivalista, angl.	rock		
struktura, lat.	pop		
rytmus, něm. Lat.ř.	rytmus		
purista, angl.	recenze		
muzikant, lat.			
periodicky, fr.ř.			
klasický, něm.,fr.,lat.			
recenze, něm.,lat.			

Příloha č. 2

příloha č.2	RECENZE: John Cale v Roxy ukázal, jak dokonale hudebně stárnout		
cizí slova	hovorová slova	slang	expresiva
recenze, něm, lat.		spodek (hudební)	
umělec, pol.rus.lit.		odklepnout (rytmus)	
invenční, lat.	slova obecné češtiny		metafora - substantivum
hit, angl.			tah písní
koncert, it.lat.4	personifikace	neologismy	ladění čísel
album, lat. 4	píseň obstarala	(rytmický) groove	kýčovitá veteš (stylu)
art rock, angl.	píseň nadchla	polotituliní	výslednice vzdělání
de facto, lat.	p. roztleskala	set (písní, hudební)	hudební spodek
program, něm, lat. ř.			nádech nové vlny (hudby)
plán, fr. It.		frazeologismy	ozdoba alba (píseň)
kýč, něm.	přirovnání	nemít potřebu	tahy smyčcem
veteš, rus.		nabývat vrchu	zvuková masa
styl, stylový něm, fr. 2	publicismy, klišé	každému musel jít dokonalý mráz	metafora - adjektivum
progresivní, něm.,fr.lat.	svědčit o opaku	modifikace frazému...	vznosný a ušlechtilý art rock
punk,angl.	nenést náznak	potvrdit pověst umělce	rozevlátý psychedelik
koexistovat, lat.	je bezesporu		hypnotická píseň
materiál, něm.lat.	odvíjet materiál (hudební)	termíny	robotická písnička
rytmický, něm, lat. ř. 2	v prvním plánu	recenze	výživný pohled
groov, angl.	nová vlna	hit	vrchní (součást) stavby písní
studio, něm, it, lat.	výrazně melodická píseň	koncert 4	
vertikální, něm. Lat.	dokonalost zážitku	album, lat. 4	metafora verbální
klávesy, lat.	progresivní myšlení	art rock, angl.	hudba nenese
kytara, kytarový ř. 3	z tohoto pohledu	kýč	převtělil se
bravurní, lat.	pracovat na sobě	punk	vyjímala se píseň
instrumentalista, lat.	přehrávat staré hity	groov	novinky byly proloženy
versatilní, lat.	punkový přístup	studio	nasadil figuru
tradicionalista, lat.		kytara	ořízeny součásti písní
metalista, angl.	knižní	alternativní	táhlo (hlavou) uspokojení
psychedelik, ř.,angl.	vznosný	tón	
alternativní, fr.,lat.	taktéž	akord	archaismy
tón, něm, lat. ř.	versatilní	balada	
taneční, něm.		kapela	metonymie
melodický	cizí slova	rock	v Roxy 2
hypnotický	mistr	viola	ladění čísel (písní)
titulní	viola	mikrofon	hudba nenese náznak
set (hudební)	mikrofon	figura (hudební)	skládat materiál (hudbu)
akord	originální	smyčec	dokonalé klávesy a zpěv
elektrický	figura	repertoár	dokonalá kytara (interpreta)
balada	existovat		punkový přístup
kapela	smyčec		alternativní hledač
rock , rockový 2	zvuk		rock si s Johnem..nespojujeme
	masa		Mistr sáhl po viole
	forma		
	elegance		
	repertoár		

Příloha č. 3

příloha č. 3	RECENZE: Hlasu Vlastimila Třešňáka je potřeba stále naslouchat		
cizí slova	hovorová slova	slang	expresiva
recenze	škatulka		škatulka
album 4			tralalá
konstanta			
slogan	slova obecné češtiny	neologismy	frazeologismy
jazzový, jazzování 3		jazzování	vzpírat se škatulce
deska	přirovnání	exaltovaný	dostat formu
producent	solitéři, jako je on sám		lidé žijící na okraji
aranžér	vnější rysy, jako je frázování		
rock, rockový 2		synekdocha	
kapela	personifikace		metonymie
koncert	album přináší		kapela doprovází Třeš.
jazzový	vydání provází slogan		úvazky na jazzové scéně
scéna			hlas, kterému je radno..
klubový	publicismy, klíše		přizval kolegy do položky alba
alternativní	v mnoha ohledech		slyšet zpěváka ana albu
textář	základní konstanty	metafora substantivum	hodnota Alter Ego (album)
škatule	v čistě hudebním smyslu	půda alternativní hudby	proti vox populi
žánr	hudební členitost	stylizace je...nápovědou	Alter Ego je dokladem
solitér 2	dalece vzdálena		
forma	vracet se k tématům		
originalita	stav generace	metafora adjektivum	
rys	tvůrčí báze	jednostrunné jazzování	
frázovat	nový pohled	poetická rozvolněnost	
poetický	alfou i omegou	neslýchané (hlasové. Polohy	
alfa			
omega	termíny	metafora verbální	
protagonista	recenze	dotýkat se žánrů	
civilní	album 4		
stylizace	slogan	knižní	
exaltovaný	deska	radno	
typický	producent		
rockový	rock	archaismy	
kolega	kapela	horákyně	
verbální	koncert		
klasický	žánr		
téma			
krize			
reflektovat			
generace			
dialog			
vox populi			
komentář			
báze			

Příloha č. 4

příloha č.4	RECENZE: Hendrixovo další posmrtné album přináší hlušinu i pár objevů	
cizí slova	slova hovorová	slang
deska 3	nicneříkající	úlet (souč. mládeže)
geniální 2	přelepka	instrumentálka
kytarista, kytarový 6		největší jízda 2
konto		
oficiální	slova obecné češtiny	frazeologismy
firma		mít na kontě
produkovat	personifikace	alba dostala péči NE
autorizovaný	tituly neříkají ni nového	stát jednou nohou (v blues)
kvitovat	ocitl se zde ...fragment	
album 7	skladby, které neurazí...	
diskografický	skladby neobjevují	přirovnání
titul	sólo, dokazující...	dobré nahrávky, jako..
perfekcionista	(album) přináší hlušinu	
blues, bluesový 3	album se nepřibližuje	neologismy
ocitnout se		
fragment	publicismy a klišé	termíny
instrumentál 2	geniální kytarista	deska
verze 3	podle oficiálních počtů	konto
varianta	na jednu stranu je třeba	firma
sólo	na straně druhé je namístě říct	album 7
tradice	nic zásadního	titul
souputník	zde přítomná (verze)	blues
fanoušek 2	(sólo) krásně dokazující	fragment
koketovat	(leckomu to bude) znít neuvěřitelně	sólo
jazzový		piano
klasický		
funky	expresiva	knižní
sekce		zhostit se
piano	metafory-substantiva	souputník (ve výz. putuje s ním)
prezentovat	zjevný úlet	
saxofonista	metafory- adjektiva	metonymie
	posmrtné album 2	vydat desku
	metafory verbální	firma se zhostila péče
	fragment se ocitl	jednou nohou v blues
	přinášet něco nového	hendryxova rodina vydala
	koketovat s jazzovým hraním	druhou nohu nakročenu
	přináší instrumentálka	dokládá...s dechovou sekcí
		piano Jamese Bookera
		mimo (Hendrixův) okruh
		dokládá zpěv Alberta Alana
		vydané desky
		fanouška zaujme

Příloha č. 5

příloha č. 5	RECENZE: Hana a Petr Ulrychovi jsou nejsilnější bez elektrických kytar		
cizí slova	slova obecné češtiny	slang	expresiva
elektrický 2	kámoš	cimbálovka	písnička
kytara, baskytara 4	zajdem	španělka (hudeb.)	
album 5		hardrockování ?	frazeologismy
sólový	slova hovorová		..vstup do bigbeatové řeky
titul	písničkářství	neologismy	nabude (vrchu)
deska	písnička	hardrockování	
kapela, kapelník 3	cimbálovka		metonymie
beat			mužská polovina dvojice
bigbeatový	publicismus		kapela o sobě dala vědět
rockový	ve skutečnosti jde o	personifikace	folková kytara (kapelníka)
akustický	s trochou pomoci	napovídá to ..název	výrazná baskytara a perkuse
folkový	pod hlavičkou kapely	album nachází vrcholy	zvuk el. kytary
klasický	nemít zapotřebí		(nejsilnější okamžiky) alba
cimbál	písnička všedního dne		
proud	sólový titul	termíny	
aktuální	výrazná baskytara	kytara	
banální	metalově zkreslená	album 3	
perkuse		kapela, kapelník 3	
hardrockový		beat	
metalový		perkuse	
atmosféra		stylizace	
stylizace	metafory-substantiva		
protagonista	bigbeatová řeka		
kariéra			
text	metafory- adjektiva		
poezie	zkreslená kytara		
unikátní	nejsilnější okamžiky		
španělka			
	metafory verbální		
	pyšně se ohlédnout		
	propojit kytaru s nástroji		
	pronikat do textů		
	album je psáno na oba		

Příloha č. 6

příloha č. 6	RECENZE: Slavní zpívají hity slavných. Dopadlo to však velmi neslavně		
cizí slova	slova hovorová	slang	expresiva
recenze	odvazovější		neostřílený
hit		neologismy	pekelné (kýče)
autorita 2	publicismus	lounge jazz	hrůzoplňně
deska 2	dopadlo to neslavně	popbyznys	ach
solitér 2	o ničem takovém	samohrajka	bezpohlavní
existence	není ani řeč...	lounge jazz	
charitativní	nezbývá než prohlásit		frazeologismy
album 4	znít sektářsky	personifikace	strom v slunce západu
podtitul	morální jistoty	ospravedlnit existenci	dát dohromady
slogan	spíš než cokoliv jiného	(zaměření desky)	to nestojí za to
ironický	na to se těžko říká ne		
producent	odnikud nikam	termíny	metonymie
projekt	nechce se věřit	recenze	autority se podílely
booklet	volají do nebe (do nebe volající)	hit	podílet se na desce
sektářský		deska 2	Solitéři (album) dopadli
esoterický	přirovnání	album 4	záležitost produkce
morální	neostřílený jako	slogan	začíná to u zvuku (alba)
popbyznys		producent	odvazovější reggae
praktik	přirovnání	produkce	Dylanovo Knockin (název písně)
kalibr	neostřílený jako ...	reggae	Watersovo If (název písně)
produkce		lounge jazz	
reggae	metafory-substantiva	pseudonym	knižní
studiový	hrst písní	kýč	slunce západ
muzikant	kalibr Marty Kubišové		ctihodný
naprogramovaný		metafory verbální	hrůzoplňně
korejský	metafory- adjektiva	zaklínat se dobrem	téhož
lounge jazz	umělohmotný zvuk 2	vetřít se mezi autority	vznést
americký	neostřílený v popbyznysu	zlehčovat podíl	
hotel	hrůzoplňně dopadnout	skrývat se pod (pseudonymem)	
banalita 2	živé nástroje	svádět k úvahám	
pseudonym	neživotný zvuk	neohlížet se na originály	
text	bezpohlavní zvuk		
profesionál	odvazovější reggae		
originál	pekelné kýče		
kýč			
konkrétní			
varovat			

Příloha č. 7

příloha č.7	RECENZE: Clapton namíchal nové album z příliš mnoha přísad			
cizí slova	hovorová slova	slang	expresivní	knižní
recenze	škatulky	dvanáctková (forma)	pekelná (stránka obalu)	spatřovat
album 10	hospoda	hammondky (nástroj)	sboreček (děti)	souputník
kytara, kytarista 8	spodek	pedal steel (kytarista)	příšerná (slova)	pominout
deska 3	škatulka	band (hudeb.)	odrhovačka (hanl.)	
aktivní	kamsi	spodek (rytmický)		
éra				
autorský	publicismus	neologismy	frazeologismy	metafory-substantiva
škatulka	průměrný výsledek	pedal steel kytarista	dělat si hlavu (z něčeho)	král world music
diskografie	vsadit na (.písně)	hammondky (nástroj)	mít na kontě	kytarista..je ozdobou veteránka (Chaka Khan)
postmoderní	škatulky			souputník (Steve..)
paradoxní	v podstatě	termíny	personifikace	přehnaná rozpaženost
standardní	na výsledku vadí nejméně	recenze	verze posouvá náladu	
styl	těžko řekne (složí) něco nového	album 10		
blues, bluesový 2	poněkud přeceňovaný	kytara 5	metafory- adjektiva	přirovnání
klasický	geniální nápad	deska	zlatá éra	odrhovačka jak
forma	staří pardálové (muzikanti)	diskografie	blues v dvanáctkové formě	z americké hospody
exponovaný	záporný bod	styl	čistá forma	
elektrický	vše korunuje	blues	odlehčený spodek	metonymie
žánr, žánrovost 2	ubírat na tahu	žánr	uhlazená nahrávka	pozvat si na desku
francouzský 2	producent by neškodil	film	noční hit METON	jedna z hvězd (zpěvák) přichází
film 2	dávat si duet	reggae 2	pekelná stránka	na Old Sock (albu)
reggae 2		kapela	příšerně velká slova	vrátit se k reggae
				úvodní (píseň) Futher On Down..
forma	cizí slova	song	rozhoupané reggae	Claptonův vzor (kytarista)
rytmický	hammond	band (hudeb.)	vyšlechtěná balada	nostalgie za hudbou
pozitivní	souputník	koproducent		Album má i několik
startovat	generační	vokál		
kapela, kapelník 2	verze	balada	metafory verbální	
swingový, swingující 2	hit	hit	namíchat album	
countryový	akustický	duet	album startuje	
song	nylonový	producent	barvit songy	
muzikant	melodický	pedal steel	veteránka ožívuje nahrávku	
band	geniální			
koproducent	duet			
rockový	pardál			
soulový	nostalgie			
vokál	Británie			
veterán	bod			
balada 2	titulní			
externí	text			
producent	korunovat			
pedal steel	klasický			
americký				

Příloha č. 8

příloha č.8	RECENZE: The Strokes se obracejí trochu jinam než dřív: k nové vlně			
cizí slova	hovorová slova	slang	expresiva	
recenze	ulítlá (série písní)	devadesátky (léta)	nadupaná (zvukem)	
americký 2	přifouknout	singlovka	ulítlá (série písní)	
kapela 3	devadesátky		smršť (elektronická)	
studiový		neologismy		
album 5	slova obecné češtiny	kapely operovaly (někde) NE		
fanoušek 3		strokesovská (kytarista)	frazeologismy	metafory-substantiva
kontroverní	personifikace		projít proměnami	elektronická smršť
rock, rockový 3	zvuk ukázal	hyperbola, litotes		způsobit šok (fanouškům)
debut , debutový 2	deska přináší	album to není špatné	termíny	(rock) nepotřebuje spasitele
kytarový 2			recenze	
revival	publicismy	metonymie	kapela 3	
styl	nová vlna 2	ve státech se objevily	album 5	
elektronický	zarytý fanoušek	The Strokes se obracejí	rock 2	metafory- adjektiva
fungovat	debutové album	kapela se vrací	debut	šťavnatým zvukem
publikum	série písniček	(skupiny) vydaly alba	revival	hutná klasika
konkrétní	lze si (je) představit	smršť devadesátek (let)	publikum	
koexistovat	úplně odjinud	fungovat na publikum	žánr	metafory verbální
žánr	zdá se zjevné	kapely pokračovaly	deska	rock se spasí
kariéra	nová vlna nové vlny	BRMC (kapela) šly	singl 2	scénu přifoukly
šok		směřování The Strokes	repertoár	
deska		novinkou CDM (deskou)	scéna (hudeb.)	
série		deska přináší		
singl		krátce po debutu		
klasika		The Strokes poslouchali		
repertoár		The strokes se propracovali		
britský		kapely operovaly		
popový				
singl				
kontext				
provokace				
operovat				
scéna				

Příloha č. 9

příloha č.9	RECENZE: Thom Yorke natočil bez Radiohead „veselou“ desku		
cizí slova	hovorová slova	slang	metafory- substantiva
recenze		sólovka	hudební zvrát
deska 3	slova obecné češtiny	bicí smyčka	číst linky na desce
kapela			forma... tvoří rukopis
muzikant	neologismy		tón udává (vokál)
album	groov	frazeologismy	bicí smyčka
optimistický	superskupina	ukáže (se) časem	dávka veselí
superskupina		brát (desku) jako..	
kytara	publicismy	neubírat se po	metafory- adjektiva
piano	natočit desku	vyšlapaných cestách..	veselá deska
frontman	na pohled (může vypadat)		pochmurný zevnějšek
baskytara	mít na starost	personifikace	převratné propojení
syntezátor	na papíře to vypadá	poslech nenabízí	nevšední melodie
programování	první poslech		bezvýhodná nálada
producent	na pohled nesourodé	přirovnání	křehká krása
rytmika	(vokál) z jiného světa	zní ,jako ze světa,	vyšlapané cesty
brazilský	svým způsobem	v němž melodie...	přeplněné bicí smyčky
perkusionista	je zřejmé, že	vypadat, jako superskupina	emocionální vokál
sólo, sólový	do značné míry	pídně jako Drowned	nervózní rytmika
charakter	strhávat (na sebe) pozornost		chmurný zevnějšek
melodie		knižní	
definovat	termíny	pochmurný	
vokál	recenze	ubírat se	metafory verbální
internet	deska	chmurný	(zpěvák) zastiňuje
pozitivní	kapela		udává baskytara
	album	metonymie	
	kytara	album zní optimisticky	
	piano	Flea (jméno) z RHCHP (z kapely)	
	frontman	producent Radiohead (kapely)	
	baskytara	vydání desky	
	syntezátor	nálada Radiohead	
	producent	přistoupit k desce	
	rytmika	je na internetu	
	sólo	linky, kterými píše	
	melodie	číst na desce	
	vokál	na počín RKL (název alba)	
	internet	tón udává vokál	
		na AFP (kapele)	
		děje se pod hlasem a kytarami	
		udává baskytara	
		cesty písničkářství	

Příloha č. 10

příloha č.10	RECENZE: Mumford & Sons ukázali, jak s bendžem rozeskákat plný sál		
cizí slova	slova hovorová	slang	expresiva
recenze	rozeskákat (sál)	kopák (hudeb.)	drnkálista
bendžo 2	dusavá (ambaláž)	vystříhl (-hudeb.)	dupárna
pozice		dupárna	kopák
civilní	přirovnání	entré (hudeb.)	
kapela 6	nepůsobí, jako	drnkálista	personifikace
pódium 2	nástup drnkálistů	frazeologismy	vyznění písní doplatilo na..
lucerna	působilo jako entré..	být na spadnutí	užívaly si první řady
entré	působí jako bluegrassový DK	jít na to chytře	vlna nadšení..vyprovodila
regulérní		nastavená laťka	
halový	publicismy, klišé		metonymie
folkový 2	dalo by se polemizovat	termíny	kapela co vyhrála Grammy
country	netradiční sound	recenze	kapela sázela na civilnost
pop	podání písně	bendžo	kapela přišla
koncert , koncertní 3	intimnější písně	koncert 2	publikum zpívalo
premiéra	není divu, že..	kapela	kapela hrála
deska		podium	kapela přizvala
publikum 2	metafory - substantiva	country	Lucerna byla...
aktuální	folková duše	pop	(rozeskákat) sál
sekce	obaluje duši písniček	premiéra	kapela přišla
striktní	šum hovorů	deska	dechová sekce podpořila
kytarista	šňůry žárovek	bluegrass	kapelu doprovázely sbory hlasů
bluegrassový	obklopuje je kouzlo	melodie 2	nadšené první řady
ambaláž	entré hvězd	rádio	MS se nenechali překřičet
melodie 2	vlna nadšení	text	(řízený) bendžem
spontánní		pauza	psát desku Amok
rádio	metafory- adjektiva	sound	SM (kapela) neuměli odpovědět
text	průzračný styl	mix	podium Lucerny
fanoušek	svižné číslo	rytmika	styl MS
atmosféra	striktní dupárna		MS se hrají
civilnost	dusavá ambaláž		zvědavost na kapelu
pauza	bouřlivé finále		MS utváří
sál 2			MS mají v repertoáru
intimní	metafory verbální		premiéra MS
muzikant	atmosféru brzdily prostoje		
moment	vyznění doplatilo (na něco)		
efektní			
element			
sound			
stadion			
finále			
mix			
rytmika			
tradiční			

Příloha č. 11

příloha č. 11	RECENZE: David Bowie se na desce The Next Day vrátil velkolepě		
cizí slova	slova hovorová	slang	expresiva
recenze	muzika	melodický háček	vřískat
deska 10	herda		velkolepý
ikona	vřískat	frazeologismy	herda
konvence	ukočírovat	vyplývá na povrch	chytlavý
muzika, muzikant 2		zapadat do sebe	
experiment, -ování 2	neologismy	s čím novým (Bowie) přijde	metafory- substantiva
aura	groov	chytl to fanoušky za srdce	
album 5		dodávat na síle	posouvání hranic
nostalgický 2	personifikace		
balada 2	svoje okolí nechal mluvit		obklopovala (ho) aura
berlínský	do minulosti zahleděná balada	přirovnání	kolekce písniček
fanoušek	Balada zanechala stopu	skladba jako.. herda	melodický háček
titulní	album slibuje dobrodružství	kladivem...	hudební ikona natočila
refrén 2	hlas nevyšplhá	mluví se o něm	
rytmus 2	(deska) vyniká střídáním nálad	jako o comebacku...	metafory- adjektiva
comeback		doplňuje rytmus jak uzmutý..	ostré nasazení
barytonsaxofon			hluboký zvuk
atmosféra 2	publicismus	termíny	silné melodie
dekadentní	utáhnout (album)	recenze	bouřlivá energie
kabaret	na výsledku je znát	deska	dojemný moment
klasický 2	dalo by se ilustrovat	aura	vesmírný sound
rockový	obracet se k období	album 5	těkávé tempo
aranžmá	kolekce písniček	balada 2	čirá radost
filmový	postavit do kontrastu	refrén 2	znavený hlas
detail	prvotní nadšení	rytmus 2	potemnělá (píseň)
ilustrovat	titulní skladba	comeback	zamračený text
kolekce	v době největší slávy	barytonsaxofon	
producent		kabaret	metafory verbální
netradiční	metonymie	aranžmá	bořit konvence
experiment	vrátit se na desce	kolekce	vypustit baladu
melodie, melodický 2	přístup k muzice	producent	(síla) utáhne album
Žánrový	deska vyniká pestrostí	melodie	vříská Bowie
energie	album vyšlo	moment 2	ukočírovat nápady
moment 2	natáčet desku	vokál	hlas nevyšplhá
gospelový	titulní skladba desky	singl	skladba naváže
vokál	jednolitosti na desce..zapadají	sci-fi	rozzáří refrén
meditativní	potemnělá LIL (píseň)	groov	utopí se (Bowie) ve vzpomínání
poetika	připomene DOIS (píseň)	tempo	(píseň) rozzáří refrén
sarkasmus	moment VD (písně)	kontrast	
singl	Deska TND nabízí		
celebrita		knižní	
hitový	cizí slova	výšina	
sci-fi	soulový	uzmout	
tématika	příznivce-dlet et. sl. Z p.		
tančit	tempo		
groov	poprockový		
vesmírný	kontrast		
sound	text		

RECENZE: Justin Timberlake svůj návrat překombinoval		
hovorová slova překombinovat	neologismy boyband afrobeatový	expresiva chytlavost bombasticky písničky 2
publicismy, klišé na jednu stranu na druhou stranu... na první pohled	personifikace líbivost se potkává směle rozdováděná LTG (píseň) písničky potřebují	frazeologismy dochází mu (zpěvákovi) dech být si vědom
líbivost se potkává s touhou překombinovat návrat ze světa filmu opakovat se nevidí důvod proč si to nedovolit v mnoha ohledech	termíny recenze film deska boyband	metafory- substantiva rytmický zvrát kořen žánru
metonymie pro mladou generaci (strhnout) poslouchače na parket posunout zvuk stopáž (skladeb) přesahuje je na desce ambiciózní na novince se neopakuje Pink Floyd ...mohli stopáž na novince stát se WBS (píseň) posunout zvuk	autor pauza falzet studio stopáž rytmus harmonie žánr producent afrobeat	metafory- adjektiva odvážně rozvité písničky průhledné aranže směle rozdováděná LTG (píseň) vysoký hlas
		metafory verbální falzety vysílá vstříc aranžím zarazit (mnohé) prohlášením zaobalit zvuk odkazovat zpěvem strhnout bezmyšl. posluchače

Příloha č. 13

příloha č.13	RECENZE: Nová deska Depeche Mode je drásavé elektroblues			
cizí slova	hovorová slova	frazeologismy	expresiva	knižní
recenze	odrzlý	mít sílu	drásavé	vkročit
deska 11	hitovost	vydat se jiným směrem	nitky	pochmurný
kapela 5	neologismy	publicismy, klíše	metafory- substantiva	tkvít
album 9	elektrogospelová mantra	dostat název	barva kapely	metonymie
atak	synthpopový	držet linii	kostmi je kytara	kapela vydává..album
elektro -nický, -nika 4	elektroblues	postavit (skladbu na) vyškrtnout slabší kusy (desky)	rozkličování desky	veselá povaha
rytmus 2	triphopový	je bez pochyb	synthpopový chlad	vkročit dveřmi
neexistovat	personifikace	za cenu (něčeho)	temnota nahrávky	nemířit bolest
kytara, kytarista, -ový 4	ambaláž tvoří nástroje	není pro veselé povahy	odtrhávat od chladu neposkytuje (posluchači) mír	prožívat bolest
moderní	skladba rozdělila fanoušky	je jasné, že 2x	zářez alba	kytary z Delty (název desky)
magický	živé nástroje	jasná odkaz	slabší kusy	kapela vypustila
rutina	prvním slovem desky	tak typické pro	metafory- adjektiva	Depeche mode ...postavili
blues, bluesový 3	(deska) se loučí mantrou	není žádnou novinkou	drásavé elektroblues	kapela nelže
forma	přirovnání	(skladba) rozdělila fanoušky	elektronické zurčení	kapela si vzpomněla
delta	nezní jako bard	hudební poloha	jasné barvy	DM nešetřili
Mississippi	zní jako techno	kytarový motiv	přímočaré harmoniky	DM zůstali silní
ambaláž	mluví jako o ukončení trilogie	ne náhodou	prožití texty	DM album připodobnili
harmonika	termíny	na první poslech	pochmurná poetika	Delta Machine (album) je
syntezátor	recenze	dát název	rozvláčné tempo	pro DM tak typickou
inspirovat	deska 11	archaismy	dotážená gradace	v názvu desky
introspektivní	kapela 5	dojít míru	rozvleklá deska	blues není jediná poloha
text	album 9	metafory verbální	silnější alba	..je experiment MLU (píseň)
poetika	rytmus 2	vypluje rytmus	spartakiádní skákání	DM o desce mluví
typický	kytara 4	zpěvák láká	neklidná...atmosféra	začali na albu
žánr	blues	rozbít rutinu	zahušťuje elektronika	Delta Machine drží linii
elektroblues	harmonika	vyčíst a popsat zvuk	temná a vtahující atmosféra	nitky k albu
singl	syntezátor	vypustit singl		desce ,kterou nahráli
tempo	žánr	zahušťuje elektronika		závěrečná Goodbye (píseň)
kritik	elektroblues	blížít se polohou a fráz.		prožít album
fanoušek	singl	vystopovat nitky k albu		Delta Machine není..
triphopový	tempo	nešetřit na melodiích		jako CHI (píseň)
netradiční	kritik	prožít album		nebo STRN (píseň)
synthpopový	hit	projevit vůli		DM mají za sebou
organický	techno	odtrhávat od chladu		kapela projevila vůli
mechanický	gradace			Gahan (člen kapely) nezní
typický 2	motiv (hudební)			cavovsky podané (Nick Cave)
hit, -ovost 2	refrén 2			
minimalistický	frázování			
experiment	trilogie			
techno	producent			
gradace	mix			
proklamovat	melodie			
šance	koncert			
americký				
motiv				
klasický 2				
struna				
refrén 2				

frázování
trilogie
producent
linie
mix
razance
melodie
elektrogospelový
mantra
atmosféra 2
epický
spartakiádní
stadionový
koncert

Příloha č. 14

příloha č.14	RECENZE: Slash byl ve formě. Že těžší z Guns N' Roses, vůbec nevidilo			
cizí slova	hovorová slova	expresiva	knižní	přirovnání
recenze	narvaný (sál)	řvát	ryk	sál řval, jako by byli
forma 2	paroháč	narvaný (sál)	hloub a hloub	v původním složení..
lucerna	oddřít	uřvaná (poloha)	kadeře	do počtu jako
rokenrol 2	vyšeptalý (rocker)	ďáblice (tanečnice)		poctiví dělníci..
sólo, sólový 2	nazvučený	bouchač	frazologismy	vystoupení vypadá, jako by
koncert 7	hrábne (do kytary)	strhnout (diváky)	být ve formě	podle něj postavili hru..
kytara, kytarista 7	uřvaná (poloha)	vyšeptalý (rocker)	mít sílu	působilo to, jak by si chtěl
energie	oddřít	ohromná (forma)	zlatá éra	ještě užít..
kapela 8	začly	vražedné (tempo)	být do počtu	vypadaly, jako by utekly..
pódium			nořit se hloub a hloub	působí jako semknutá kapela
lascivní	slova obecné češtiny	neologismy	(zazpívat) po svém	vypadaly, jako by utekly..
ďáblice	kérka (hollywoodská)	jamování	ztrácet na tempu	
hollywoodský		riffy		metafory substantiva
sál 3	slang		metafory adjektiva	ďáblice se světicí
minimální	drajv	personifikace	narvaný sál	hollywoodská kérka
sentiment	jamování	koncert překvapil	blaženě tleskat	(zpěvák) diváky strhnul
éra		večer těžil	vražedné tempo	ikonická vizáž
legenda	publicismy, klišé	koncert se rozjel	vyšeptalý rocker	svaly bouchače
reminiscence	jednak.. a za druhé	ztělesnilo to přídávky	hluboká hanba	ryk publika
ikonický	ani zdaleka..	pozornost (publ.) jde za ním	uřvaná poloha	mávat nad hlavou paroháčem
vizáž	ztrácet na tempu		drobné zaváhání	krk kytary
riff	s přehledem	synekdocha	vystavený konec	(publikum) je v tranzu
publikum 3	úhel pohledu	přímo nad hlavu (fanouškům)	ohromná forma	hradba zesilovačů
populární, popularita	nic víc a nic míň		sladká sweet child (píseň)	koncertu padal řetěz
muzikant 3	stojí za to...žít	termíny		stín popularity
perfektní	těžít z něčeho	recenze	metafory verbální	
charizma	zlatá éra	rokenrol 2	(lascivně) se svíjela	metonymie
technika	těžít ze sentimentu	sólo	rysují se svaly	(vyprodat) Lucernu
tranz	nebylo to to jediné	koncert 7	postavit hru	kapela hraje
rytmus	nemá ani zdaleka	kytara 4	oddřít (koncert)	na plachtě se svíjela
deska 2	stín popularity ho nepřekročil	kapela 8	ohromovat technikou	začala nastupovat kapela
hit	spěje do finále	pódium	hrábnout do kytary	pozornost publika
tempo 2	být v extázi	legenda	nepřekročil stín	publikum (je v tranzu)
rocker, rockový 2	hrát naplno	riff	strhnout diváky	nejnovější věci (skladby)
drajv	hrát naživo	publikum 3	koncert se rozjel	nazvučený sál
klišé	zanechat v hluboké hanbě	rytmus		nazpívat na desku
dynamika		deska 2		nořit se do kytary
psychedelický		hit		divoká Welcome..(píseň)
jamování		tempo 2		sálem litaly
bluesrockový		klišé		koncert nebyl podívaná
pódium		tón		ryk publika
tón				pozornost publ. jde za ním
finále 2				těžít z GR (kapela)
fanoušek				rokenrol má sílu
				GR (kapela) v původním složení
extáze				hity GR (kapely)
				koncert se rozjel
				na desku nazpíval
				koncert spēje do finále

Příloha č. 15

příloha č. 15 RECENZE: Kryštof na turné nabral na síle. Zpevnil si svaly na stadiony				
cizí slova	hovorová slova	termíny	expresiva	přirovnání
recenze	rozeskákat	recenze	vřískat	povedené desky,
turné 3		turné		
stadion 2	personifikace	kapela 4	frazologismy	metonymie
kapela 4	koncert potvrdil	koncert 2	nabrat na síle	kapela ukončila
koncert 2	rozeskákat halu	euforie		turné po halách
hala 4		repertoár publikum 2	knižní	příště na Bazalech
slávistický	publicismy, klišé	show 2	lítý (boj)	slíbil sláv. Eden
eden	dobře podané..melodie	melodie		střet s realitou
euforie	stačit na vysoké cíle	deska	metafory- substantiva	publikum muselo..
realita	čas ukáže	inzerát	nával euforie	celá hala (zpívala)
popularita	jeden z prvních vrcholů		vrchol přišel	publikum (vřískalo)
fanoušek	div ne do ticha			(rozeskákat) halu
forma 2	svádět lítý a krutý boj			Kryštof (kapela)se netajil
repertoár	dotažená do detailu		metafory- adjektiva	kapela zanechala
program	nemít konkurence		fanouškovská základna	show (plná)
generální	udržet ve formě		publikum muselo roztát	nomin. na Anděla
publikum 2	bát se o prázdná místa		vysoké cíle	nominovaný Inzerát (píseň)
vokální	čas ukáže			koncert potvrdil
spontánní	nesklouzla ke kopírování		metafory verbální	kapela má formu
pódium	prázdná místa na stadionech		zpevnil si svaly	show...nemá konkurence
taneční	mít formu		(koncert) se rozjížděl	kapela se udrží
sektor			(publikum) vřískalo	hrát koncerty
show 2			rozeskákat halu	mám jízvu na rtu
intonace			inspirace nesklouzla	
typ			zbortit dojem	
inspirace			točit desky	
kopírovat			show si sedla	
detail				
konfeta				
balónek				
melodie				
konkurence				
deska				
anděl				
nominovat				
inzerát				

Příloha č. 16

příloha č.16	RECENZE: Foals rostou mezi špičku ostrovních kapel s kytarami		
cizí slova	hovorová slova	slang	expresiva
recenze 2	neokoukaný	kytarovky	rozervanecký
kapela 4	rozběsněný		
kytara, kytarovka 3	vybrnkávaný	neologismy	knižní
britský 3		funkující	rozervanecký
scéna	publicismy, klíše	rozervanecký (refr.)	tklivý
deska 4	nenechat se zmást		pokradmu
senzace	jak už je zvykem	frazeologismy	
reakce	růst mezi špičku	(kapela) platí za senzaci	
album	zkraje roku	dostat název	
oxfordský	až přes míru	suchou nohou (překročit)	metafory -subjektiva
typ, typický 2	být (něco) nadmíru		špička kapel
atmosférický	mít za sebou	termíny	střídá se klid a lehkost s bouří
melencholický	kytarovka typu...	recenze 2	v roli producentů
elektronika	z povahy veselá	kapela 4	
syntezátor	na to..to nebude	kytara 2	metafory- adjektiva
sampl	stojí to za (poslech)	scéna	neokoukaná kapela
singl	vlna nadšených reakcí	deska 4	atmosférická deska
optimistický	britský smysl pro přehánění	album	jemná elektronika
vokál	s každým dalším poslechem	syntezátor	tvrdé kytary
funkující (funk)	album zvedlo vlnu	sampl	funkující rytmus
rytmus	nadšené recenze	singl	vnitřní vývoj
kompozice	recenze míří (někam)	vokál	euforické číslo
euforický	zasněná deska	refrén 2	vypjatý refrén
emocionální	melancholická deska	producent	pokradmu se ozve
refrén 2	rozběsněná deska	dynamika	nejsilnější deska
role	vtipná deska	melodie	
producent	(deska) roste	diskografie	metafory verbální
postpunkový	(rytmus) láká k poslechu		nádherně těžkne
dynamika	optimistické vokály	přirovnání	překročit průliv
klávesový	protiklady tvoří (přitažlivost)	přitažlivost, jako když	dojít k posluchačům (přes průliv)
melodie	veselá melodie	se v refrénu...	
diskografie			
lamanšský	metonymie		
	(tvrdé) kytary		
	Foals (kapela) rostou		
	s kapelou pracovali		
	zkušenost se zvukem		
	tklivé smyčce		
	ozve se melodie a kytara		
	překročit lamanšský průliv		
	album dostalo název		
	Holy Fire (deska) je		
	rytmus láká k poslechu		
	kapele se povedlo		

Příloha č. 17

	R1B	R2B	R3 B	R4 B	R5 B	R6 B	R7 B	R8 B	celkem	průměr na 1 recenzi
slova obecné češtiny	0	0	0	0	2	0	0	0	2	0,25
výrazy hovorové	2	0	1	2	3	1	5	3	17	2,125
slangismy	0	2	0	3	3	0	5	2	15	1,875
cizí slova	52	61	50	51	38	44	86	45	427	53,375
termíny	11	27	12	15	10	15	33	19	142	17,75
archaismy	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0,125
historismy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
neologizmy	1	3	2	0	1	3	2	1	13	1,625
publicismy a klišé	15	13	10	8	8	11	14	9	88	11
knižní výrazy	0	3	1	2	0	5	3	0	14	1,75
expresiva	4	0	2	0	1	5	4	3	19	2,375
metafory	12	22	6	6	7	16	19	7	95	11,875
metonymie	5	10	8	11	6	8	8	15	71	8,875
přirovnání	0	0	2	1	0	1	1	0	5	0,625
personifikace	0	3	2	7	0	0	1	2	15	1,875
frazeologismy	4	5	3	3	1	3	2	1	22	2,75

Příloha č. 18

	R1V	R2V	R3V	R4V	R5V	R6V	R7V	R8V	celkem	průměr na 1 recenzi
slova obecné češtiny	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0,125
výrazy hovorové	0	2	4	1	2	9	1	3	22	2,75
slangismy	2	5	1	0	0	2	0	3	13	1,625
cizí slova	26	56	77	33	97	76	49	1	415	51,875
termíny	15	19	28	14	51	37	17	24	205	25,625
archaismy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
historismy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
neologizmy	2	0	1	2	4	2	0	2	13	1,625
publicismy a klišé	11	5	9	10	18	18	14	26	111	13,875
knižní výrazy	3	0	2	0	3	3	1	3	15	1,875
expresiva	0	3	4	4	2	9	1	1	24	3
metafory	20	14	26	11	35	31	13	16	166	20,75
metonymie	15	23	11	10	32	23	20	11	145	18,125
přirovnání	2	3	3	0	3	7	1	1	20	2,5
personifikace	0	3	6	3	5	5	2	0	24	3
frazeologismy	3	3	5	2	2	7	1	3	26	3,25

Příloha č. 19

výrazy	celkový počet	průměr na jednu recenzi
slova obecné češtiny	3	0,187
výrazy hovorové	39	2,437
slangismy	28	1,75
cizí slova	842	56,625
termíny	347	21,687
archaismy	1	0,166
historismy	0	0
neologizmy	26	1,625
publicismy a klišé	199	33,166
knižní výrazy	29	1,812
expresiva	43	2,687
metafory	261	16,312
metonymie	216	13,5
přirovnání	25	1,562
personifikace	39	2,437
frazeologismy	48	3

Příloha č. 20

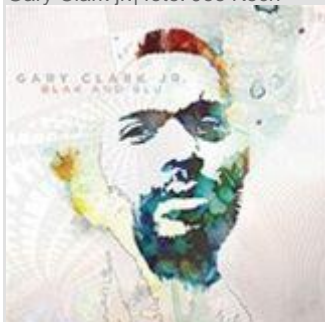
RECENZE: Gary Clark Jr. staré styly oživuje s invencí

1. března 2013 2:27, aktualizováno 10:07

Bůhvív, kdo první v médiích označil kytaristu a zpěváka Garyho Clarkea Jr. za "nového Hendrixe". Jisto je, že to po něm už déle než rok všichni papouškují přesto, že se jedná o zjevný nesmysl.



Gary Clark jr. | foto: Joe Koch



Obrovský význam Jimiho Hendrixe byl v tom, že se jednalo o vizionáře, o objevitele nových způsobů hry na kytaru a o - alespoň v těch nejlepších skladbách - mimořádného skladatele. Ani jedno z toho ale, při vši úctě, Gary Clark Jr. není. Což nijak nesnižuje výjimečnost jeho osobnosti na současné hudební scéně ani to, co jeho neuvěřitelným tempem rostoucí popularita teoreticky může způsobit.

Na Clarkeově cestě k debutovému albu *Blak and Blu*, které ve světě vyšlo vloni v říjnu, ale do oficiální české distribuce se dostává až v těchto dnech, byly dva zásadní záchytné body. Poprvé na sebe upoutal pozornost, když jej Eric Clapton v roce 2010 pozval na svůj tradiční "summit" nejlepších světových kytaristů Crossroads v Chicagu. Podruhé vloni v únoru, když se blýskl na památném bluesovém koncertě pro prezidenta Obamu v Bílém domě po boku B.B. Kinga, Jeffa Becka, Micka Jaggera a dalších.



Bluesová sestava snů v Bílém domě. Gary Clark Jr. první zleva.

Tím, v jaké společnosti se dosud pohyboval, nastavil Gary Clark Jr. světu i médiím hodně ortodoxně bluesovou [tvář](#). Po [poslechu](#) alba Blak and Blu je ale jasné, že se jedná o nedopatření. Přestože blues samozřejmě v jeho hudbě je přítomno velkým dílem, nelze přeslechnout ani další žánry americké černé hudby - soul, jazz, hip hop, v širším slova smyslu samozřejmě i rock a pop.

Existují názory, že se Clark snaží chytit na jednu udici moc ryb. Jeho výpověď se ale zdá být jednoduší a kytarový rukopis, který výrazně podporuje zvukové zkreslení nástroje, osobitý. Clark si zkouší aplikovat [svoje](#) hudební myšlení na nejrůznější styly a nejen posluchače, ale možná i sám sebe přesvědčit, že důležitější je, kdo a jak hudbu hraje, než do jakého šuplíku [patří](#).

Gary Clark Jr.: Blak And Blu

Warner Bros 2012, distribuce Supraphon

Hodnocení: 80 %

Bylo řečeno, že Clark není hendrixovský vizionář. Ale není ani revivalista, byť k takové představě může výčet stylů, které obhospodařuje, svádnout. Blues či soul v jeho podání totiž nikdy nejsou úplně "podle pravidel". Tradiční struktury podkládá rytmy, které by puristé nikdy nepoužili, nebo je balí do neortodoxních zvuků i hluků.

Právě tahle nejednoznačnost je i důvod, proč by Clark mohl být dalším muzikantem, jací se periodicky objevují a ožívují zájem mladých lidí o klasické žánry. Takovým novým Jackem Whitem či novým Lennym Kravitzem. Má na to.

Autor: [Ondřej Bezděch](#)

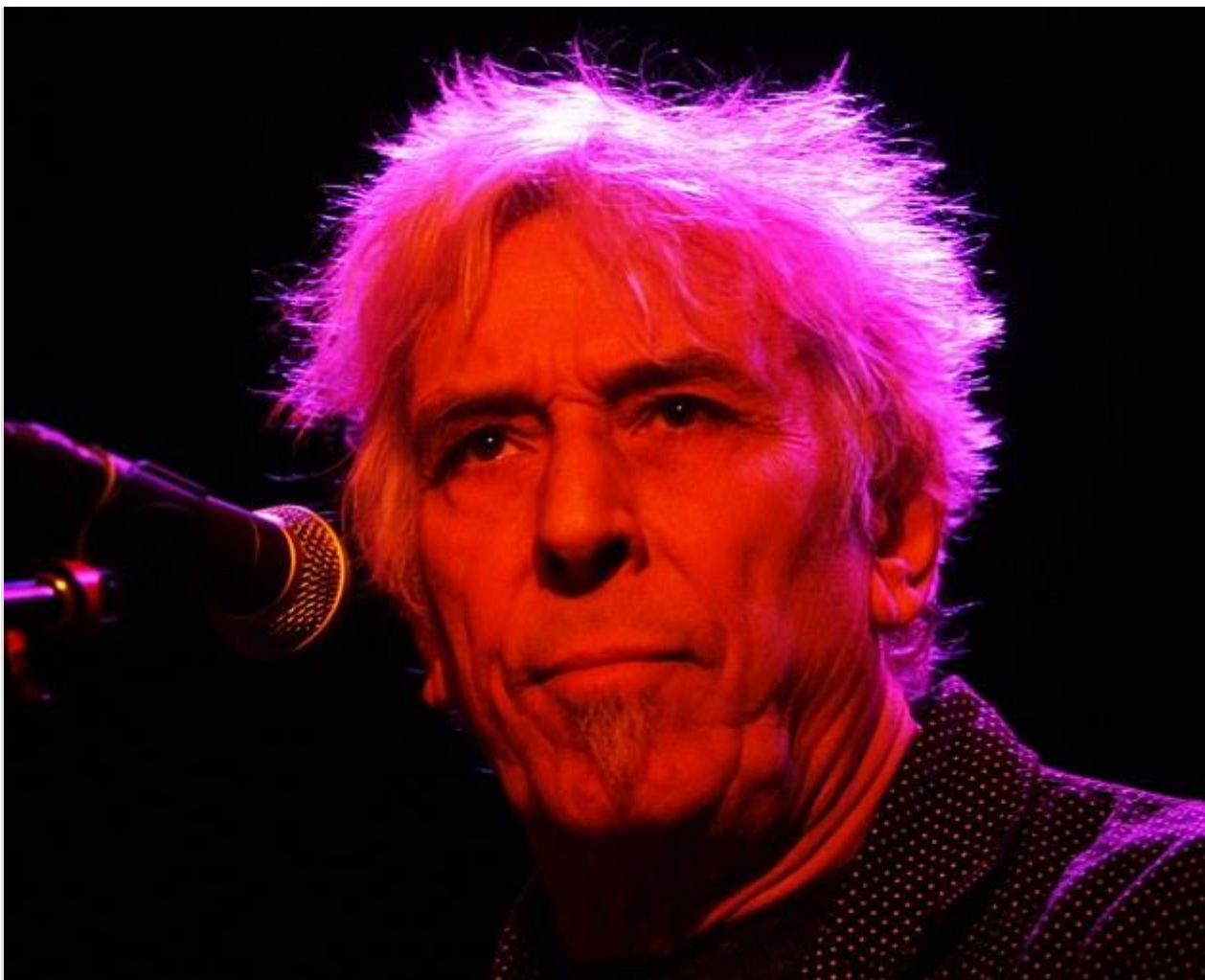
Zdroj: http://kultura.idnes.cz/gary-clark-jr-neni-novy-hendrix-dmw-/hudba.aspx?c=A130228_172909_hudba_ob

Příloha č. 21

RECENZE: John Cale v Roxy ukázal, jak dokonale hudebně stárnout

1. března 2013 10:42

Pověst umělce, který ani v 71 letech, jež oslaví příští týden, nemá potřebu jen neinvencivně přehrávat staré hity, potvrdil John Cale ve čtvrtek v pražském Roxy. Podstatnou část koncertu totiž tvořily skladby z nového alba Shifty Adventures in Nookie Wood.



Dalších 5 fotografií v galerii

John Cale (Roxy, Praha, 28. 2. 2013) | foto: [Dan Materna, MAFRA](#)

Ještě začátek vystoupení, na kterém zazněly písně Hedda Gabler a Captain Hook, by přitom mohl svědčit o opaku. Vznosný a jaksi ušlechtilý art rock, kterým de facto tyto písně i ladění některých dalších čísel následujícího programu byly, si s Johnem Caleem sice v prvním plánu nespojujeme, jeho hudba nenese ani náznak vši kýčovitě veteše tohoto stylu.

John Cale

Praha, Roxy, 28. února 2013

Hodnocení: 95 %

Je ale bezesporu výslednicí Caleova hudebního vzdělání, progresivního myšlení a přitom [stále](#) tak trochu punkového přístupu. Nic z toho nicméně po dobu koncertu nenabývalo vrchu, nýbrž koexistovalo v nebývalé shodě.

John Cale sám ve všech rozhovorech k novému albu zdůrazňoval, že materiál na něj skládal úplně novým způsobem, odvíjel jej od rytmických grooveů přímo ve studiu. Když se posluchač na novinky zaměřil z tohoto pohledu, zaznamenal jednoznačně větší důraz na hudební "spodek", který určoval rytmický tah písní.

Což samozřejmě neznamená, že by vrchní součásti vertikální stavby písní byly jakkoli ošizeny. Dokonalé byly jak Caleovy klávesy a zpěv, tak zejména kytara bravurního Dustina Boyera. Tedy instrumentalisty, který se ve [svém](#) versatilním projevu přetěluje z kytarového tradicionalisty přes metalistu a rozevlátého psychedelika až k alternativnímu hledači "divných tónů".

Mezi písněmi z nového alba se vyjímal zejména hudebně nejkrásnější December Rains s nádechem (někdejší) [nové](#) vlny, ale třeba i tanečnější I Wanna Talk 2 U, výrazně melodická Face To The Sky či hypnotická (polo)titulní Nookie Wood, která obstarala stylový závěr.

Fotogalerie



[Zobrazit fotogalerii](#)

Ze starších písní, kterými byly novinky proloženy, v základním setu nejvíce nadchla a po prvních Caleových akordech na elektrickou kytaru posluchače rozteskala You Know More Than I Know, vlastně jediná opravdová balada celého koncertu a ozdoba Caleova možná nejslavnějšího alba Fear z roku 1974.

Po prvním předavku, taktéž mimořádně výživném pohledu do minulosti v podobě "robotické" písničky Satellite Walk, už si člověk mohl pochvalovat, jak je to vlastně skvělé, když se spoluzakladatel jedné z nejvlivnějších kapel rockových [dějin](#) The Velvet Underground obojde bez jakékoli připomínky svých slavných začátků.

Jenže vzápětí Mistr sáhl po viole, přistoupil k mikrofonu, odklepl a nasadil jednu z neoriginálnějších hudebních figur, které v rocku existují, dlouhé tahy smyčcem, tvořící základní zvukovou masu v písni Venus In Furs. A po zádech musel [každému](#) zaplněném Roxy jít dokonalý mráz. A hlavou táhlo uspokojení, že přes radost z nové Caleovy formy by k dokonalosti zážitku právě tohle při odchodu chybělo.

Koncert Johna Calea tak byl vlastně výbornou ukázkou toho, jak hudebně stárnout s elegancí. Tedy neustále na sobě a svém repertoáru pracovat a zároveň se nestydět za svou minulost.

Autor: [Ondřej Bezděch](#)

Zdroj: http://kultura.idnes.cz/recenze-koncertu-johna-calea-dq6-/hudba.aspx?c=A130301_104252_hudba_ob

Příloha č. 22

RECENZE: Hlasu Vlastimila Třešňáka je potřeba stále naslouchat

11. března 2013 8:49

Sedmé album Vlastimila Třešňáka *Alter Ego* přináší v mnoha ohledech nový pohled na tvorbu jednoho z našich nejvýznamnějších písničkářů. Byť ty základní konstanty zůstávají.



Vlastimil Třešňák | foto: Galén



Vydání provází slogan, že "Vlastimil Třešňák natočil jazzovou desku". V čistě hudebním smyslu má hodně pravdy. Producent a aranžér Jan Štolba, který se podílel i na jeho minulých třech albech s rockovou kapelou, jež Třešňáka doprovází na koncertech, sestavil doprovodný Temporary Quintet z hudebníků, jejichž hlavní úvazky jsou skutečně na jazzové scéně.

Hudební členitost je ovšem dalece vzdálena od jednostranného klubového "jazzování" a prvky rocku, který je v poslední době Třešňákoví nejbližší, i alternativní hudby, na jejíž půdě se částečně vždy pohyboval i Štolba, jsou podstatnými příměsemi.

Vlastimil Třešňák samozřejmě není jazzový zpěvák a jako textař se škatulce vzpírá neméně. Což platilo i pro jeho dosavadní dotýkání se ostatními žánry. Je prostě solitér, a ať dostanou jeho písně jakoukoli formu, vždy si zachovávají svou originalitu, která se příliš nezabývá vnějšími rysy, jako je třeba dokonalé frázování. V tom je poetická rozvolněnost pro Třešňáka alfou i omegou.

Jako zpěváka na albu *Alter Ego* slyšíme protagonistu [umísty](#) dokonce v dlouho neslychaných nebo zcela neznámých polohách. Ať už ve zcela civilní jako jsou písně *Slečně Elle* či *Rodné číslo*, nebo naopak v skoro až herecké stylizaci, která je jakousi "náповедou" sdělení písní *Když Bůh rozdával "Tralalá"* a *Státní [zaměstnanec](#)*.

Případně i v exaltovaném projevu, typickém pro Píseň [práce](#), nejrockovější položku alba, do které si přizval kolegy - a podobné solitéry, jako je on sám - Vladimíra Mertu a Vladimíra Mišíka.



Temporary Quintet

I když nelze přehlédnout hudební hodnotu Alter Ego, pro Třešňáka je samozřejmě vždy tou nejpodstatnější verbální výpověď. Vrací se ke svým klasickým tématům lidí, žijících na okraji (Nový prostor č.. 33, [Križe](#)) a reflektuje stav své generace ve společenském i uměleckém smyslu (Chytrá horákyně resp. Píseň práce).

Z hlediska "stávkovaze mezi bezvěrci" ale také neobvykle silně vede dialog s Bohem a zcela otevřeně se neváhá zastat svého přítele Jaroslava Hutky proti "voxu populi".

Alter Ego je dalším dokladem písničkářova úspěšného hledání co nejpřesnějšího komentáře současného (českého) světa na mimořádně tvůrčí umělecké bázi. Hlasem, kterému je velmi radno naslouchat.

[Hodnocení](#) 90 %

Autor: [Ondřej Bezr](#)

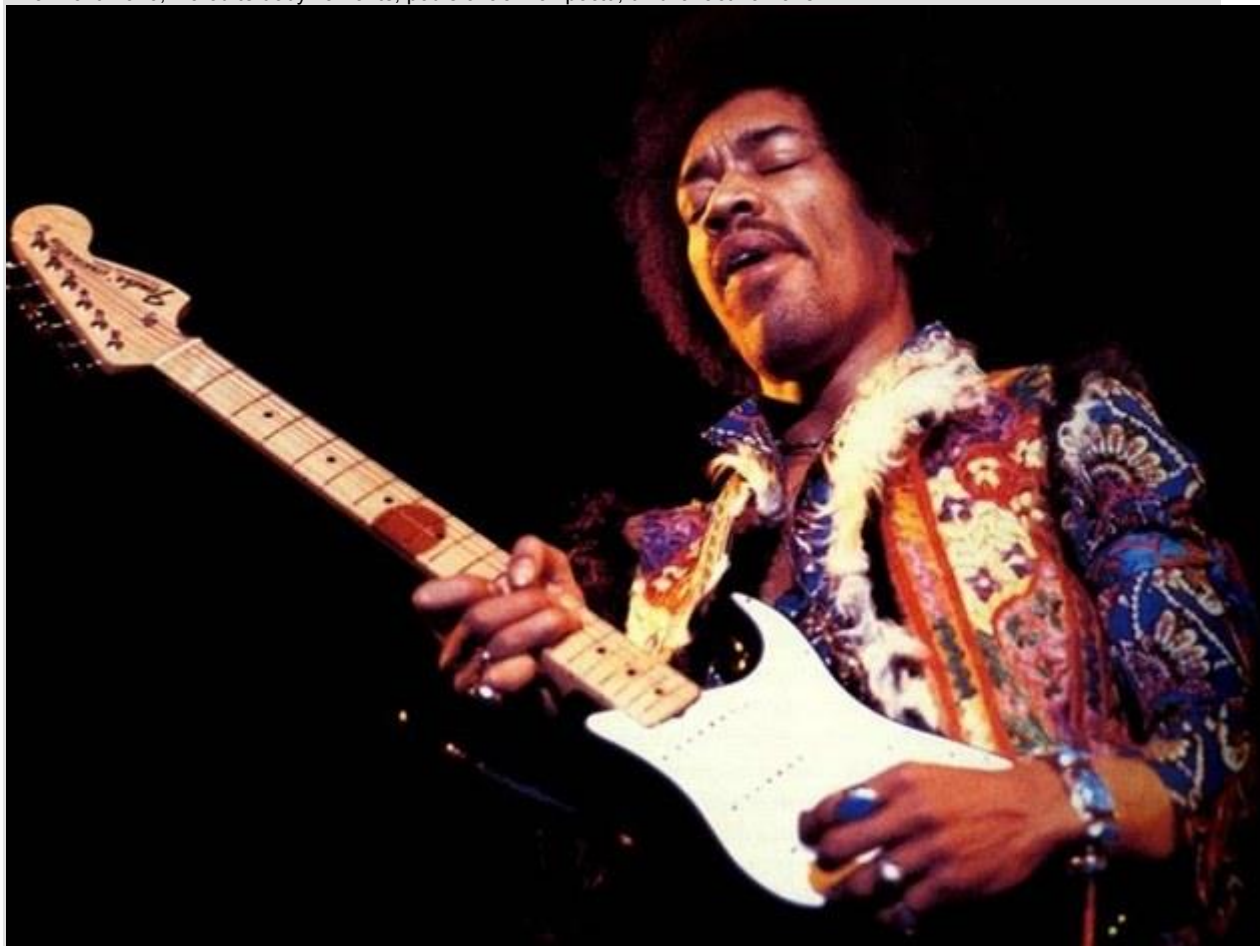
Zdroj: http://kultura.idnes.cz/vlastimil-tresnak-recenze-noveho-alba-dx6-/hudba.aspx?c=A130311_084925_hudba_ob

Příloha č.23

RECENZE: Hendrixovo další posmrtné album přináší hlušinu i pár objevů

12. března 2013 9:59

Leckomu to bude možná znít neuvěřitelně, ale Jimi Hendrix zase vydal novou desku. Skutečně, geniální kytarista, který zemřel v září roku 1970, má od té doby na kontě, podle oficiálních počtů, už dvanáct nahrávek.



Jimi Hendrix | foto: Wikipedia

V poslední době se péče o kytaristův hudební odkaz zhostila firma Experience Hendrix, patřící jeho příbuzným, a všechny jí vyprodukované nosiče vycházejí s přelepku "Autorizované vydání Hendrixovy rodiny".

Jimi Hendrix: People, Hell and Angels

Vyd. Experience Hendrix/Sony Music

Hodnocení: 65 %

Na jednu stranu je třeba kvitovat, že alba dostala potřebnou zvukovou i diskografickou péči. Spolupracuje na nich zvukař Eddie Kramer, snad největší ochránce Hendrixova dědictví a jistě také ten, koho kytarista na celý život nepřimo bohatě "zaopatřil".

Na straně druhé je však namístě říct, že poslední tituly o Jimim Hendrixovi nejen většinou neříkají nic nového, ale objevují se na nich i písně, které by perfekcionista kytarista sám od sebe jistě nezveřejnil.

Jednou nohou v blues



I takové nahrávky jsou na dvanáctiskladbovém albu *People, Hell and Angels*. Je nepochopitelné, proč se zde ocitl třeba nicneříkající fragment instrumentálky Villanova *Junction Blues* nebo ne úplně povedená verze Hendrixova oblíbeného blues *Elmorea Jamese Bleeding Heart*, jehož mnohem zajímavější verzi vydala Hendrixova rodina před třemi lety na posmrtném albu *Valleys Of Neptune*.

Kromě těchto zjevných úletů je na albu pár skladeb, které neurazí, ale ani nic zásadního neobjevují. Často jde o písně známé z jiných desek, které jsou zde uvedeny v odlišných variantách. A také o velmi dobré nahrávky, jako je třeba zde přítomná verze *Hear My Train A Comin'* s vynikajícím kytarovým sólem, krásně dokazujícím, jak Hendrix stál jednou nohou v bluesové [tradicii](#) druhou měl nakročenu daleko před všichni [svoje](#) souputníky.

Největší jízda



Album obsahuje také několik skladeb, jež skutečně přinášejí něco částečně nového, alespoň pro Hendrixovy [fanoušky](#). Pohled na to, že kytarista koketoval s jazzovým hraním, přináší instrumentálka *Easy Blues*. Že měl hodně blízko ke klasickému funky, dokládá *Mojo Man* s dechovou sekcí, pianem Jamese Bookera a zpěvem Alberta Allena.

A další spolupráci s hudebníky mimo Hendrixův základní okruh prezentuje *Let Me Move You* se saxofonistou a zpěvákem Lonniem Youngbloodem. Nepochybně největší jízda alba. Alba, které Hendrixova fanouška asi zaujme, ale jeho prvním třem geniálním deskám vydaným za života se ani nepřibližuje.

[Recenze](#): CD 65 %

Autor: [Ondřej Bezr](#)

Zdroj: http://kultura.idnes.cz/hendrix-nove-album-0n5-/hudba.aspx?c=A130312_095958_hudba_ob

Příloha č. 24

RECENZE: Hana a Petr Ulrychovi jsou nejsilnější bez elektrických kytar

19. března 2013 9:48

Ačkoliv je nové album Hany a Petra Ulrychových psáno na oba sourozence, ve skutečnosti jde o sólový titul mužské poloviny dvojice. Napovídá to ostatně už sám název desky: Bratr sestry.



Hana a Petr Ulrychovi | foto: Indies Happy Trails



Ulrych natočil album "s trochou pomoci" své sestry pod hlavičkou kapely Javory Beat, která o sobě poprvé dala vědět stejnojmenným albem v roce 2009. Šlo tehdy o "druhý vstup Ulrychových do bigbeatové řeky", který připomněl jejich písničky ze 60. let. Tenkrát zpívali s brněnskými rockovými kapelami Vulkán a Atlantis.

Oproti písním, kterými se Ulrychovi proslavili v 70. a 80. letech, kdy v akustické sestavě Javorů citlivě propojili folkovou kytaru kapelníka s nástroji klasické moravské cimbálůvky a kdy definovali jeden podstatný proud českého písničkářství (Vlasta Redl či Jiří Pavlica by vliv jistě potvrdili), je vlastně zvuk aktuálního Javory Beatu mnohem banálnější.

Výrazná baskytara a perkuse to naštěstí s nějakým extra "hardrockováním" nepřehánějí, častý zvuk až metalově zkreslené elektrické kytary však atmosféru velké části Ulrychových písniček ruší.

Hana a Petr Ulrychovi, Javory Beat: Bratr sestry

Vyd. Indies Happy Trails

Hodnocení: 60 %

Zbytečná stylizace, které nemá protagonista zapotřebí se všim, za čím se může ve své kariéře pyšně ohlédnout, proniká místy i do textů. Ulrych byl vždycky rozhodně silnější v pokusech zpřístupnit posluchačům poezii než v "písničkách všedního dne" s hovorovými obraty. "Zavolám kámošům a zajdem na pár piv" mu lze prostě v písni jen stěží uvěřit, i když takové věci nepochybně dělá jako každý z nás.

Nejsilnější okamžiky alba jsou tam, kdy se přidá Hana Ulrychová - sourozenecké hlasy spolu stále ladí unikátně. A když k tomu nabude vrchu Ulrychova španělka, album nachází své vrcholy.

Autor: Ondřej Bezd

Zdroj: http://kultura.idnes.cz/recenze-hana-a-petr-ulrychovi-bratr-sestry-f2o-/hudba.aspx?c=A130319_094842_hudba_ob

Příloha č. 25

RECENZE: Slavní zpívají hity slavných. Dopadlo to však velmi neslavně

20. března 2013 13:06

Většinou umělecké autority jako Jan Kačer či Věra Špinarová se podílely na desce nazvané Solitéři. Snad jediné, co by mohlo její existenci ospravedlnit, by bylo charitativní zaměření. O ničem takovém však nikde na obalu není řeč. A proto nezbyvá než prohlásit, že tak špatné české album už dlouho nevyšlo.



Věra Špinarová | foto: ČTK



Podtitulem alba je slogan "Nevšední lidé v nevšedních písních". Dá se číst všelijak – možná tak trochu i jako ironický vzkaz. Producenti projektu, syn slavného skladatele Karla Svobody Petr a jeho manželka, slovenská herečka a příležitostná zpěvačka Lucia Gažiová, se ve vzkazu v bookletu zaklínají všudypřítomným Dobrem, Hodnotami, Osobnostmi.

Jejich několik vět zní skoro sektářsky – a obal desky se "stromem v slunce západu" nemůže neupomenout na nejrůznější esoterické nahrávky, po jejichž [poslechu](#) je člověk lepší, ach, o tolik lepší...

Umělohmotný zvuk

Skutečnost je taková, že osobnosti, o kterých Svoboda s Gažiovou mluví, spíše než cokoli jiného zneužili. Vybrali většinou jednoznačné umělecké autority českého prostředí (jen Bůh ovšem ví, jak se mezi ně vetřeli David Kraus nebo Pavla Forest), předestřeli jim zdánlivě dobře míněný záměr "najít morální jistoty" a vybrali hrst písní ctihodných autorů k českému přezpívání.



Jan Kačer

Na to se asi jen těžko říká ne. A to nejen [lidem](#) v popbyznysu neostříleným, jako je Pavel Landovský nebo Jan Kačer, ale i zkušeným praktikům kalibru Marty Kubišové, Věry Špinarové nebo Wabiho Daňka. Těžko je za to vinit, i když samozřejmě jejich podíl na albu nelze zlehčovat. To hlavní, proč Solitéři dopadli tak hrůzoplňně, je ale především záležitost celkové produkce se vším, co s ní souvisí.

Začíná to u zvuku, který je přesto, že se nahrávalo na živé nástroje, dokonale umělohmotný, neživotný, bezpohlavní. Odvazovější reggae, než hrají studioví muzikanti v Dylanově Knockin' On Heaven's Door, snad je naprogramováno i v levné korejské samohrajce. A odnikud nikam nevedoucí "lounge jazz" ve Watersově If by nepustili ani ve [výťahu](#) amerického hodinového [hotelu](#).

Neskutečné banality

Zadruhé: není jasné, kdo se skrývá pod pseudonymem Michael Dejvický, autor většiny textů. Samozřejmě to svádí k úvahám o Michaelu Prostějovském, ale [nechce](#) se věřit, že by zkušený profesionál dal dohromady tolik neskutečných banalit, z nichž mnohé ani nejdou pořádně zpívat.

Různí interpreti: Solitéři

Vyd. EMI, produkce P. Svoboda a L. Gažiová

Hodnocení: 20 %

Nevadí, že se neohlíží na originály písní, ale pekelné kýče jako Vyznání (Angie od Rolling Stones), Co se má stát, se staň (Cohenovo If It Be Your Will) nebo Halleluja (Hallelujah téhož autora) opravdu volají do nebe.

Ke každé písni by bylo možno vznést řadu dalších konkrétních výhrad. Ale vlastně to nestojí za to. Stačí jediné: před případnou koupí alba varovat.

Autor: [Ondřej Bezr](#)

Zdroj: http://kultura.idnes.cz/recenze-alba-soliteri-0ty-/hudba.aspx?c=A130320_100649_hudba_ob

Příloha č. 26

RECENZE: Clapton namíchal nové album z příliš mnoha přísad

25. března 2013 10:08

Slavný kytarista a zpěvák Eric Clapton si na novou desku pozval mnoho hostů včetně Paula McCartneyho, výsledek je průměrný.



Eric Clapton v londýnské Royal Albert Hall v roce 2009 | foto: Profimedia.cz



Jedna z [zestále](#) nejaktivnějších hvězd zlaté hudební éry 60. let přichází s novým albem Old Sock. Kytarista a zpěvák Eric Clapton i tentokrát vsadil výhradně na neautorské písně. A se škatulkami si dělal hlavu snad nejméně z celé svojí rozsáhlé diskografie. V jejich popření lze skoro spatřovat až jakýsi postmoderní úmysl.

Paradoxně jediný ze standardních "claptonovských" hudebních stylů, který na albu v podstatě není zastoupen, je blues. Myšleno tedy klasické blues v takzvané "dvanáctkové" formě s exponovanou elektrickou kytarou. To ovšem na výsledku nakonec vadí nejméně. Bluesových nahrávek má Clapton na kontě spousty a v žánru už on sám těžko řekne něco nového.

Jak z francouzských filmů



Je však zajímavé, že se na Old Sock kytarista po dlouhé době ve větší míře vrátil k reggae – v čisté formě nebo alespoň v podstatných dotecích se ozývá hned ve čtyřech písních, to je celá třetina desky. S hybným a odlehčeným rytmickým spodem se Claptonovi vždycky pracovalo dobře a hned úvodní Further On Down The Road z dílny krále world music Taj Mahala, který zde i hostuje, album velmi pozitivně startuje.

Když už je řeč o hostech, Clapton si na Old Sock pozval kromě vlastní kapely, jejíž ozdobou je pedal steel kytarista Greg Leisz, který svým nástrojem krásně barví swingové a countryové songy, také několik dalších zajímavých muzikantů.



Eric Clapton & JJ Cale

Objevuje se zde Claptonův vzor, kytarista J. J. Cale, v hodně uhlazené společné nahrávce jeho starší písně Angel. Píseň Gotta Get Over, kterou napsal dlouholetý kapelník Claptonova doprovodného bandu a koproducent alba Doyle Bramhall II a která je ve své přímočaré rockovosti jednou z nejlepších nahrávek alba, oživuje svými soulóvkami veteránka Chaka Khan.

Eric Clapton: Old Sock

Vyd. Universal 2013

Hodnocení: 65 %

V baladě Still Got The Blues, nejslavnější skladbě zemřelého a poněkud přeceňovaného kytaristy Garyho Moorea, hraje báječně na hammondky Claptonův generační soupeř Steve Winwood. Mimochodem, jejich verze známého "nočního hitu" posouvá náladu až kamsi k hudbě z francouzských filmů ze 60. let a použitá akustická kytara s nylonovými strunami do slavné melodické vyhrávky je téměř geniální nápad.

A nakonec host, o kterém se nejvíc mluví: Paul McCartney. [Dává](#) si s Claptonem swingující duet All Of Me a je zajímavé, jak oba "staří pardálové" ve svém věku dospěli ke stejnému druhu nostalgie za hudbou, již v Británii [poslouchali](#) ze starých šelakových desek. Viz předchozí Claptonovo i poslední McCartneyho album (na němž ostatně Clapton hostoval).

Producent by neškodil



Eric Clapton v [Praze](#) roku 2006

Album Old Sock má však i několik záporných bodů. Pokud pomineme doslova pekelnou titulní stránku obalu, jedním z nich je druhá Bramhallova písnička Every Little Thing, jejíž text je plný příšerných velkých slov a vše korunuje nevkusný sboreček Claptonových dětí.

Druhým je průměrnost a jakási bezpohlavnost Claptonových pokusů o hraní klasických meziválečných písni dvojic Hammersteina a Kerna či bratří Gershwinů. Zde se ukazuje, že nestačí jen "[chtít](#)".

A zatřetí to nejdůležitější: ačkoli je žánrovost nepochybně překonaný a zbytečný požadavek, přehnaná rozpaženost prostě albu ubírá na tahu a výstavbě. Když bezprostředně po sobě zní vyšlechtěná balada, odrhovačka jak z americké hospody a rozhoupané reggae, je to trochu zahrávání si s posluchačovou trpělivostí. Externí producent by v tomto smyslu rozhodně neškodil.

Autor: [Ondřej Bezr](#)

Zdroj: http://kultura.idnes.cz/eric-clapton-recenze-old-sock-dja-/hudba.aspx?c=A130325_100857_hudba_ob

Příloha č.27

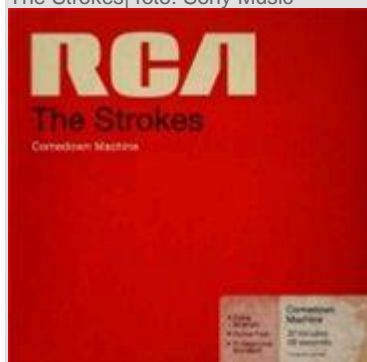
RECENZE: The Strokes se obracejí trochu jinak než dřív: k nové vlně

26. března 2013 12:01

Americká kapela The Strokes se vrací s novým, v pořadí pátým studiovým albem Comedown Machine. I když u zarytých fanoušků jsou některé písně přijímány kontroverzně, album to rozhodně není špatné.



The Strokes | foto: Sony Music



Na začátku minulého desetiletí se ve Státech objevily dvě skupiny, které fanoušci vívali bezmála jako spasitele rockové hudby: The Strokes a Black Rebel Motorcycle Club. Obě ve stejném roce 2001 vydaly debutová alba, nadupaná šťavnatým kytarovým zvukem. Ten sice připomínal revival rocku různých stylů od 60. let, ukázal však, že může i po elektronické smrti "devadesátek" fungovat na mladé a ještě mladší světové publikum.

The Strokes: Comedown Machine

Vyd. RCA/Sony Music

Hodnocení: 75 %

Rock však žádné konkrétní spasitele nepotřebuje, spasí se svépomocí, protože umí koexistovat s jinými žánry. Obě kapely pokračovaly ve svých kariérách, a zatímco Black Rebel Motorcycle Club prošli velkými proměnami už krátce po debutu, posuny ve směřování The Strokes byly velmi pozvolné. Novinkou Comedown Machine však velké části svých fanoušků způsobili šok.

Deska přináší hodně "ulítlou" sérii písniček, mezi nimiž sice třeba singl All The Time nebo skladba 50/50 představují strokesovskou hutnou kytarovou klasiku a lze si je představit třeba i v repertoáru Iggyho Popa, ale daleko víc písní je úplně odjinud.

Zdá se zjevné, že The Strokes v mezidobí přípravy alba nejvíc [poslouchali](#) novou vlnu 80. let, a to nejen americkou, ale i britskou. To je případ třeba zvukově zajímavých skladeb 80s Countdown Machine nebo Partners In Crime. Nejvíce odporu u starých fanoušků způsobila popová singlovka One Way Trigger, která v kontextu alba působí jako zábavná provokace.

The Strokes se tentokrát propracovali kamsi, kde operovaly v půli 90. let kapely, označované za "novou vlnu nové vlny", tedy soubory typu Elastica. Tehdy hudební scénu přifoukly čerstvým větrem. Ale – vzpomene si na ně ještě dnes někdo?

Autor: [Ondřej Bezr](#)

Zdroj: http://kultura.idnes.cz/the-strokes-recenze-alba-comedown-machine-f19-/hudba.aspx?c=A130326_120134_hudba_ob

Příloha č. 28

RECENZE: Thom Yorke natočil bez Radiohead „veselou“ desku

3. března 2013 13:17

V nové kapele Atoms for Peace hrají muzikanti z Red Hot Chili Peppers či od Becka. Jejich album Amok zní přes pochmurný zevnějšek optimisticky.



Thom Yorke u nás vystoupil s kapelou Radiohead v roce 2009 na pražském Výstavišti. Archivní fotografie je z Glastonbury 2011. | foto: Joel Ryan, [AP](#)

Na pohled mohou Atoms for Peace vypadat jako superskupina pro vyznavače nezávislé hudby. Zpívá a na kytaru a piano v ní hraje frontman Radiohead Thom Yorke, na baskytaru Flea z Red Hot Chili Peppers, na bicí Joey Waronner známý vystupováním s Beckem či R. E. M. Syntezátory a programování má na starost producent Radiohead Nigel Godrich, rytmiku brazilský perkusionista Mauro Refosco.

Atoms for Peace: Amok

Hodnocení: 85 %

Na papíře to vypadá o trochu lákavěji, než jak zní první [poslech](#), který žádné převratné propojení světů členů na pohled nesourodé skupiny nenabízí. S každým dalším se to však mění. Hvězdně obsazená skupina původně vznikla kvůli vydání Yorkeovy první sólové desky Eraser a charakter písniček, který ocení zejména obdivovatelé nevšedních melodií, hudebních zvrátů a bezvýchodné nálady Radiohead, to definuje i teď, o čtyři roky později.

Vokál z jiného světa

Pokud však k desce Amok, která je od minulého týdne k slyšení na internetu a začne se prodávat zítra, přistoupíte s tímto vědomím a budete [jibrát](#) jako svým způsobem druhou sólovku Thoma Yorkea, ukáže vám svoji vnitřní, křehkou [krásu](#) až překvapivě pozitivní vyznění teprve časem.



Atoms for Peace - Amok (obal alba)

Je zřejmé, že zrovna Yorke se k žádnému výsledku neubírá po vyšlapaných cestách nezávislého rockového písničkářství, ale přestože se snaží zůstat jedním z nejméně předvídatelných muzikantů současnosti, forma jeho experimentu se zvukem, rytmy a kompozicí v kombinaci se způsobem zpěvu dnes tvoří rukopis. Linky, kterými píše desku Amok, jsme už do značné míry mohli tušit a číst na desce Kid A, stejně jako na nejnovějším počínu Radiohead King of Limbs. Tón a směr všemu udává kolem rytmicky přeplněných a nesnadných bicích smyček Yorkeův exaltovaný a emocionální vokál, který stále zní jako by pocházel ze světa, v němž slovo melodie znamená trochu něco jiného než v tom našem.

A trochu tu zastíňuje to podstatné. Na Atoms for Peace je totiž zajímavější, co se děje pod hlasem a kytarami. Nervózní rytmika písní jako Drowned nebo Stuck Together Pieces na sebe s každým dalším poslechem strhává pozornost.



Red Hot Chili Peppers v pražském Edenu 27. 8. 2012 (Flea)

Pokud začnete poslouchat po groovech, které udává Fleaova nenápadná, ale přesná baskytara, zjistíte, že přes chmurný zevnějšek v sobě písničky mají nebyvalý optimismus a snad i dávku veselí. Rozhodně ne prvoplánovaného, ale ve světě Thomá Yorkea zatím nepoznaného.

Autor: [Honza Vedral](#)

Zdroj: http://kultura.idnes.cz/atoms-for-peace-thom-yorke-deska-amok-dsd/hudba.aspx?c=A130301_154334_hudba_jaz

Příloha č. 29

RECENZE: Mumford & Sons ukázali, jak s bendžem rozeskákat plný sál

7. března 2013 10:14

V čem je to kouzlo, které je obklopuje a vyneslo do pozice "skupiny roku", na to neuměli před koncertem odpovědět ani samotní Mumford & Sons. Když ale nenápadná a civilně působící kapela přišla ve středu večer na pódium pražské Lucerny, každopádně to nepůsobilo jako nástup nějakých drnkálistů na bendžo. Ale mnohem víc jako entré regulérních halových hvězd.



[Dalších 10 fotografií v galerii](#)

Z koncertu Mumford & Sons, Praha, Velký sál Lucerny, 6. března 2013 | foto: Tomáš Krist, [MAFRA](#)

Styl Mumford & Sons je vlastně docela průzračný, ve své tvorbě spojili folkové a country kořeny s popem a nezávislým písničkářstvím. Jejich tuzemská koncertní premiéra ukázala, že oproti deskám to druhé naživo převažuje. Publikum zpívalo sborem od první písničky Babel. A když hned jako druhá zazněl aktuální hit I Will Wait For You, v níž čtveřici podpořila dechová sekce, byla Lucerna na spadnutí.

Mumford & Sons

Koncert 6. března 2013, Praha, Lucerna

Hodnocení: 80 %

Jdou na to totiž chytře, folkovou duši jejich písniček naživo obaluje poměrně striktní dupárna. A to doslova, zpěvák, kytarista a bubeník Marcus Mumford se po většinu písniček sám doprovází na kopák, který má celou dobu nenápadně u nohy. Pro představu a s nadsázkou: působí u toho jako takový bluegrassový David Koller. Ve svižných číslech tahle dusavá ambaláž ještě zvýrazňuje chytlost melodii, není divu, že téměř při každém ztišení kapelu začaly spontánně doprovázet sbory hlasů z publika. [Vzhledem](#) k tomu, jak málo se u nás Mumford & Sons hrají v rádiích bylo až zarážející, jak nadšení a na každý text připravení [fanoušci](#) na ně dorazili. Rozhodně to nebylo jen ze zvědavosti na kapelu, co letos [vyhrála](#) Grammy, a rozhodně to pomohlo atmosféře.

Fotogalerie



[Zobrazit fotogalerii](#)

Tu naopak brzdily poměrně dlouhé prostoje mezi písničkami, ve kterých kapela až příliš sázela na civilnost. Vzniklé prázdno vyplňoval s každou další pauzou silící šum hovorů v sále. Na jeho velikost byl totiž koncert Mumford & Sons v podstatě tichou záležitostí, na což vyznění některých intimnějších písní doplatilo. Ne, že by je kapela hrála špatně, ale užít si je zvládly jen celou dobu nadšené první řady. Rozdíl ve vyznění hutnějších písní, na které kapela přizvala na pódium další muzikanty, byl nepřeslechnutelný.

V celku se ale Mumford & Sons naštěstí překřičet nenechali. Mezi nejpůsobivější momenty večera patřilo podání písně Little Lion Man, při níž se nad hlavami návštěvníků efektně rozsvítily šňůry [žárovek](#). K doslovnému spojení všech elementů, které netradiční sound Mumford & Sons utváří, došlo v Lover of the Light, když Marcus Mumford usedl za bicí a vystříhl bouřlivé stadionové finále. Tady na rozdíl od nahrávek zvukovým mixem umocněná rytmika a melodie vlastně z Mumford & Sons udělala o dost tradičtější kapelu.



Finále koncertu patřilo podle očekávání písni The Cave, tedy patrně největšímu hitu, který Mumford & Sons mají v repertoáru. A podle očekávání a nastavené laťky fanoušky z pražského koncertu vyprovodila ven vlna nadšení a euforie. A to byl i poslední důkaz, že živé hraní je skutečně podstatou téhle kapely a nebyly to jenom řeči. Hitparádový smysl totiž mnohé z nahrávek dostaly právě až na pódiu. I když by se dalo polemizovat, že materiálu řízenému bendžem proti všem občas chybí rozmanitost, tuzemská premiéra Mumford & Sons tedy byla až překvapivě přesvědčivá.

Autor: [Honza Vedral](#)

Zdroj: http://kultura.idnes.cz/recenze-koncert-mumford-sons-djq-/hudba.aspx?c=A130307_094851_hudba_vdr

Příloha č. 30

RECENZE: David Bowie se na desce The Next Day vrátil velkolepě

9. března 2013 14:23

Po deseti letech nečinnosti natočila hudební ikona skvělou desku, jakou od ní už nikdo nečekal. A to přesto, že na ní už neboří žádné konvence.



Dalších 16 fotografií v galerii

David Bowie v klipu The Stars (Are Out Tonight), v němž si jeho manželku zahrála britská herečka Tilda Swinton. | foto: Sony Music

V době jeho největší slávy byla každá deska Davida Bowieho velká hudební událost kvůli nevěděnímu přístupu k muzice, experimentování, posouvání hranic a vůbec auře umělecké nevědění, která jej v 70. letech obklopovala. Kdysi se čekalo na to, s čím asi novým Bowie zase přijde. Album The Next Day, které vyšlo v pátek, je však událostí už jenom kvůli tomu, že vůbec vzniklo.

The Next Day

Autor: David Bowie

Cena: 359 korun

Hodnocení: 90 %

Když totiž David Bowie v lednu [v den](#) svých šestašedesátých narozenin po deseti letech nečinnosti nečekaně vypustil nostalgickou baladu Where Are We Now?, v níž se obrací ke svému slavnému berlínskému období, chytlo to [fanoušky](#) za srdce z mnoha důvodů. Hlavně ovšem kvůli tomu, že to od zpěváka, který se deset let nikde veřejně neukázal a svoje okolí nechal mluvit o tom, jak se chystá do důchodu, bylo opravdu velké překvapení.

Po prvotním nadšení za sebou přece jen trochu unavená a do minulosti nostalgicky zahleděná balada Where Are We Now? zanechala jemnou stopu pochybností, zda v sobě Bowie najde sílu, která utáhne celé album. Nebo zda se utopí ve vzpomínání na to, jaké to kdysi bývalo, na což by měl [vzhledem](#) ke svému věku právo (ale ne pověst).

Už otvírací a zároveň titulní skladba Bowieho čtyřicetileté desky The Next Day je jako přesná a divoká herda kladivem do podobných předsudků. "Tady jsem a docela neumírám," vříská Bowie v přesvědčivém refrénu písničky, pro niž se inspiroval v knihách o středověku. Hned zkraje překvapí nejen ostrým nasazením, divokostí, ale i veselým rytmem, jenž dokonale vtáhne [doposlechu](#) alba, které slibuje dobrodružství a mluví se o něm bez přehánění jako o comebacku, jaký tu dlouho nebyl.



Hned v druhé skladbě Dirty Boys se za hlubokého zvuku barytonsaxofonu pokračuje v atmosféře dekadentního kabaretu 50. let. Vyplývá na [povrch](#), že povahou a klasickým nástrojovým obsazením je Bowieho novinka sice docela tradiční rocková deska, ale ve svém staromilství není předvídatelná. Vyniká střídáním nálad, způsobem uvažování o aranžích, filmovou atmosférou i zvraty ve stavbě jednotlivých písniček, pestrostí a detaily, které se objevují [každým](#) novým poslechem. Deskou by se dal skvěle ilustrovat rozdíl mezi kolekcí písniček a promyšleným albem.

Na výsledku je znát, že Bowie na desce v utajení pracoval přes dva roky. Stejně jako to, že natáčel se [svým](#) dlouholetým producentem Tonym Viscontim, který umí smysluplně ukočírovat a zvládnout všechny netradiční nápady. Je to tedy album, jemuž nechybí experiment, silné melodie, žánrová hra, bouřlivá energie ani dojemné momenty, které spějí až k tomu nejpůsobivějšímu, předposlední písni You Feel So Lonely You Could Die. V té dodávají na síle Bowieho hlasu, který už je přece jen věkem znavený a nevyšplhá do někdejších výšek a výšin Ziggyho Stardusta, působivé gospelové vokály. Skvěle na ni naváže závěrečná skladba Heat s ryze meditativní poetikou.

Fotogalerie



[Zobrazit fotogalerii](#)

Různorodé jednotlivosti do sebe na desce The Next Day zapadají skutečně dokonale. Sarkasmus hitově postaveného singlu The Stars (Are Out Tonight), v němž si Bowie všímá světa celebrit, ještě vynikne s potmělou Love Is Lost, kterou rozzáří refrén a naléhavý závěr. Bowieho náklonnost ke sci-fi tematice i tanečnímu grooveu připomene Dancing Out In Space, v níž vesmírný sound doplňuje rytmus jak uzmutý z klasických nahrávek soulové značky Motown. Příznivce Bowieho experimentů zaujme též tempo skladby If You Can See Me a na desce nechybí ani přímočarý poprockový moment Valentine's Day s melodickým háčkem tak chytlavým, až mu Bowie do kontrastu postavil zamračený text o temnotě a lítosti.

Deska The Next Day nabízí čistou radost z poslechu. Muzikanta, který dal tak rozmanitou a podnětnou nahrávku dohromady, by byla pro důchod opravdu [škoda](#).

Příloha č. 31

RECENZE: Justin Timberlake svůj návrat překombinoval

21. března 2013 6:39

Návrat Justina Timberlakea ze světa filmu k hudbě je na desce The 20/20 Experience od prvního poslechu ambiciózní. Bývalý člen boybandu 'N Sync coby sólový autor svůj potenciál nemusí nijak zvlášť obhajovat.



Justin Timberlake přestavil na Brit Awards píseň z připravované desky. | foto: AP

Za předchozí nahrávky si vysloužil přirovnání k Princeovi i Michaelu Jacksonovi. I proto je sympatické, že se na novince po sedmileté pauze příliš neopakuje a svůj popově vysoký hlas a falzety vysílá vstříc na první pohled ne zcela průhledným aranžím, ve kterých se líbivost potkává s touhou po dobrodružství.

The 20/20 Experience

Interpret: Justin Timberlake

CD, cena: 349 korun

Hodnocení: 65 %

Když se Justin Timberlake vrátil ze studia, mnohé zarazil prohlášením, že když mohli Pink Floyd nebo Led Zeppelin experimentovat s desetiminutovými písničkami, nevidí důvod, proč by si to nemohl dovolit i on. Stopáž většiny skladeb na jeho novince skutečně přesahuje sedm minut. A děje se toho v nich opravdu hodně, od rytmických zvrátů až po nečekané [proměny](#) harmonií.



Timberlake se na jednu stranu snaží posunout soulový zvuk a zaobalit ho současnými trendy, na druhou si je dobře vědom kořenů žánru a zpěvem odkazuje na Stevieho Wondera, Curtise Mayfielda i Marvinu Gayeho. Ale i přes pomoc několika producentů v čele s Timbalandem mu v odvážně rozvířených písničkách občas dochází dech. Afrobeatovým rytmem směle roz dováděné Let The Groove In se tak i přes nepopíratelnou chytlavost pro mladou generaci jen těžko stane současným Wanna Be Starting Something.

Pro touhu působit vizionářsky a bombasticky jako by Timberlake zapomněl, že písničky potřebují i vnitřní tlak a prostou popovou úsečnost. Jeho deska tak sice nabízí v mnoha ohledech podnětný [poslech](#), ale chybí jí jediné prostší číslo, které by dokázalo strhnout posluchače bezmyšlenkovitě na parket.

Autor: [Honza Vedral](#)

Zdroj: http://kultura.idnes.cz/recenze-justin-timberlake-dca-/hudba.aspx?c=A130320_184705_hudba_vha

Příloha č. 32

RECENZE: Nová deska Depeche Mode je drásavé elektroblues

24. března 2013 6:42

Kapela, jejíž barva je černá, vydává v roce 2013 své třinácté album a je na něm třináct písníček. Deska Delta Machine od Depeche Mode není pro veselé povahy.



Dalších 10 fotografií v galerii

Martin Gore, Dave Gahan a Andrew Fletcher oznamují na tiskové konferenci v Paříži nové turné Depeche Mode (23. října 2012). | foto: Benoit Tessier, Reuters

Jistý nečekaný atak na posluchače přijde už v elektronickém zurčení úvodní skladby Welcome to my World, ze kterého vypluje nečekaný rytmus a uvítací slova Davida Gahana. "Vítej v mém světě, vkroč rovnou těmi [dveřmi](#), nechej tisící prostředky doma, už je nebudeš potřebovat," láká zpěvák do světa Depeche Mode. A brzy je jasné, že v něm nadále neexistují žádné [jasné barvy](#) bolest se tu nemírní, ale prožívá.

Delta Machine

Autor: Depeche Mode

CD, cena: 349 korun

Hodnocení: 70 %

Kytary z Delt

Už před vydáním alba to jeho autoři naznačovali. "Skládání téhle desky bylo neuvěřitelně skličující, protože jsem [chtěl](#), aby zněla moderně. Chtěl jsem, aby u ní lidé došli jistého míru. Je v ní něco magického," popsal nahrávku kytarista a hlavní skladatel Depeche Mode Martin Gore. Podle zpěváka Davida Gahana kapela navíc rozbila svoji pracovní rutinu, aby její písničky nezněly příliš obyčejně.

Náladou a vyzněním Depeche Mode album sami připodobnili ke svým slavným nahrávkám Violator a Songs of Faith and Devotion. Jeho zvuk však lze nejlépe vyčíst a popsat z názvu, který desce dali. Po [poslechu](#) je jasné, že Delta Machine je jasným odkazem k jedné z raných bluesových forem, která svůj název dostala podle místa, kde se začala hrát, delty řeky Mississippi.

Přestože zvukovou ambaláž písniček tvoří místo přímočaré harmoniky elektronické nástroje a staré syntezátory, kostmi je tu často kytara, pro jejíž zvuk i vyznění se Gore inspiroval hluboko v minulosti. A Gahan k ní svým zpěvem přidal ty správné introspektivní i prožitě texty, s pochmurnou poetikou pro Depeche Mode tak typickou. I když žánr elektroblues není žádnou novinkou, málokdo ho zatím prožil tak jako Gahan hned v druhé, až cavovsky podané písničce Angel.



Podobně je na tom i první singl Heaven, který kapela vypustila už týdný před deskou spolu se vzkazem, že právě tato písnička je pro rozklíčování nové desky zásadní. Skladba, jejíž tempo bylo pro řadu kritiků příliš rozvláčné a která rozdělila [fanoušky](#), svým rytmem odkazuje k triphopovým devadesátým [letům](#) a Depeche Mode ji netradičně postavili zejména na živých nástrojích pod vášni, která je ještě víc odtrhává od synthpopového chladu a strojově přesné elektroniky. V názvu [desky](#) tedy kapela nelže. Slučování organického a mechanického je pro album Delta Machine skutečně typické.

Chybí hity

Blues není jediná hudební poloha, kterou tu Depeche Mode vystřídají. Nejvýraznější odbočkou je minimalistický experiment My Little Universe, který zní jako techno bez bicích podkladů a přitom má dotaženou gradaci a ještě umocňuje temnotu nahrávky, která posluchači oproti Gorovým proklamacím neposkytuje klid, mír ani příliš šancí. Rozhodně ne v následující písni Slow, jejíž americky odrzlý bluesový kytarový motiv snad nemůže být klasičtější. A i když Gahan nezní jako bard s kytarou a údery do strun v refrénu zahušťuje elektronika, polohou i frázováním se v ní zpěvák znovu blíží klasickým písničkářům.

Depeche Mode o desce sami mluví jako o ukončení trilogie, kterou začali na albu Playing the Angel společně s producentem Benem Hillierem. Delta Machine skutečně tuto linii drží. K mixu novinky po letech přizvali i Marka Ellise známého hlavně pod přezdívku Flood, a právě přes něj lze vystopovat nitky k albu Violator, na jehož náladu si kapela při nahrávání vzpomenu.

Oproti sedmé desce, kterou nahráli v roce 1990, ale té nové chybí zásadní prvek: razance a hitovost, již oplývaly skladby Personal Jesus či Enjoy the Silence. Pokusy vydat se jiným směrem, jakým je třeba jeden z nejchytlavějších zářezů alba, skladba Should Be Higher, přece jen až takovou sílu nemají. A to přesto, že celkově přitom Depeche Mode nešetřili na melodiích ani refrénech.



Zpěvák skupiny Depeche Mode Dave Gahan

Síla desky Delta Machine tkví mnohem víc v její dobře promyšlené vnitřní soudržnosti a sevřenosti. Ne náhodou je jejím prvním slovem "vítej" a posledním "sbohem". Předtím, než se v závěrečné Goodbye rozloučí elektrogospelovou mantrou, Gahan dokonce zpívá: Sbohem bolesti, opět sbohem. Jako by znovu připomínal, že na tisících prostředcích tohle album nikdy doopravdy neprožije.

Odpověď je atmosféra

Delta Machine není [deska](#) první poslech, je až epicky rozvleklá a pomohlo by jí vyškrtnout slabší kusy jako Child Inside nebo Soft Touch/Raw Nerve. Je bez pochyb, že Depeche Mode už za sebou mají silnější alba. Důležité však je, že na tomhle kapela znovu projevila vůli neopakovat se a David Gahan podává pěvecky jeden ze svých nejpřesvědčivějších výkonů, i když je to za [cenu](#) jisté staromilské nepřístupnosti.

Je vlastně dobře, že [zážitek](#) jejího poslechu v ničem nepřipomíná spartakiádní skákání typické pro jejich stadionové koncerty. Důležitější totiž je, že Depeche Mode zůstali silní v tom, co jim vždycky šlo: vytvořit neklidnou, temnou a vtahující atmosféru.

Autor: [Honza Vedral](#)

Zdroj: http://kultura.idnes.cz/depeche-mode-delta-machine-recenze-dre-/hudba.aspx?c=A130322_172801_hudba_vha

Příloha č. 33

RECENZE: Slash byl ve formě. Že těžší z Guns N' Roses, vůbec nevadilo

12. února 2013 9:58

Po třech letech přijel, vyprodal velkou Lucernu a připomněl, jakou sílu umí mít rokenrol, když se hraje naživo. Pondělní sólový koncert kytaristy Slashe překvapil hlavně nebyvalou energií, nasazením a chutí, s jakou dnes jeho kapela The Conspirators hraje nové i osvědčené písničky.



Dalších 7 fotografií v galerii

Slash si ve velkém sále pražské Lucerny podmanil svojí kytarou publikum. | foto: ČTK

Naplachtěnad pódiem se kolem kytary lascivně svíjela d'áblice se světicí a vypadaly u toho, jako by utekly rovnou z nějaké barevné hollywoodské kérky. Když pod ní začala nastupovat kapela, narvaný sál řval, jako by to byli minimálně samotní Guns N' Roses v původním složení. A i když ze sentimentu ke zlaté éře téhle hudební legendy večer hodně těžil, nebylo to to jediné, čím Slash se svou kapelou diváky strhnul.

Ta reminiscence byla ale od začátku jasná: Na Slashově ikonické vizáži se ani v jeho sedmačtyřiceti nic nemění. Kudrnaté černé kadeřekryje vysoký klobouk, pod tílkem se rýsují svaly bouchače, co vyrůstal a cvičil v Los Angeles. Pokaždé, když hrábne do kytary, ozvou se jednak přesně cílené riffy a sóla a za druhé nadšený ryk publika, co ve zbytku času mává nad hlavou paroháčem.

Slashovo vystoupení, na kterém ho s kapelou doprovází zpěvák Myles Kennedy, vypadá, jako kdyby podle něj postavili populární počítačovou hru Guitar Hero. Zpěvák a ostatní muzikanti jsou tu vlastně jen do počtu, jako poctiví dělníci, kteří perfektně oddírou, co mají. Kennedy nemá ani zdaleka takové charisma, jaké míval Axel Rose, ale během večera neudělá až na jedno zaváhání chybu. Slash zatím potvrzuje a ohromuje skvělou technikou, se svou kytarou si právem užívá, že veškerá pozornost publika jde za ním. Stejně jako ve hře, když zvedne krk kytary nahoru, publikum je v tranzu a blaženě tleská do rytmu.

Písničky vybral obezřetně. Byly mezi nimi [nejnovější](#) věci [zdesky](#) Apocalyptic Love (patrně nejsilněji působila Anastasia), od jeho kapel Snakepit a Velvet Revolver a zejména na konci došlo i na velké hity Guns N' Roses. Od začátku měl koncert až vražedné tempo, které zanechalo [každého](#), kdo si před ním pomyslel, že jde jen na stárnoucí, vyšeptalé rockery, v hluboké hanbě. Po úvodní dvojici písniček Ghost a Standing in the Sun nemohl drajv, se kterým se koncert rozjel, zpochybnit nikdo v sále, který byl pro ten večer až překvapivě dobře nazvučený. Slash si užíval všechna rocková klišé, takže dynamiku večeru udával před hradbou sestavenou ze zesilovačů značky Marshall. Bezděky ukazoval, jaký je rozdíl, když nástroj v ruce drží skutečná hudební osobnost a ne "jen" dokonale hráč.



Zpěvák Myles Kennedy byl dobrý pódiový parťák, ale hlavní hvězdou zůstal Slash.

Na tempu začal koncert ztrácet až u písničky Gotten, kterou na desku původně nazpíval Adam Levine z kapely Maroon 5. U zpěváka Mylese Kennedyho se v méně uřívané poloze poprvé objevilo drobné zaváhání. Zatímco Slash se v několika dalších skladbách nořil hloub a hloub do své kytary, až někam do psychedelického jamování na bluesrockových základech, koncertu začal nenápadně padat řetěz. Působilo to, jakoby si Slash [chtěl](#) na pódiu ještě užít i něco jiného a sám pro sebe, než přijde očekávaný, ale za to nezpochybnitelně vystavený konec, který ukáže, že stín popularity své nejslavnější kapely jako muzikant zkrátka už nepřekročil.

Přestože Myles Kennedy je oproti Axlu Roseovi méně výrazný zpěvák, písničky, které Rose proslavil, zazpíval po svém, ale s přehledem. Když se rozezněly první tóny sladké Sweet Child O' Mine, bylo zřejmé, že koncert spěje do finále. To ztělesnily přídávky: divoká Welcome to the Jungle a především Paradise City, v jejímž finále začly sálem lítat tisíce papírků a snášet se [fanouškům](#), kteří tou dobou byli už beztak v extázi, přímo nad hlavu.

Koncert Slashe tedy nebyla žádná převratná podívaná s neočekávanými úhly pohledu, natož nějakými vizemi do budoucnosti. Slavný kytarista ale přijel v ohromné formě a obklopil se skvělými muzikanty, kteří dovedou působit jako semknutá kapela. Společně neukázali nic víc a nic míň než, že když se hraje rokenrol nahlas, naživo a naplno, pořád stojí za to pro něj žít.

Hodnocení: 75 %

Autor: [Honza Vedral](#)

Zdroj: http://kultura.idnes.cz/slash-recenze-koncertu-07s-/hudba.aspx?c=A130212_094947_hudba_vdr

Příloha č. 34

RECENZE: Kryštof na turné nabral na síle. Zpevnil si svaly na stadiony

23. února 2013 1:48

Pražskou zastávkou ukončila kapela Kryštof turné čtyř koncertů po tuzemských halách. V té ostravské zpěvák Richard Krajčo vykřikl: "Příště na Bazalech!" Pražanům slíbil slávistický Eden. Vystoupení ukázalo, že na tak vysoké cíle nejspíš opravdu stačí.



Další 1 fotografie v galerii

Kapela Kryštof a Jarek Nohavica tancují na pódiu pražské holešovické arény ve finále koncertu Inzerát Tour (22. února 2013)| foto: Marek Dvořáček

Až čas ukáže, jestli to byl jenom nával euforie, který čeká střet s realitou, anebo závazek. Pražský koncert nicméně potvrdil, že kapela na to v současnosti má nejen popularitu a fanouškovskou základnu, ale i formu a repertoár.

Jeho program a průběh se zásadně nelišil od opavské generální zkoušky (přečtěte si o ní [zde](#)), ale protože je pražská hala větší a byla v ní opravdu zima, přeci jen se rozjžděl pomaleji. Publikum muselo doslova roztát.

Kryštof: Turné Inzerát

22.2. 2013, Praha, Velká sportovní hala

Speciální host: Jarek Nohavica

Předkapely: Nebe, Ido vs. the World

Hodnocení: 80 %

Jeden z prvních vrcholů přišel s vokální úpravou písně Ženy, kterou v [Praze](#) naprosto spontánně začala div ne do ticha zpívat celá hala, v níž tou dobou bylo bezmála třináct tisíc lidí.

Druhý, když na pódium vstoupil Jarek Nohavica. Zvlášť po procítěně podané písni Mám jizvu na rtu publikum nadšením nemohlo přestat vřískat. A třetí před přídávky u písně Cosmoshop, která v nové, taneční úpravě, rozeskákala celou halu až do nevyšších sektorů.

Přestože si show od prvního představení v Opavě více [sedla](#), stejně zůstaly i drobné výtky. Především za intonaci, se kterou Richard Krajčo v některých písních typu Po kouscích, sváděl lýtý a krutý boj. Okrajově pak za velkou inspiraci Coldplay, již se ale Kryštof nikdy netajili, a naštěstí nesklouzla k pouhému kopírování.



Richard Krajčo a kapela Kryštof převzali na pódiu pražské holešovické arény platinovou desku za prodej alba Inzerát (22. února 2013)

Nic proto nemůže zborit dojem "velikosti", který za sebou kapela zanechala na každé zastávce turné. Show dotažená do detailu plná konfet, balónků a dobře podaných a provedených známých melodií, u nás nemá mnoho konkurence. Pokud se kapela udrží ve formě a bude i nadále točit tak povedené [desky](#), jakou je na šest Andělů nominovaný Inzerát a hrát k nim takovéhle koncerty, nemusí se o nějaká prázdná místa na stadionech příliš bát.

Autor: [Honza Vedral](#)

Zdroj: http://kultura.idnes.cz/recenze-krystof-turne-inzerat-dzm-/hudba.aspx?c=A130223_015600_hudba_vdr

Příloha č. 35

RECENZE: Foals rostou mezi špičku ostrovních kapel s kytarami

24. února 2013 14:47

Jak už je na britské hudební scéně zvykem, z kraje roku se vždycky objeví alespoň jedna deska neokoukané kapely, která platí za senzaci. Letos vlnu nadšených reakcí zvedlo třetí album oxfordské kapely Foals, které dostalo název Holy Fire.



úďčí osobností kapely Foals je Yannis Philippakis. | foto: Supraphon

A přestože některé [recenze](#) jsou s typickým britským smyslem pro přehánění nadšené až přes míru, úplně mimo nemíří. Holy Fire je totiž deska nadmíru atmosférická, celkově zasněná a melancholická, ale k tomu zdravě rozběsněná a vtipná. Střídá se na ní klid a lehkost s bouří, jemná elektronika, syntezátory a samplý s tvrdými kytarami. A hlavně s každým dalším [poslechem](#) roste.

Foals: Holy Fire

Vydává: Supraphon

Hodnocení: 80 %

Je důležité nenechat se zmást prvním singlem My Number a jeho optimistickými vokály a funkujícím rytmem. Ten totiž jen láká k poslechu desky, které v celkové kompozici nechybí vnitřní vývoj, v rámci něhož po několika euforických číslech a emocionálně vypjatých refrénech ke konci nádherně těžkne. Je slyšet, že s kapelou v roli producentů pracovali Flood a Alan Moulder, kteří za sebou mají zkušenosti s britským postpunkovým zvukem i současnými kytarovkami typu Killers.

Přitažlivost a dynamiku tvoří hlavně protiklady, jako když se v rozervaneckém refrénu Out of the Woods do tklivých smyčců pokradmu ozve z povahy veselá klávesová melodie a vybrnkávaná kytara. Kapele Foals se rozhodně povedlo natočit nejsilnější desku své diskografie. I když na to, aby s ní [suchou](#) nohou překročili Lamanšský průliv a došli až k tuzemským posluchačům, to nejspíš nebude, stojí za pozorný a hlavně opakovaný poslech.

Autor: [Honza Vedral](#)

Kam dál?

Zdroj: http://kultura.idnes.cz/recenze-nalba-holy-fire-od-skupiny-foals-fdk-/hudba.aspx?c=A130221_173526_hudba_jaz